

REYHANLI'DA SURIYELİLER İLE SÖYLEŞİLER - I

INTERVIEWS WITH SYRIAN REFUGEES IN REYHANLI - I

حوار مع المواطنين السوريين في ریحانلي – ١

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES

مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

REYHANLI'DA SURİYELİLER İLE SÖYLEŞİLER - I

INTERVIEWS WITH SYRIAN REFUGEES IN REYHANLI - I

حوار مع المواطنين السوريين في ریحانلي – ١

ORSAM Rapor No: 157

Mayıs 2013

ISBN:978-605-4615-53-7

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2013

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu’ya Bakış

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaştırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

Feyyat Özyazar

1954 yılında Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde doğdu. İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesinde kısa süre katiplik yaptıktan sonra ayrılıp Reyhanlı'da serbest olarak arzuhalcilik yapmıştır. Halen bir yerel gazetede köşe yazarlığı yapmaktadır. Yayınlanmış pek çok makale ve röportajları ile bir şiir kitabı bulunmaktadır. Feyyat Özyazar ORSAM Danışma Kurulu Üyesidir.

TAKDİM

Reyhanlı'da gerçekleşen terör saldırısı komşu ülkelerde yaşanan istikrarsızlığın Türkiye'ye nasıl kolayca yayılabileceğinin acı bir göstergesi olmuştur. Irak'ta 2003 işgali ve Suriye'de 2011 ayaklanma sonrası görmeye alıştığımız acı sahnelerin bir benzeri Hatay Reyhanlı'da yaşanmıştır. Resmi açıklamalar ve Türk kamuoyundaki genel bakış saldırının faili olarak Suriye rejimini işaret etmektedir. Buna göre eylemi, Esad rejiminin Türkiye'yi Suriye politikası nedeniyle cezalandırma ve çatışmanın içine çekerek savaş sahasını genişletme çabası olarak okumak mümkündür.

Olay tüm Türkiye'yi derinden etkilemiştir. Ancak bölge insanı, Reyhanlı halkı doğrudan şiddete maruz kalmıştır. Bu da zaten Suriye ile sınır ilçesi olması dolayısıyla direk etkiye maruz kalan ve gergin bir havanın hakim olduğu bölgede kutuplaşmaları daha da körüklemiştir. Reyhanlı Suriye'deki olayların başlamasından bu yana neredeyse kendi nüfusu kadar Suriyeli misafiri ağırlamaktadır. Bu da bölgedeki sosyal, ekonomik, güvenlik durumunu radikal biçimde etkilemektedir. ORSAM olarak Suriye olaylarının başlamasından bu yana Reyhanlı'ya yerleşmiş olan Suriyeli misafirler ile hayat hikayelerini dinlediğimiz çok sayıda söyleşi gerçekleştirdik. ORSAM web sayfamızda yayınladığımız bun söyleşilerin son Reyhanlı olayı ile birlikte bir kere daha Türk kamuoyunun ilgisine sunulması gerektiğini düşündük. Reyhanlı'daki durumu anlamaya ve Suriyeli misafirlere bakışa katkı sunması dileğiyle söz konusu söyleşileri derlediğimiz bu çalışmayı kamuoyunun ilgisine sunuyor ve emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Hasan Kanbolat
ORSAM Başkanı

İçindekiler

Takdim.....	4
Söyleşiler	
1- Müzik aletleri satıcısı Abdo Yunus el Hacı	7
2- Emekli devlet memuru Usema Halid	8
3- İdlib'e bağlı Kalcebril köyünden Mustafa Kaddur.....	9
4- Zeydan Hasan abu İzzet Hafız Esad zamanında işkence görmüş.....	10
5- Giyim atölyesi sahibi Abid el Salih Naf'i.....	11
6- Hayvancılıkla uğraşan Abdulkarim İdavi Habbaz	12
7- Üniversite öğrencisi Abdullah abu Necip el Şemmeri	13
8- Devlet memuru Naci Selam el İstaz	14
9- İmam Yaşar Cemal el Nahtavi.....	14
10- Mustafa Şükrü el Hamdo rejimi eleştirdiği için altı yıl hapis yatmış	15
11- Bağcılık yapan Mustafa Kasım Cisrevi abu Bilel.....	16
12- Çiftçi Lattuf Hamit Kinnavi	16
13- Tüccar İsa Mahmut abu Hikmet	17
14- Sebze yetiştiricisi Nizam Haydar el abu Haşim	18
15- Emekli posta memuru Muhsin Asım el Huvec abu Talat	18
16- Tarım aletleri ve ilaçları satıcısı Abdo Mustafa el Cebeli abu Halid	19
17- Aktarlık yapan Mahmud Nayıf İgadi abu Rağıb.....	20
18- Bankacı Mustafa Ziyad el Nasiri	21
19- Çiftçi Nazmi Malaf abu Abdo	22
20- İnşaat malzemeleri üreticisi Nureddin Abdo Hacı Osman	22
21- Beyaz eşya satıcısı Mahmud Casim el Menef abu Sabri.....	24
22- Zeytinyağı imalathanesi sahibi Hadi Abdo Kelleş abu Kaddur.....	24
23- Belediyeden emekli Nuriddin Cabir Attar	25
24- Su tesisatçısı Gani Lütfi Kelmo abu Reşad	26
25- Oto yedek parça satıcısı Gaddur Haşim Killi abu Aziz	27
26- Çiftçi Salah Ali Takraviy	28
27- İşçi emeklisi Hadi Zekeriya el Kasimi	28
28- Halep'de kahvecilik yapan Abdilcabbarel Asasniy abu Şaker	29
29- Terzi Mustafa Asasiye	30
30- Emekli öğretmen Lattuf Bekkar el Nesimi.....	31
31- Gıda toptancısı Cemal Abdo Haşim abu Nureddin	32
32- Elektronik alet satıcısı Necib Bedii Allaviy	32
33- Çiftçi Nasif Ali Talal abu Şemseddin.....	33
34- Halep Üniversitesi'nde öğretim üyesi İbrahim Süleyman.....	34
35- Esnaf Muhsin Ali Zeki abu Farac	35

36- Abdullah Hamid'in ağabeyi Ceyş el Hür, kardeşi Nizam Ordusu'nda.....	36
37- Eczacı Haşim el Cebir abu Musto	36
38- Market sahibi Kemaleddin Mustafa abu Hamza	37
39- Tarih öğretmeni Mustafa Şehho Hacı Otman.....	38
40- Marangoz Vahid Lütfi el Habbaz	39
41- Minibüs işletmecisi Asım Nebi abu Musto.....	39
42- Sebze halinde komisyoncu Fadıl Kasım el Cibril abu Nahsen	40
43- Mahmut Necib Gazel Muhaliflerin saflarında çatışmalara katılmış	41
44- Çiftçi Muammer Sabri el Caferi abu Nihad.....	42
45- Mutfak eşyaları satıcısı Mus'ab el Naci abu İbrahim.....	42
46- Matbaacı Salahaddin el Nasiri abu Kenan	44
47- Pastane sahibi Muhib el Casim Hüseyin abu Rağib	44
48- Taksi şoförü Necmedin Züher abu Mustafa.....	45
49- Çiftçi Bekkar Hamid el Cannad abu Aziz	46
50- Tahmişçi Muammer Necib Hasan abu Adil	47
51- Öğretmen Musab Lütfi Haccar	48
52- Emekli imam Mustafa Hatib Abdulgafur abu Şahabeddin.....	49
53- Elektronik eşya satıcısı Nebhan Hacı Aliyaser	50
54- Kaddur Haşim abu İbrahim Hayvancılıkla uğraşiyor	51
55- Otel çalışanı Süheyl Mahmud abu Riyad	52
56- Zeytinyağı imalathanesi sahibi Zekeriya Haman el Şemmari.....	53
57- Velid Muhammed Zeydan tedavi için Türkiye'ye gelmiş.	54
58- Konfeksiyoncu Semi Necib Abdullah abu Hikmet.....	55
59- Çiftçi Mahmut İdris el Selim abu İbrahim.....	56
60- Hama ili El Rif bölgesinden Nayıf Abdo Zahir	56
61- İşçi emeklisi Numan el Haşim abu İbrahim.....	57
62- Çiftçi Naci Hassun el Kasravi	58
63- Hukuk Fakültesi öğrencisi Nevvaf Muhsin el Seyyid.....	58
64- Market işleticisi Şakir el Zammar Tillavi	59
65- Kahvehane sahibi Kaddur Hacı Nuri el Kad	60
66- Gıda tüccarı Mahmud el Bereci el Vihebi	60
67- Vakıf emeklisi Adil Süleyman el Kallavi abu Ahmed	61
68- Nakliyecisi Beşir Nazmi el Hamdo	62
69- Lise öğretmeni Derviş Talib el Hasavi- abu Mahir.....	63
70- Konfeksiyoncu Macid Salman el Zührevi	63
71- İdlid İli Muarra Rif bölgesinden Muhyiddin Kermo el Cebeli	64
72- Çiftçi Musa Salih el Hassaviy	65
73- Çiftçi Necmi Ali Kiro abu Mahfuz	66
74- Mutfak eşyaları satıcısı Ömer Asım el Hadravi	66
75- Şoför Taha Allavi el Hüseyin abu Nazmi.....	67
76- Turistik lokanta işletmecisi Cemal Nasır al Sarhani	67
77- Tarım aletleri satıcısı Vasfi Hüseyin el Bagari abu Nahsen.....	68
78- Gıda toptancısı Haşim Necmeddin el Salahi abu Zeldan	69
79- Hurşid Cabir el Salahi Muhaliflere katılmış.....	70
80- Mobilya doğrama ustası Mahmut el İbrahim Nasiri.....	71

Hazırlayan: Feyyat Özyazar
ORSAM Danışma Kurulu Üyesi

REYHANLI'DA SURİYELİLER İLE SÖYLEŞİLER - I

Suriye'den kaçıp Türkiye'ye sığınan mültecilere yerli halk "Yabancı Göçmen", onlar ise kendilerine "Geçici Misafir" diyor. Perşembe günleri Reyhanlı'nın sebze meyve pazarı günüdür. Reyhanlılılar buna "Perşembe Pazarı" derler. Pazarda Reyhanlı halkı kadar Suriyeli var.

Hatay'ın komşu vilayeti İdlib olduğundan Reyhanlı'ya İdlibliler gelir. Semt Pazarı'ndan alışveriş yapmış bir Suriyeli görüyorum. Hemen selam verip yaşıyorum ve söyleşimize başlıyoruz.

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Abdo Yunus el Hacı ile söyleşi

Müzik aletleri satıcısı Abdo Yunus El-Hacı "İşsiz kaldım. Çünkü benim mesleğim mutlu insanların yaşadığı bir toplumda geçerli" diyor.

Abdo Yunus el Hacı: Ben Abdo Yunus el Hacı. İdlib'e bağlı Keferhum Köyü'ndenim. İdlib'te bir müzik stüdyom var. Kamera, cd ve akla gelecek her türlü müzik aleti satıyorum. Olaylar başlayana kadar borcu, sıkıntısı olmayan, mutlu ve huzurlu bir insandım. Olaylar başlayınca haliyle halk müzik dinlemez oldu. Düşünler eğlencesiz, sessiz sedasız yapılmaya başlandı. Kimse kaset, cd almaz oldu. Bende işsiz kaldım. Çünkü benim mesleğim mutlu

insanların yaşadığı bir toplumda geçerli. Ölümün ve savaşın gölgesinde yaşayan insanlara müzikle ilgili şeyler satamazsınız. Durum bu olunca muhaliflere katıldım. Çatışmalara girdim ve saklanılabilecek yerlerde kaldım. Yorulduk, aç kaldık. Ne yemek var ne de su. Köylere inmek zorunda kaldık. Bazıları bizi iyi karşıladı. Bazıları arkamızdan bizi ihbar etti. Muhaliflerde bir bağlantı, bir organize durum yok. Rastgele gruplar halinde devlete ve rejime karşı savaşıyoruz. Yaralanınca hastane ve ilaç bulamıyoruz. Bu nedenle ölümden döndüm. Şu an kolumun birini tam olarak kullanamıyorum.

ORSAM: Türkiye'ye ailenizle mi geldiniz?

Abdo Yunus el Hacı: Yalnız geldim. Annem, babam ve kardeşlerim gelmedi. Topraklarını bırakamadılar. Hayvanlarımız ve bahçemiz var. "Öleceksek burada ölelim" dediler. Ben-se bazen çadirkentteki arkadaşları ziyaret ediyorum, bazen Reyhanlı'da ev tutan arkadaşlarımda kalıyorum. Ayakta durabilmek ve yaşamımı sürdürebilmek için yemek yiyorum. İnanın hiçbir şeyin tadı yok. Ama yaşamak için yemek içmek zorundayım. Göçmen kuşlar misali olduk. Herkesten şüphe ediyoruz. Her bakıştan korkuyoruz. Bu nedenle insanlar da bizden şüphe etmeye başladı. Bizleri "vatan haini" olarak görenlerde var, mağdur/masum olarak görenlerde. Ama en acısı aciz ve çaresiz olarak görünmek.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Gaziantep'in İslahiye ilçesindeki çadırkentte kalan Emekli devlet memuru Usema Halid Usema Halid ile söyleşi

Emekli devlet memuru Usema Halid başlangıçta tarafsız kalmayı tercih etmiş. Fakataskılar ve ekonomik zorluklar artınca muhaliflerin safına katılmış. Şiddet giderek yoğunlaşınca Türkiye'ye göç etmiş.

Usema Halid: Adım Usema Halid. Emekli devlet memuruyum. İdlil vilayetine bağlı Keferhum Köyü'nde doğdum. İdlil merkezde yaşıyordum.

Ne Beşşar yanlısıyım ne de muhalifim. Zaten bugünlerde "Tarafsızım. Olaylara karışmak istemiyorum" diyenler yanıyor. Halep'te üni-

versite okuyan çocuklarım var. Onlar İdlil'e gelemiyor. Halep'e gidemiyorum. Çünkü yollar bile ayrılmış. Muhaliflerin Halep'e giden yoluyla Beşşar yanlılarının Halep'e giden yolu ayrı. Yollardan geçmek istiyorsan mecbur bir tarafta olacaksın. Çünkü ne İdlil ve çevresinde ne de Suriye genelinde tarafsız bir yol kalmadı.

ORSAM: Türkiye'ye ailenizle mi yoksa yalnız mı geldiniz?

Usema Halid: Ailemle beraber geldim. Ancak amcaların, yeğenlerim, arkadaşlarım, emeğim, birikimin, evim hepsi Suriye'de kaldı.

ORSAM: Türkiye'ye geldiniz. Peki, şimdi ne yapacaksınız?

Usema Halid: Bilmiyorum. Çadırkentlere mi gideyim yoksa bir ev mi tutayım kararsızım. Ama büyük ihtimalle ikisi de beni mutlu etmeyecek. Çünkü mülteci olmak cezaevinde

yaşamak gibidir. Çocukların eğitimi durdu, hayalleri yıkıldı; aile mutluluğu, huzuru diye bir şey kalmadı.

ORSAM: Suriye'yi neden terk etmek zorunda kaldınız?

Usema Halid: Arap Baharı süreci ilk başladığında yüksekokul bitirmiş birisi olarak, olayların Suriye'ye yayılacağını hiç düşünmemiştim. "Suriye güçlü bir devlet, güçlü bir rejimi var. Kim Beşşar'a karşı gelip gösteri yapar, isyan eder ki?" diye düşünüyordum. Der'adan Şam'a uzanan ilk ayaklanmaları ciddiye almadım. Basit bir aşiret olayı olarak gördüm. Ancak, aşiretlerin arasına emekli askerler, kamu görevlileri ve bazı iş adamları karışınca, Suriye'nin tehlikeli bir noktaya sürüklendiğini hissettim.

Bu durumda tarafsız kalmayı düşündüm. Aileme ve dostlarıma da aynı şeyi telkin ettim. Bekledim, sabrettim, sustum. Suriye'de kardeş kardeşe güvenip içindeki sırrı anlatamaz. Rejimin acımasız kanunları ve uygulamaları nedeniyle hepimiz korku içindeyiz. Siyasete karışmayan, yolsuzluğa haksızlığa tepki göstermeyen herkes özgürce yaşar. Ama en ufak bir tepki sizi ve çevrenizi götürür.

Emekli maaşımın yetmemesi nedeniyle İdlib'te 5 dönümlük bir bahçe aldım. Mevsime göre sebze meyve yetiştirip ek gelir sağlıyordum. Önüme iki yol çıktığında düzenimin bozulmaması için bir yolu seçmek zorundaydım. Bende muhalifleri seçtim. Öncelikle emekli maaşım geciktirilmeye başlandı. Sonrada bahçem talan edildi. Gelirim kalmadı, ekonomik olarak çöktüm. Yaşım nedeniyle ağır işlerde çalışmıyordum, dağa çıkamıyor, yollar düşemiyorum. Muhaliflerin tarafında yer aldım ama onlara yardım edecek maddi ve manevi gücüm yoktu. Rahat ve mutlu bir insanken mutsuz ve yoksul bir insan durumuna geldim. Daha kötüsü sadece ben değil birçok insan bu hallere düştü.

Çevremde Beşşar rejiminden yana olan insanlar önce muhalifler tarafından tartaklandı, dövüldü, mallarına el konuldu. Ama hiçbir evlerinde öldürülmedi. Muhaliflerin ise cinayetler başlayınca, Suriye'nin iç taraflarına kaçmak ya da Türkiye'ye göç etmekten başka şansı kalmadı.

ORSAM: Siz ayrılırken İdlib'te ve çevresinde son durum nasıldı?

Usema Halid: Türkiye sınırından İdlib'e kadar olan bölge muhaliflerin elinde. Vilayet Beşşar güçlerinin kontrolünde. Ancak, çevre köylere ve belediyelere yine muhalifler hakim.

ORSAM: Peki, birbirinizi nasıl tanıyorsunuz?

Usema Halid: Her köyün, her belediyenin ya da her mahallenin bir sorumlusu var. O sorumluda kendisine yardımcıları seçmiş. Aramızda çeşitli işaretler ve şifreli sözler var.

ORSAM: Hiç aranızda istemediğiniz birilerinin katıldığı ya da tanımadığınız birileri tarafından baskına uğradığınız oldu mu?

Usema Halid: Oldu. İdlib vilayeti içinde zorlandığımız anlar oluyordu. İçimizden yakalananlar hatta öldürülenler bile var. Ancak, şehir dışında, kırsal kesimde hiçbir yabancı aramıza girmeye cesaret edemedi.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep'in İslahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Mustafa Kaddur ile söyleşi

İdlib vilayetine bağlı Kalcebril köyünden Mustafa Kaddur, eşi ve iki çocuğu ile Reyhanlı'ya

gelmiş. Suriye’de hayat pahalılığını ve ekonomik koşulların giderek ağırlaşmasını, halkın güvenliğini konuştuk.

Mustafa Kaddur: Ben Mustafa Kaddur. 30 yaşımdayım, eşim 25 yaşında. İki çocuğum var. İdlib vilayetine bağlı Kalcebril köyündeyim. Bakalorya (lise seviyesi) mezunuyum. Bir arkadaşımın birlikte Halep Hama güzergahında Şam’a giden uluslararası yol üstünde bir büfe işletiyoruz. Askerliğimi İsrail ile Lübnan arasındaki bölgede, Lübnan sınırında yaptım. Hiç savaşmadım ama 2 yılı resmi 2 yılı da ihtiyaç askerliği olmak üzere 4 yıl askerlik yaptım. Görev yaptığım bölge, Lübnan’da uzun süre kalan Suriye Ordusu’nun görev alanı içinde olan bölgedir.

ORSAM: Bir yıldan fazladır devam eden olaylardan Suriye ekonomisi nasıl etkilendi?

Mustafa Kaddur: Herşey ortalama 10 kat arttı. Daha önce litresi 15 20 Suriye lirasına satılan benzin şimdi 150 200 arasında ve karaborsa. Bazı şahıslar petrolü ele geçirmiş, diledikleri şekilde satıyorlar. Mutfak tüpünde de aynı durum var. En ucuz enerji elektrik idi. Şimdi en pahalısı o oldu. Hem pahalı hem de her zaman elektrik yok. Çok fazla kesinti oluyor. Bu nedenle hiçbir esnaf doğru düzgün çalışmıyor. Ekmeği karne ile alıyoruz. Daha önce bir kilo ekmek 15 Suriye lirası iken (Suriye’de ekmek kilo ile satılıyor) bugün 50 Suriye lirası. Almak içinse kuyruklar oluşuyor. Akla gelen tüm tüketim maddeleri, gıdalar, mutfak araç gereçleri ateş pahası oldu..Tüm gün bu şartlar altında çalışıyor, sonrasında evinize gitmek için daha büyük zorluklar yaşıyorsunuz. Yol güzergahları tehlikeli, can güvenliğiniz yok. Hiç kimse karışmazsa soyguncular yetiyor. Köyün içinde bile zar zor birbirimizi ziyaret ediyoruz. Herkes korku ve endişe içinde. Yıllardır birlikte yaşadığımız komşularımızla, dostlarımızla birer yabancı gibiyiz. Herkes bir diğerkinden şüphe eder hale geldi. Kesinlikle

misafir kabul etmiyoruz. Çünkü evimize biri geldiği zaman “Kimdir? Ne için geldi? Ne haberler getirdi?” diye sorgulamalar başlıyor.

ORSAM: Ekonominin durduğu bir ortamda siz ve muhalif arkadaşlarınız nasıl geçiniyorsunuz?

Mustafa Kaddur: Temsilcilerimiz vardı. Onlar aile durumumuza ve yaptığımız hizmete göre bize yardım ediyorlardı. Onların nereden bulup bize verdiklerini ise bilmiyorum.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelen ve Gaziantep’in İslahiye ilçesindeki çadırkentte kalan Zeydan Hasan abu İzzet ile söyleşi

Zeydan Hasan abu İzzet, Hafız Esad zamanında işkence görmüş, cezaevinde yatmış. Olaylar başladıktan sonra çocukları Ceyş el Hür (Özgür Suriye Ordusu) safına katılmışlar. Beşşar yanlısı, muhbirler yüzünden can güvenlikleri tehlikeye girince Türkiye’ye gelmiş.

Zeydan Hasan abu İzzet: Ben Halep’e bağlı Salkin ilçesi Muradiye Mahallesi’ndenim. Ben de çocuklarımda muhaliflerdeniz. Beşşar’ın babası zamanında işkence gördüm, cezaevinde yattım. Şimdi de çocuklarım aynı acıyı çekiyor. Olaylar başladıktan sonra çocuklarım Ceyş el Hür (Özgür Suriye Ordusu) safına katılıp savaşmaya başladı. Ben, eşim ve iki kızımın birlikte evde kaldım. Çevremizde Beşşar yanlısı, gizli muhbirler vardı. Zaten eskiden beri fişlenmiş, kayıt altına alınmış bir aileyiz. Bir de bizleri ihbar edenler olunca can güvenliğimiz tehlikeye girdi. Can güvenliği bir yana Beşşar’ın askerleri çevrede birçok köyde kadınlara tecavüz etmeye başladı. Ben de namusumu kurtarmak için Türkiye’ye göç ettim.

ORSAM: Sizin durumunuzda olan insanların hepsi göçtü mü? Göçenler nereye gittiler?

Zeydan Hasan abu İzzet: Çoğu Halep'e, Hama bölgesine gitti. Ben Türkiye'yi tercih ettim. İnsanların çoğu benim gibi namusunu korumak göç etti.

ORSAM: Beşşar'ın babası döneminde işkence gördüm dediniz. O yılları ve neden işkence gördüğünüzü anlatır mısınız?

Zeydan Hasan abu İzzet: Bölgemizde toprak reformu yapılmıştı. Devlet tarafından çiftçilere arazi verildi. Ancak, bu arazileri sadece Baas Partisi'ne mensup olanlar alabildi. İnşaat yapmak isteyen yapamıyordu. Meskeni eski olanlar veya nüfusu çoğalan aileler mesken inşaat etmek istediğinde müsaade alamıyorlardı. Bu tür izinler sadece belli kesimlere veriliyordu. Sünnilere ve rejim yanlısı olmayanlara bu ve bunlar gibi birçok baskı yapılıyordu. Ben ve arkadaşlarım direnişe geçtik. Karşı geldik. Bu nedenle de o dönemde işkence gördüm ve cezaevinde yattım.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep'in Islahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Gaziantep'in Islahiye ilçesindeki çadırkentte kalan Abid el Salih Naf'i ile söyleşi

Gaziantep'in Islahiye ilçesindeki çadırkentte kalan Abid el Salih Naf'i'nin Suriye'den Türkiye'ye gelme nedeni mezhep ayrımcılığı ve kiralardan, vergilerin hammadde fiyatlarının artışı sebebiyle yaşanan ekonomik zorluklar.

Abid el Salih Naf'i: Biz dört kardeşiz. Bir giyim atölyemiz var. Gallabiye (erkek entari) ve Zubun (Kadın giyim) ve pijama imalatı yapı-

yoruz. Bulunduğumuz semtteki bütün dükkanların yapısı eski ve hepsi vakıflara ait.

Size geçmişten bir olay anlatayım. 2 yıl önce mahallemizin okuluna ve çevremizdeki birçok okula yeni öğretmenler atanmıştı. Halkla yakın ilişkiler içine girdiler. Eğitim üzerine toplantılar, sohbetler yaptılar. Öğrenci velileriyle tanıştılar, mahalleliyi evlerinde ziyaret ettiler ve bizi ismen tanımaya başladılar. Çocuklarımızda iyi, mutlu ve huzurlu bir eğitim görmeye başladı. Sonradan öğrendik ki bu öğretmen olarak atanan şahıslar Muhaberrat gizli polisiymiş. Çocuklara kimin Beşşar'ı sevdiğini, kimin evinde Beşşar'ın resmi olup olmadığını sormuşlar. "Benim babam evde Beşşar'ın resmini istemez" diyen çocuğun. "Dayım ya da amcam Beşşar'a küfür eder, resmine tükürür" diyen çocuğun söylediklerine göre fişleme yapılmış. Okuldaki tüm öğrenciler ve yakınları hakkında bilgiler toplanıp kayıt altına alındıktan sonra mahalleye operasyon yapıldı. Beşşar'ı sevmeyenlerin, resmini evine asmayanların, küfür edenlerin hepsi gözaltına alındı ve onlardan hala haber yok.

ORSAM: Olaylar başladıktan sonra ne gibi değişiklikler yaşandı?

Abid el Salih Naf'i: Önce fahiş bir şekilde kiralari arttırdılar. Sonra da vergiler yükseldi. Hammadde artışı, işçilik artışı derken işler gitgide kötüleşmeye başladı. Bütün bunlara rağmen sabrediyorduk.

ORSAM: Size Türkiye'ye gelme kararını nasıl verdiniz?

Abid el Salih Naf'i: Askerde oğlum var. Şam yakınlarında görev yapıyor. İzne geldiğinde bana ve amcalarına bir olay anlattı. Sünni askerleri ellerinde basit silahlarla Sünni köylere gönderiyorlar. Arkalarından da zırhlı araçlarla Alevi birlikler geliyor. Sünni askerlerle Sünni olan muhaliflerle yani Ceyş el Hür (Özgür

Suriye Ordusu) ile çatışmaya giriyor. Tabii ki Beşşar'ın askerleri oldukları için Sünni'de olsalar silahlarla çatışıyorlar ve her iki taraftan da ölenler oluyor. Sonra zırhlı araçlarla gelen Alevi birlik bizim köyümüz kuşatıyor ve rastgele ateş açmaya başlıyorlar. Köy halkından da Ceyş el Hür mensuplarından da askerlerden de onlarca insan ölüyor. Kısacası mezhep ayrımı had safhada. Göç etmeme nedende işte bu mezhep ayrımı olmuştur.

** Bu söyleşi, 7 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep'in Islahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Gaziantep'in Islahiye ilçesindeki çadırkentte kalan Abdulkerim İdavi Habbaz ile söyleşi

Gaziantep'in Islahiye ilçesindeki çadırkentte kalan Abdulkerim İdavi Habbaz Rejimin uygulamaları karşısında direnmiş, muhaliflere katılmış. Malzemelerinin yetersizliği ve sağlık, barınma gibi sorunlara çözüm bulamayınca Türkiye'ye gelmiş.

Abdulkerim İdavi Habbaz: 45 yaşındayım. Evliyim, 5 çocuğum var. Hayvancılıkla uğraşıyorum. Hama ili Esselam Beldesi Hırzane mezarında yaşıyorum. "Nacarlar" olarak tanınan büyük bir ailenin fertlerinden birisiyim.

ORSAM: Suriye'de neler yaşadınız? Size Türkiye'ye gelme kararı verdiren olay neydi?

Abdulkerim İdavi Habbaz: Kendi halinde dini bütün bir insanım. Hayvancılıktan başka mesleğim yoktur. Ufak bir bahçem var. Oradan kendi ihtiyacım olan besinleri karşılarım. Oğullarımdan biri askerde.

Bir yıl önce Suriye'de karışıklık başlayınca bölgemize büyük bir askeri yığınak yapılmaya başlandı. Bölge dağlık, ormanlık ve suyun bol olduğu bir bölgedir. Aynı zamanda düz ovaları da vardır. Köylüler olarak orduyu besleme imkanımız bulunmamaktaydı. Ancak, onlar her istediklerinden hayvanlarımızdan ikişer üçer almaya başladılar. Çevredeki hayvan besicileri durumdan rahatsız oldu. Herkes zarar etmeye başladı. Şikayetlerimize kimse kulak asmadı. Bizlerde silahlandık ve bizden zorla hayvan almak isteyen askerlere karşı diren-

meye başladık. Zaman zaman caydırıcı olduk zaman zaman mağlup. Ama sonunda mer-mimiz ve direncimiz bitti. İstedikleri malları fazlasıyla almaya başladılar ve bu çevre yok-sullaştı.

Çözüm bulması için askerde olan oğluma bil-gi verdim. O da durumu komutanlarına anlat-mış; “Ailem ve çevrem mağdur olmuş, malları askerler tarafından yağmalanıyormuş” demiş. Ama aldırın olmamış. Gençtir, atlayıp geldi birliğinden; yanında silahı üstünde asker el-bisesiyle. Dağlık bölgede gizlenmeye başladı. Kendine bir grup oluşturdu ve askerlere kar-şı direnişe geçtiler. Önce canımız ve malımız için savaşımaya başladık, sonrasında muhalif-lerin saflarına katıldık. Daha kalabalık ve daha güçlü olduk.

Bir süre sonra silahlarımız yetersiz kalmaya başladı. Sağlık sorunu yaşayan arkadaşları-mızı tedavi ettirecek ilaç ve doktor, kışın ba-rınacak yer bulamadık. Mecburen dağıldık. Kimi Lübnan tarafına kimi de Türkiye tarafı-na geldi. Sınırı geçemeyenlerde oldu, benim gibi geçenlerde. Ben iki aydır Türkiye’deyim. Askerden gelen oğlum hariç tüm ailem bura-da. Ancak oğlum ve arkadaşları muhaliflerle beraber savaşıyorlar. Oğlumu sadece bir defa görebildim, sonra gelmez oldu. Artık haberde almıyorum.

** Bu söyleşi, 10 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep’in Islahiye il-çesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelen ve Gaziantep’in Islahiye ilçesindeki çadırkentte kalan Abdullah abu Necip el Şemmeri ile söyleşi

Abdullah abu Necip el Şemmeri Halep Üniversitesi’nde Ticaret ve Muhasebe eğiti-mi alırken, Üniversiteli gençlerle eylemlerde

bulunmuş, muhaliflerin safına katılıp onlarla birlikte silah eğitimi alarak Ceyş el Hür’e (Öz-gür Suriye Ordusu) katılmış.

Abdullah abu Necip el Şemmeri: Halep Üniversitesi’nde Ticaret ve Muhasebe eğitimi almaktayım.

ORSAM: Sizi Türkiye’ye getiren süreci anla-tır mısınız?

Abdullah abu Necip el Şemmeri: Arap Baharı’nın başlangıcıyla birlikte üniversitede bir hareketlilik yaşandı. Benim gibi düşünen öğrenciler toplanıp, gelecekle ilgili planlar yapmaya başladık. Üniversite gençliğini safı-mıza çektik. İsteğimiz Beşşar rejimine karşı mücadele etmektir. Okul içinde ve dışında ey-lemeler ve toplantılar yaptık. Bir yıl önce sesi-miz tüm Suriye’ye duyurmak için büyük bir yürüyüş düzenledik. Halktan destek alınca yürüyüş Halep’te büyük yankı uyandırdı.

Sonra bu gruba mensup kişiler tespit edilme-ye başlandı. Benim gibi birçok kişi gözetim al-tına alındı, işkence gördü, aileler tehdit edildi, ekonomileri ve düzenleri bozuldu. Mahalle-den bizi gizli destekleyenler vardı ama açıktan destek görmüyorduk. İş vermiyorlardı, okul-dan atılmıştım. Bunalıma girdim. Üniversite-deki arkadaşlarım muhaliflerin safına katılıp savaşımamızı önerdiler, bende kabul ettim. Onlarla birlikte silah eğitimi aldım ve Ceyş el Hür’e (Özgür Suriye Ordusu) katıldım. Benim yüzümden ailem ve çevrem defalarca içeri alındı. Aşağılandı ve eziyet gördü. Gizli gizli ailemle görüştüğüm zamanlarda ailem Suriye’den gitmemi istiyordu. “Sen burada olduğun ve eylemlere katıldığın sürece bizler daha çok eziyet çekeceğiz. Hem senin akıbeti-ni düşünerek acı içindeyiz hem de Beşşar yan-lıları bize işkence ediyor. Ne olur arkadaşları-nı da ikna et ve Türkiye’ye gidin” diyorlardı. Bizde birkaç arkadaş Türkiye’ye geldik. Şimdi Islahiye’de çadırkentte kalıyoruz.

** Bu söyleşi, 10 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep'in İslahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye Halep ili El Sahur mahallesinden Naci Selam el İstaz ile söyleşi

Devlet büro malzeme ofisi Halep ve çevresinin bölge sorumlusu olan Naci Selam el İstaz Halep'te kalmak için direnenlerden. Telefonla yaptığımız görüşmede Suriye'de kalanların yaşam koşullarını ve yaşananları konuştuk.

ORSAM: Herkes Suriye'yi terk ediyor fakat sizin gibi birçok insan kalmayı tercih etti. Bize yaşadıklarınızı ve Halep'i anlatır mısınız?

Naci Selam el İstaz: Mahallemiz muhaliflerle doldu, yaklaşık 15 gündür muhaliflerin kuşatması altında. Beşşar'ın askerleri bizim bulunduğumuz mahalleyi, muhaliflerin cadde ve sokaklarımızda, evlerimizin köşelerinde olmaları nedeniyle bombalıyor. Evlerin birçoğu yıkıldı, evlerin önlerindeki araçlarımız yandı, cadde ve sokaklar delik delik oldu. Yaşadığımız apartmanın en alt katını sığınak gibi kullanıyoruz, bütün komşular bir daireye sıkıştık kaldık. Elektrik yok, suyumuz kısıtlı, ekmeği de nöbetleşe bombardıman altında ve kendimizi tehlikeye atarak uzak bir yerden temin ediyoruz. Halep öğle karışmış ki, muhaliflerin yanı sıra, muhalif görünüp hırsızlık yapanlar, insanları soyanlar ve sömürenler var. Evimizin ihtiyacını karşılamak için gıda, sebze almaya gidenlerden belli bir ücret alıyorlar, haraç veya rüşvet ne dersen de. Bu bombardıman altında bir de haraç veriyoruz, yoksa ekmek ve sebze alamayız. Silah sesinin kesildiği saatlerde, oturduğumuz apartmanın üstüne çıkıyorum, çatıdan Halep'i seyrediyorum. Geceleri ıslıl ıslıl olan şehir, şimdilerde karanlığa bürünmüş. Tanıdığım bölgeler, semtlere bakınca ve onları karanlıkta görünce hüzünleniyorum. Ancak yapacak bir şeyim yok.

ORSAM: Şehrin diğer bölgelerinde durum nasıl? İletişim kurabiliyor musunuz?

Naci Selam el İstaz: Babilfarac (saat kulesinin olduğu yer), toptancılar bölgesi (kaleye giden cadde), Meştel (halk bahçesi) her taraf bombardıman sonucu yıkılmış, harap olmuş durumda. O çevrede oturanlar bizlere bunu telefonla anlatıyor. Herkesin saçı sakalı birbirine karışmış, ticaret yok, çocuklar okulsuz, temizlik yetersiz, beslenme yetersiz ve uykuyu da nöbetleşe uyuyoruz çünkü her odada en azından 8 kişi var.

** Bu söyleşi, 13 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından telefonla gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde yaşayan Yaşar Cemal el Nahtavi ile söyleşi

Yaşar Cemal el Nahtavi Suriye'de İmamlık yaparken Hükümet baskısıyla, olayların yatıştırılması için hutbe vermeye zorlanmış. Muhaliflerin safına katılıp erzak temini işini üstlenmiş. Şimdi Suriye'ye gıda ve tıbbi malzemeler gönderiyor ve iletişimi sağlıyor.

Yaşar Cemal el Nahtavi: Suriye İdlib'e bağlı Tirmenin Köyü'ndenim. 35 yaşındayım. İmamım. Evliyim ve 3 çocuğum var.

ORSAM: Türkiye'ye gelme nedeninizi ve orada yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Yaşar Cemal el Nahtavi: Suriye'de her gün eylem olurdu. Ama özellikle Cuma günleri, Cuma namazından sonra kalabalık olurdu ve daha alevli eylemler yapılırdı. Hükümet tarafından olayların yatıştırılması için bana yazılı bir hutbe verildi. Devlet memuruydum ve o hutbeyi okumak zorundaydım. Bir hafta hü-

kümetten yana bir hafta muhalefetten yana hutbe okuyunca inandırıcılığımı kaybettim. Her iki grup arasında da itibarım kalmadı. Hiçbir mal varlığım yoktu. Baskı altındaydım ve muhaliflerin safına katıldım. Çevremizdeki hükümet yanlısı çiftliklere, işyerlerine saldırmaya başladık. Yaşamak için soygun yapıyorduk. Dinimle ve gördüğüm eğitimle zıt bir işe giriştim. Kısacası yoldan çıktım. Beni Türkiye'ye gönderdiler. Şuan onlara erzak alıyorum. Gıda, barınma ve tıbbi malzemeler yolluyorum. Toplanan paraların harcanması konusunda bana güveniyorlar. Bulunduğumuz bölgenin tüm hizmetlerini, yaşamsal ihtiyaçlarını karşılıyorum. Türkiye'de akrabası olan, olaylar nedeniyle Türkiye'ye göç etmiş herkese ulaşma imkanım var. Haberleri iletiyorum, mektupları ulaştırıyorum. Köyümüzün büyük bir bölümü tanklarla, toplarla yerle bir edildi. İlk direnişte çok kişi hayatını kaybetti, aileler dağıldı.

** Bu söyleşi, 14 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Mustafa Şükrü el Hamdo ile söyleşi

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Mustafa Şükrü el Hamdo Rejimi eleştirdiği için altı yıl hapis yatmış. Çıktığında durumu daha kötüleşince Suriye'den Türkiye'ye gelmek zorunda kalmış.

Mustafa Şükrü el Hamdo: Ben Mustafa Şükrü el Hamdo. Suriye'nin Halep ilinde yaşıyorum. 71 yaşındayım. 2 eşim var. İlk eşimden altı, ikinci eşimden 2 çocuğum var.

ORSAM: Suriye'de neler yaşadınız? Size Türkiye'ye gelme kararı verdiren olay neydi?

Mustafa Şükrü el Hamdo: Bundan 6 yıl önce Şanlıurfa'da bir düğüne davet edildim. Benim gibi Suriye'den davet edilen ve ailece düğüne gelen çok kişi vardı. Düğün bittikten sonra erkekler olarak sohbet etmek için bir odada toplandık. Urfa'da yaşayan bir akrabam sohbet sırasında bana bir soru sordu. Soru şuydu; "Beşşar'ın gelmesiyle Suriye'de bir değişim oldu mu? Yoksa O da babası gibi zalim mi?". Bende ortamın samimi olduğunu ve konuşulanların aramızda kalacağını düşünerek rahatça cevap verdim. Hiçbir şeyin değişmediğini, rejimin aynı rejim düzenin aynı düzen olduğunu söyledim. Beşşar'ın istese bile bu düzeni değiştiremeyeceğini çünkü çevresindekilerin bu düzenden beslendiğini, Suriye'nin kaymağını bu düzen sayesinde yediklerini söyledim. Ertesi gün diğer misafirlerle birlikte Suriye'ye döndüm. Daha 24 saat geçmeden beni karakola çağırdılar. Tüm söylediklerim kaydedilmişti. İnkâr etme şansım yoktu ve içeri atıldım. Urfa'daki misafirlerden ikisi aleyhime şahitlik yapmış, olayı abartarak anlatmış. Meğer muhaberat elemanıymışlar. Sonrası cezaevi. Tam 6 yıl yattım. Ne bir mahkeme, ne bir ziyaretçi ne de sağlıklı bir ortam. Adı cezaevi ama mağaradan farksız. Sonra bir af çıktı ve serbest kaldım.

Geri döndüğümde ikinci eşimin çocuklarımızla beraber evi terk ettiğini gördüm. Birinci eşim ve çocuklarımız ise hayatlarından memnun ve bana küslerdi. "Onları söylemeye, öyle konuşmaya mecbur muydun?" dediler. 6 yıl hapiste yatmış olmama rağmen bana hiç üzülmeler. Birikmiş param vardı. Evimi ve arabamı satıp nakite çevirdim. Önce Halep'i sonrada Suriye'yi terk ettim. Eşim ve çocuklarım dahi bana sahip çıkmadı. Çocuklarım dayılarının baskısıyla Beşşar yanlısı oldular. Ufak bir eleştiri yüzünden özgürlüğüm, iki eşimden, çocuklarımdan ve ülkemden oldum. Şimdi Hayat'ın reyhanlı ilçesinde baraka gibi bir evde kirada oturuyorum.

** Bu söyleşi, 14 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Mustafa Kasım Cisrevi abu Bilel ile söyleşi

Mustafa Kasım Cisrevi, Rejimin baskısına maruz kalmış. Geçim kaynağı olan bağı ve bahçesi tahrip edilince Suriye'de kalmanın ve yaşamının bir anlamı kalmadığına karar verip ailece Türkiye'ye göç etmiş.

Mustafa Kasım Cisrevi: Suriye İdlip ili Herim'e bağlı Kefer Teluruk köyündenim. Mutlu bir aile hayatım vardı. Suriye'de ilk karışıklıklar çıkınca köyümüzün Dağlık kesiminde bulunan zeytin bahçemin içindeki yazlık bağ evini tamir ettim, bir ailenin yaşayabileceği ve kış şartlarına uygun bir hale getirdim. Elektriğim, suyum, arabam var. Bir atım iki yetişkin oğlum var. Zeytin, üzüm, armut, şeftali ağaçlarım da var. Bahçemde, hangi mahsul yetişirse pazara götürür satarız, eşimde el yapımı Hasır Kilim ve banyoda kullanılan benzeri şeyleri yapar, gelimimde boş vakitlerinde el örgüsü yapar birlikte bu ürünleri şehre götürür satarız.

ORSAM: Olaylar başlayınca hayatınızda ne gibi değişimler oldu? Sizin Türkiye'ye gelme nedeniniz neydi?

Mustafa Kasım Cisrevi: Ceyş el Hür (Özgür Suriye Ordusu) yavaş yavaş örgütlenmeye ve çoğalmaya başlayınca bizim bölgemizde bir karargâh kurdular. Benim çevreme yakın dağ bölgesinde ormanlık alanda geniş bir çadırkent ve eğitim sahası yaptılar. Günün birinde şehre gittim. Askerler beni yolda çevirdi ve karakola götürdüler. Karakoldaki komutan, istihbarat almış ve bana sordu, "senin çev-

rende muhalifler Ceyş el Hür mensupları var mı, yok mu?" diye, bende yok dedim. Tamam deyip bıraktılar. Bana inandıklarını sandım, meğer takip altındaymışım. Bir akşam bizi ziyarete bir aile geldi, ürettiğimiz hasır kese ve benzeri ürünleri almak istediler, ihtiyaçlarını aldılar, paramızı verdiler, çaylarını içip uzaklaştılar. Tabii ki gelenler yalnız değilmiş, arkalarından bir araç çevreyi gözetlemiş, bizleri de evde tutarak ve gözetleyerek bağımızın, bahçemizin bütün çevresini dolaşmışlar ve neticede muhaliflerin karargâhını görmüşler. Yerini tespit etmişler. Aradan iki gün geçti, bir akşam çevremizin tanklarla, zırhlı araçlarla çevrildiğini gördük. Çatışma başladı, tanklar, zırhlı araçlar ne bağ bıraktı ne de ağaç. O güzelim ormanlık alan ertesi gün dümdüz edilmişti. Karargâhtakilerin kimi vurulmuş, kimi kaçmıştı. Bizi de onları saklamak ve ihbar etmemek suçundan sorguya aldılar, ancak baskı altında ve tehdit altında olduğumuzu da söyleyip birkaç inandırıcı söz ve yemin edince, birkaç küfür ve hakaretten sonra serbest bıraktılar.

Evimiz, bahçemiz, aracımız, hayvanlarımız yok olmuştu. Bütün o çevre köylerin bahçeleri, bağ evleri de yok edilmişti. Orada kalmanın ve yaşamının bir anlamı kalmamıştı. Ailece göçüp geldik, bir ev kiraladık ve Reyhanlı'da oturuyoruz.

** Bu söyleşi, 14 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde çadırkente yerleşmeye gelen Lattuf Hamit Kinnavi abu Kamil ile söyleşi

Lattuf Hamit'in oğulları önce baskı altına alınmış, sonra suçlanarak cezaevine konulmuş. Lattuf Hamit, bölge insanının çiftçilik

yapamaz hale geldiğini, ekonomik zorluklar ve baskılar sebebiyle göç'ün daha da artacağını söylüyor.

Lattuf Hamit Kinnavi: Suriye'de İdlip'e bağlı Rağbete köyünden 5 çocuk babası 67 yaşında bir köylüyüm. Dar imkânlarla, büyük fedakârlıklarla iki oğlumu okuttum. 2 erkek 3 kız 5 çocuğumu da bölgemize göre okutmuş bir babayım. Oğullarım Devlet Dairesinde görevli. Birisi Şam'da bölge mahkemesinde müdür, diğeri de ulaştırmada görevli bir mühendis.

ORSAM: Suriye'de neler yaşadınız? Türkiye'ye gelme kararını verdiren olay neydi?

Lattuf Hamit Kinnavi: İdlip ve çevresi Beşşar'a karşı direnişe geçince, köyümüz kara listeye dahil edildi. Hepimiz muhalif gurubun adamları gibi görünmeye başladık, zaten öyleyiz ancak bir eylemimiz olmadı, çünkü ben yaşlıyım, ancak yakınlarım, kardeşlerim ve yeğenlerim faaliyet içinde. Bu eylemler çocuklarıma yansıdı ve Şam'da önce baskı altına alındılar, sonrada üzerlerine bir suç atılarak cezaevine kondular. Ziyaret etmemiz, konuşmamız bile yasak, sağlıklı olup olmadıklarını da bilmiyoruz. Çocuklarım evli, çocuk sahibidir, ortada kalmışlar, benim basit bir arazim var gelirimize yetmez zaten. Karışıklık nedeniyle bölgemiz insanı çiftçilik de yapamıyor. Ekilen mahsul harap ediliyor, talan ediliyor veya yakılıyor. Eşimi, gelinlerimi, torunlarımı aldım ve doğru hududa geldim, köyümüzden de birkaç aile gelmişti. Hep birlikte çadırkentlere doğru gideceğiz, durum düzelinceye kadar da Suriye'ye dönmeyeceğiz. Ancak oğullarımın hayatından endişe ediyorum.

ORSAM: Göç edenlerin evleri, eşyaları veya varsa dükkânları içindeki eşyalar muhafaza altında kalıyor mu?

Lattuf Hamit Kinnavi: Biz gelmeden önce çok aile göç etmişti, çevre köylerden de göç

edenler oldu, hiçbirinin arazisindeki mahsul, bağı bahçesindeki ağaç yerinde kalmadı. Evler boşaltılıyor, eski evler yıkılıyor, güzel evlere de gelip birileri yerleşiyor. Tam bir istila memleketi haline gelindi. Bölgemizden daha çok göç olacak.

** Bu söyleşi, 14 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Gaziantep'in İslahiye ilçesindeki kalan İsa Mahmut abu Hikmet ile söyleşi

İsa Mahmut abu Hikmet zirai ürün tüccarlığı yapıyor. Oğlunun askerde yaşadıklarından sonra kaçmasını istemiş fakat bu kez ailecek baskılara maruz kalmışlar. Yanımda çalışanlar, akrabaları, köylüleri eziyet görmeye başlayınca Türkiye'ye gelme kararı almış.

İsa Mahmut abu Hikmet: Halep'e bağlı Cisir Afrin ilçesi Rifatiye köyündenim. 45 yaşındayım. Tüccarım, ziraat teknisyenliği eğitimim var. Mesleğim gereği sürekli Halep'e gider gelirim. Gıda satışı yapan toptancılarla görüşüp sipariş alarak, kendi köyümden, çevre köylerden mevsimine göre mahsul toplar ve siparişe göre mahsul yetiştiririm.

ORSAM: Türkiye'ye geliş sebebiniz ekonomik zorluklar ve baskılar mı?

İsa Mahmut abu Hikmet: Büyük oğlum asker Lübnan hududuna yakın bir bölgede hizmet yapıyordu. Çıkan olaylar nedeniyle köylere ve Lübnan'a kaçmak isteyenlere karşı operasyonlara başlamışlar, oğlum çok defa katılmış, ancak sadece alevi olanlarda silah varmış.

Oğlum "Onlar asker, bizlerde askeriz, bizi hududa kadar, köylere kadar götürüp, birliğin en

önünde yürütürler, arkamızdan silahlı birlikler muhaliflere yani Ceyş el Hür (Özgür Suriye Ordusu) mensuplarına ateş eder.” diyordu. Bu durumu oğlum bana bildirince bende kaç gel dedim. Seni ve senin gibileri yem olarak kullanıyorlar, sana bir şey olmadan kaç gel. Oğlum beni dinledi, kaçtı. Onu kırsal kesimde bir dostumun çiftliğinde sakladım. Uzun bir süre burada kaldı ama ben takip altına alınmışım. Sürekli evim basılıyor, aile fertlerim baskı altında tutuluyordu. Çok defa cebimdeki para, kamyonumdaki gıda maddeleri zorla alınmıştır. Oğlum için sabrettim, katlandım ama en son hububat ekili arazim ve ambarım yakıldı, bir traktörüm gitti, birçok araç gerecim, yine de oğlumu onlara teslim etmedim. Çevremdeki insanlarda eziyet görmeye başlamıştı, yanımda çalışanlar, akrabalarım, köylülerim. Halep’deki tüccarlar, toptancılara kadar yetişmişler, benden gıda alımı azaldı, önce oğlumun Türkiye’ye kaçışını sağladım, sonrada eşim ve çocuklarımı alarak Türkiye’ye geldik.

** Bu söyleşi, 10 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep’in Islahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde kalan Nizam Haydar el abu Haşim ile söyleşi

Nizam Haydar el abu Haşim’in ayağı sarılı, yüzünün bir kısmı çizik, kaşlarını üzerinde bir yara bandı var. Muhaliflere karşı savaşırken yaralanmış fakat askerlerin kendi yaşadığı bölgede yaptıklarını görünce ailesini alıp Türkiye’ye sığınmış.

Nizam Haydar: Suriye’nin İdlip Vilayetine bağlı Serakib köyündenim. 30 yaşındayım, evliyim ve 2 çocuğum var. Köyde 10 dönümlük bir tarlam, yer altı suyum var ve sebze ekimi yapıyorum. Mevsimlik sebzeler yetiştirip, pazarda satarak geçiniyoruz.

ORSAM: Suriye neler yaşadınız, Türkiye’ye gelme sebebinizi anlatır mısınız?

Nizam Haydar: Suriye’de karışıklık çıkınca gönüllü asker ve ihtiyat askerleri toplamaya başladılar. Ürdün sınırına yakın olan Der’a ilinin Hammadiye mevkiinde bir yerde eğitim birlikleri oluşturulmuştu. Muhaliflere karşı savaşmamız için eğitildik, bizlere gerekli talimatlar verildi ve bir hafta içinde tam asker olduk. Vatan görevi diyerek arkadaşlarım ve ben itiraz etmedik, verilen emirleri yerine getirdik. Muhaliflerle savaştık, içimizde yaralanan da oldu ölenler de. Tabi ki biz de birçok muhalifi öldürdük, Ürdün’den sızmalarını önledik, Ürdün’e giden kaçak yollarda devriye gezdik.

Bu arada ailemle telefonda görüşüyordum. Köyümüzün kuşatıldığını, Beşşar’ın askerleri tarafından, yaşlı genç herkesin işkence gördüğünü ve kadınlara saldırıların başladığını öğrendim. Birliğimde yaralıydım, benim çevremden ve köyümden birkaç kişi ile birlikte, birliğimizden ayrılıp köyümüze, evlerimize kaçmayı planladık. Bir askeri aracı kullanarak Şam yakınlarına geldik, oradan da bir köylü ile anlaşıp köyümüze kadar başka bir araçla geldik. Birçok kişi öldürülmüş, kadınlara el uzatılmış, maddi durumu iyi olanların evleri yağmalanmış, açlık ve sefalet içinde bırakmışlar insanları. Ben asker olarak muhalifler tarafından yaralandım ama Beşşar’ın askerleri yüreğimi de yaraladığından Türkiye’ye sığınmak zorunda kaldım.

** Bu söyleşi, 14 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde kalan Muhsin Asım el Huvec abu Talat ile söyleşi

Baas partisi mensuplarınca muhbirlik yapması için baskı altına alınan Muhsin Asım el Huvec, Özgür Suriye Ordusu'na katılmış. Yaşlılık ve hastalıklar sebebiyle Türkiye'ye sığınmak zorunda kalmış.

Muhsin Asım: Suriye'nin İdlip İline bağlı Keferderyan köyündenim, emekli posta memuruyum. 63 yaşındayım 5 çocuğum var (2 erkek 3 kız). Mesleğime mektup ve bargiye (Telgraf) dağıtımı yaparak başladım. Çevre köyler olmak üzere, beldeler ve İdlip vilayetinde çok kişiyi tanıdım. Her konuda ilişkiler, dostluklar kurdum. Emekli olunca İdlip yol güzergâhı üzerinde köyümün 2 Km. uzağında bir baraka içinde meşrubat, sigara Sebze Meyve satışı yapmaya başladım. Köyde bir evim, bir arabam var, 3 çocuğum Devlet Memuru, diğer ikisi henüz işsiz.

ORSAM: Suriye'de olaylar başladıktan sonra neler yaşadınız, sizi Türkiye'ye getiren süreci anlatır mısınız?

Muhsin Asım: Suriye'de karışıklık başlayınca Beşşar rejimi bölgenin Baas Partisi mensupları benden bilgi toplamamı istediler. Çevreyi çok çok iyi tanıdığımı bildiklerinden, hangi şahsın, hangi ailenin, hangi aşiretin kimi desteklediğini, kimin kime yardım ettiği, velhasıl Devlet adına, Baas partisi adına muhbirlik yapmamı istediler.

İlk günlerde başlayan muhalif eylemleri fazla ciddiye alınmamıştı. En yakın ilçe olan Cisir el Şuur en fazla ismini duyuran ilk belde oldu. Sonra Sermada, Terib, Atma ve Dana İlçesi. Ben işi başta ciddiye almadım, Suriye'de Beşşar rejimine bütün ülke çapında eylem yapılacağını tahmin etmiyordum. Birkaç kişinin, birkaç ailenin yaptığını Baas Partisi mensuplarına söyledim. Çünkü bende baskı altındaydım, açıkçası ilk başlar da ben de Beşşar rejiminden yanaydım, basit bir asayiş olayından ibaret kalacağını düşünüyordum. İş ciddiye

binince benden daha fazla bilgi edinmemi istediler, bende kabul etmeyip direnince, onlara bilgi verdiğimi muhaliflere sızdırmışlar. Bilerek kasten beni kendi çevremle düşman etmek ve birbirimizi vurup kırmamız için bir koz olarak kullanmışlar. Muhalifler beni tanır, ne şartlar altında olduğumu da bilirler, karakterimi de bilirler, çevremde geniş, öyle birilerinin gelip de beni kolayca ve açıkça vurmaları mümkün değil. Muhaliflerden birisi bana gelerek durumu anlattı, "önce onlara çalıştın, sonra çekildin şimdi senin ismini bize verdiler. Her ne kadar mecbur kaldığını veya bir anlık hatadan dolayı bunu yaptığını bilsek de artık kendini temize çıkarman lazım" dedi. İş yerimi kapattım. Eşimi ve küçük çocuklarımı Türkiye'ye gönderdim, Ceyş el Hür'e (Özgür Suriye Ordusu) katıldım. Onlara yemek pişiriyor, bulaşıklarını yıkıyordum. Benim savaştığım, konuşacak gücüm yoktur. Çok yıprandım, rahatsızlandım, hastalandım. Orman ile dağ arasında gidip gelmek bedenimi zedeledi ve hastalıklı birisi oldum. Netice'de bende Türkiye'ye sığınmak zorunda kaldım.

** Bu söyleşi, 14 Ağustos 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelen Abdo Mustafa el Cebeli abu Halid ile söyleşi

İdlip İli'nde, Tirmenin Köyü'nden Abdo Mustafa el Cebeli abu Halid oğlu ve akrabalarını çatışmalar sırasında kaybetmiş. Açlık ve sefalet uzun süre devam edeceği için her şey düzelene kadar Suriye'ye dönmeyi düşünmüyor.

Abdo Mustafa el Cebeli abu Halid: Suriye'nin İdlip İli'nde, Tirmenin Köyü'nde yaşıyorum. 25 yaşındayım. Evliyim ve 5 çocuğum var. Tarım aletleri ve tarım ilaçları satan bir dükkanım var. Aynı zamanda çiftçilik de yapıyorum.

Olaylar başlayınca çocuklarım Ceyş el Hür'e katıldı. Bende imkanım doğrultusunda maddi ve manevi destek veriyordum. Bu yardımlar bizim rejim yanlıları tarafından düşman ilan edilmemize sebep oldu. Benim ve akrabalarımın evi bombalandı, mallarımız talan edildi. Bir oğlum ve bazı akrabalarım çatışma sırasında hayatlarını kaybettiler. Ancak buna rağmen son gücümüze kadar dayandık. Ticari hayat ve zirai faaliyetler tamamen durunca ve çevremizdeki herkes göç etmeye başlayınca bizde kervana katılmak zorunda kaldık.

ORSAM: Şahit olduğunuz ve unutmadığınız bir olay var mı?

Abdo Mustafa el Cebeli abu Halid: İdlib'te ekmek kuyruğunda bekleyen insanlara uçaktan fiçılar atılmaya başlandı. Bu fiçıların içinde bombalar vardı. Özellikle insanların kalabalık olduğu bölgelere atılıyordu. Bu fiçılardan birisi benim yaklaşık 150 m uzağıma düştü. Birçok insan hayatını kaybetti birçoğu da yaralandı. Yaralılara müdahale edecek tıbbi bir merkez yoktu. Etraftaki insanlar yardımcı

olmaya çalıştı ancak doğru ve tam bir müdahale yapılamadığı için yaralıların çoğu sonradan hayatını kaybetti. Yaşayanların büyük kısmı ise sakat kaldı.

ORSAM: Suriye'ye geri dönmeyi istiyor musunuz?

Abdo Mustafa el Cebeli abu Halid: Şu anda tarlalar ekilemiyor. Hiçbir hammadde yok. Tohum yok, gübre yok, ilaç yok. Savaş bitse bile açlık ve sefalet uzun süre devam edecek. Bu nedenle her şey düzelene kadar Suriye'ye dönmeyi düşünmüyorum.

** Bu söyleşi, 15 Eylül 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelip çadırkentte kalan Mahmud Nayıf İgadi abu Rağıb ile söyleşi

Ordu ve muhaliflerin arasında kalan Mahmud Nayıf İgadi abu Rağıb baskı ve şiddet artıp, te-

mel gereksinimler karşılanamaz hale gelince Türkiye'ye gelmiş.

Mahmud Nayıf İgadi abu Rağıb: Suriye'nin Halep ilinin Hamdaniye Mahallesi'nde oturuyorum. 47 yaşındayım ve üç çocuğum var. Baharat ve kışlık yiyecekler satıyorum. Dükkanı oğlumla birlikte çalıştırıyoruz. Büyük bir dükkanımız var. Her türlü baharatı ve kışlık besinleri bulmanız mümkün. Hem perakende hem de toptan satış yapıyoruz.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Mahmud Nayıf İgadi abu Rağıb: İçinde bulunduğumuz bölge Esad'ın askerleriyle doldu. Bize yakın bir binayı karargah olarak kullanmaya başladılar. Birkaç cadde öte ise muhaliflerin işgalinde idi. Benim işyerim Esad'ın askerlerinin olduğu yerde, evim ise muhaliflerin olduğu bölgede kaldı. Şiddet olayları artınca muhalifler Esad'ın askerlerinin olduğu bölgeye gitmemi engellemeye başladılar. Esad'ın askerleri ise evime dönerken zorluk çıkarıyordu. Kısacası ordu ve muhalefet arasında kaldım. Tartaklanma, rüşvet, haraç derken iş muhbirliğe casusluğa kadar vardı. Esad yanlıları casusluk yapmazsam oğlumu benden alacaklarını söylediler. Onları oyaladım. Bugün yarın derken taleplerini yerine getirmedigimi anlayınca önce işyerimi talan ettiler. Ne varsa alıp götürdüler. Sonra da oğlumu aldılar. Oğlumun nerede olduğunu bir türlü öğrenemedim. Hala kayıp. Hiçbir gelirim, işim, mesleğim, kazancım kalmamıştı. Çatışmalar sürüyor, mahallemiz uçaklarla, tanklarla vuruluyordu. Elektrik su kesilmiş, yiyecek ekmek bulamaz hale gelmiştik. Önce ailemle birlikte Halep'ten İdlib'e geldik. İdlib'te bir süre kaldıktan sonra Türkiye'ye geldik. Gördüğüm şiddet nedeniyle sağlığımı kaybettim. Tedavim halen sürüyor. Sağlığım, malım mülküm en önemlisi oğlumu kaybettim. Artık Suriye'de kalmanın bir anlamı yoktu.

** Bu söyleşi, 15 Eylül 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Mustafa Ziyad el Nasiri ile söyleşi

Mustafa Ziyad el Nasiri Halep'de binalarının bodrum katını sığınak olarak kullanmaya başlamış, temel ihtiyaç maddeleri bulamaz duruma gelince göç etmek zorunda kalmış.

Mustafa Ziyad el Nasiri: Suriye'nin Halep İli'ne bağlı El Safa Mahallesi'nde yaşıyorum. 53 yaşındayım. Bankacıyım.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Mustafa Ziyad el Nasiri: Mahallemiz sürekli bombalanıyordu. Sığınakta yaşamaya başlamıştık. Elektrik kesildi, su kesildi, günlük gıda ihtiyaçlarımızı karşılayamaz hale geldik. Zemin ve bodrum katı sığınak'a dahil etmiş hem Esad'ın askerlerinden hem de bombalardan korunmaya çalışıyorduk. Ancak bu çok mümkün değildi. Uçaklardan mahallemize fıçılar yapmaya başladı. Fıçılar yere düşünce patlıyor ve içlerinden demir çubuklar ve çiviler etrafa yayılıyordu. En az 50 metrelik alanda tahribat yaratıyordu. Bunu ne İsrail Gazze'de yaptı ne de başka bir devlet işgal ettiği bir ülkeye. Tüm bunlara rağmen evimde kalmaya çalıştım. Birikmiş biraz param vardı. Zorda olsa gıda bulmaya çalışıyordum. Ancak gençleri toplama ve zorla orduya almaya başladılar. Gitmek istemeyeni anında vuruyorlardı. Gidenleri ise hiçbir silah ve savaş bilgisi olmadığı halde silahlandırıp Ceyş el Hür'ün karşısına koyuyorlardı. Kısaca çocuklarımız ölüme sürükleniyordu. Oğullarımı, kızlarımı ve eşimi alarak Türkiye'ye gelmeye mecbur kaldım. Belki aradığım huzuru burada da bulamadım. Ancak yavaş yavaş çevreme uyum sağlıyorum.

ORSAM: Halep'ten Türkiye sınırına gelene kadar neler görüp neler yaşadınız?

Mustafa Ziyad el Nasiri: Halep'in belli bir kesimi yıkılmış durumda. Diğer kısmı ise hal-ka kapalı. Orada neler olup bittiğini kimse bilmiyor. Halep'in çevresindeki köy ve belde-lerle birlikte oturma alanı yaklaşık 80 100 km. Telefonlar çalışmıyor. Birbirimizle irtibatımız kesilmiş durumda. Halep'ten çıkmada zorluk yaşadık ancak devamı kolaydı. İdlib ve çevre-sindeki köyler muhaliflerin elinde. O bölgede herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmadım. Sadece tüm yol boyunca yıkılmış köyler, yollarda bek-leyen insanlar ve göçe hazırlanan aileler vardı.

** Bu söyleşi, 15 Eylül 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Kilis'teki ça-dırkentte kalan Nazmi Malaf abu Abdo ile söyleşi

Yaşadığı beldeden güvenlik ve ekonomik so-runlar yüzünden İdlib'e giden Nazmi Malaf, oğlu askere alınınca muhaliflerin yardımıyla Türkiye'ye göç etmiş.

Nazmi Malaf abu Abdo: Suriye'nin İdlib vilayetine bağlı Kırkanya Beldesi'nde yaşıyo-rum. Çiftçiyim.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Nazmi Malaf abu Abdo: Suriye'de ve bazı Arap ülkelerinde tek erkek çocuğu olan aile-lerin çocuğu askere alınmaz. Benim 3 kızım, 1 oğlum var. Olaylar başlayınca kuralların hepsi çiğnendi. 19 yaşındaki oğlumu zorla as-kere aldılar. Ben yaşlıyım. Oğlum olmayınca 3 kızım ve eşimle kendimizi güvensiz hisset-

tik. Evimizi, tarlamızı, hayvanlarımızı bırakıp İdlib İli'ne yerleştik. Hayvanlarımızı sattık ve bir manav açtık kendimize. Oturduğumuz ev kira, açtığımız dükkan kira. Ticaret günden güne azalmakta, insanların alım gücü kötü-leşmekte. Durum bu olunca elimde avucum-da ne varsa bitti. Bu sıralarda bazı yerlerde kız çocukları tacize uğramaya başladı. Yaşlı halimle o insanlarla başa çıkamazdım. Birçok kez dövüldüm, kızlarım tartaklandı. Eziyet görmeye, yoksulluk çekmeye başladık. Oğ-lumdan ise hiç haber alamıyordum. Artık on-dan umudu kesmeye başladım. Bir hemşerim bana göç etmemi tavsiye etti. Ama ben nasıl Suriye'den çıkacağımı, Türkiye'ye nasıl gele-ceğimi bile bilmiyordum. Muhaliflere mür-aacaat ettim. Onlar bana yardımcı oldular ve Türkiye'ye gelebildim. Birkaç gün Reyhanlı'da kaldık. Sonrasında müracaat yapıp Kilis'teki çadırkente yerleştik. Burada oğlumu tanıyan insanlarla karşılaştık. Oğlumun sağ olduğu-nu, Türkiye'ye geldiğini ve Reyhanlı'da oldu-ğunu söylediler. Bizde Kilis'teki yetkililerden izin alıp Reyhanlı'ya geldik. Birkaç gün içinde oğlumu buldum. Artık tüm aile birlikteyiz ve Kilis'teki çadırkentte yaşıyoruz.

** Bu söyleşi, 15 Eylül 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen Nureddin Abdo Hacı Osman abu Kamil ile söyleşi

Muhaliflere katılan Nureddin Abdo Hacı Os-man abu Kamil eşi ve çocuklarının güvenliği için Türkiye'ye göç etmiş.

Nureddin Abdo Hacı Osman abu Kamil: Suriye'nin Lazkiye ili Cebil el Kirad köyün-denim. 41 yaşındayım. 3 çocuğum var. Briket ve inşaat malzemeleri üretiyorum. Lazkiye bölgesinde ve kendi çevremde işten çıktıktan

sonra dini bilgin doğrultusunda sohbetlere katılır, konuşmalar yapardım. Her zaman cemaatle birlikte namaz kılmayı tercih ederim. Baas Partisi ve parti mensuplara bana sıcak bakmazlar, ben de onlara.

ORSAM: Suriye’de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Nureddin Abdo Hacı Osman abu Kamil: Çocuklarımdan biri zihinsel engelli olduğu için tedavi ettirmem gerekiyordu. Hiçbir sosyal güvencem olmadığından devlet hastanesinde tedavi ettirmek zorundaydım. Ben küçük yaşta sorunun çözülmesini ve çocuğumun hayata kazandırılmasını istiyordum. Ancak hiçbir hastanede gerektiği ölçüde tedavi yapılmadı. Özel bir hastane benden tedavi için 30 bin dolar istedi. Ancak Suriye’de yaptığım işle bu kadar büyük bir parayı kazanmama/ biriktirmeme imkan yoktu. Bende bu parayı biriktirebilmek için ailemi köyde bıraktım ve Lübnan’a giderek 2 yıl orada çalıştım. 2 yılın sonunda yaklaşık 15 bin dolar biriktirebildim. Kalan miktarı toparlayabilmek için cami cemaatinden ve hayırseverlerden

yardım istedim. Sağır dilsiz ve zihinsel engelli çocuğumu tedavi edecek hastaneye 20 bin dolar verdim. Ancak onlar illa 30 bin dolar istiyorlardı. Yetkililere müracaat ettim, derdimi anlattım. Ama hiç kimse bana yardım etmedi; çünkü ben Baas Partili değildim. Bu sıralarda Suriye’de rejime karşı, Esad ailesine karşı bir ayaklanma başladı. Bende muhaliflerin safına katıldım. Ceyş Hür (Özgür Suriye Ordusu) mensupları bölgemizde karargah kurdu. Bende onlara manevi destek sağlıyordum, toplantılar düzenleyip, dini vaazlar veriyordum. Bir gece tanklarla köyümüz ve çevre köyler bombalanmaya başlandı. Evler yıkıldı, insanlar öldü. Bağ bahçe, yeşillik adına ne varsa yok edildi. Hem maddi hem de manevi açıdan büyük zarar gördük. Kardeşim ve akrabalarım Ceyş el Hür’e katıldı. Savaşttık. Ancak bir süre sonra dayanacak gücümüz kalmadı. Kadınlarımız, çocuklarımız perişan oldu. Onları alıp Türkiye’ye gelmek zorunda kaldım. Ben ve arkadaşlarım fırsat buldukça Suriye’ye gidip oradaki arkadaşlarımıza yardım ediyoruz. Çocuğum ise artık nefes alan bir ölü. Onun bu hale gelmesinin, tedavi edilmemesinin tek sebebi benim Baas Partili olmamam.

** Bu söyleşi, 15 Eylül 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Mahmud Casim el Menef abu Sabri ile söyleşi

Suriye'nin İdlib vilayetinden Mahmud Casim, temel gereksinimlerini karşılayamamasının yanında baskı ve korku nedeniyle göç etmek zorunda kalmış.

ORSAM: Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?

Mahmud Casim el Menef abu Sabri: Ben Suriye'nin İdlib Nasara Mahallesi'nde yaşıyorum. 37 yaşındayım. 4 çocuğum var. Beyaz eşya ve mobilya satılan bir mağazam var. Köylerden, çevre belde ve ilçelerden birçok müşterim var.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliştiren nedenlerinizi anlatır mısınız?

Mahmud Casim el Menef abu Sabri: Suriye'de iç karışıklık başlayınca akrabalarımınla birlikte Ceyş el Hür (Özgür Suriye Ordusu)'a yardımcı olmaya başladık. Ailemde 3 mücahit var. Yetişkin oğlu olanlar savaşmak için gönderiyor, olmayanlarda maddi ve manevi katkıda bulunuyor Ceyş el Hür'a. İdlib içinde hangi ailenin hangi esnafın ne yaptığını ihbar eden birçok kişi var. Beni ve çevremi de Beşşar yanlılarına ihbar etmişler. İdlib'e 20 km uzaklıkta bir havaalanı var. Bir gün uçaklar bulunduğumuz mahalleyi bombalamaya başladı. Benim, komşularımın, birçok insanın evi yerle bir oldu. Bulunduğumuz çarşıda bombalandı. Dükkanlar yandı, birçok işyeri tahrip oldu. Çevre köylerden gelen siparişler durdu. İş hayatı sona erdi. İnsanlar göç etmeye başlayınca kimse ne beyaz eşya ne de mobilya aldı. Çünkü insanların bu eşyaları koyacak evleri,

oturacak huzurları kalmamıştı. Şehirde sebze meyve satan dükkanlar ve bazı fırınlar haricinde hiçbir esnaf çalışamaz hale geldi. Zaten elektrik günde 4 5 saat oluyor. Sularda sürekli olarak kesiliyor. İdlib'te hayat her anlamda bitmişti. Çocuklarım can güvenlikleri olmadığı için okula gidemez oldular. Evimiz yıkıldığından akrabaların yanında sığıntı bir hayat yaşamaya başladık. Birçok evde 2 3 aileye kalıyordu. Her 3 4 odalı dairelerde ortalama 15 kişi kalıyordu. Susuzluk, gıdasızlık, baskının ve korkunun verdiği etkiler nedeniyle göçten başka çare kalmamıştı. Bir arkadaşımın Türkiye'ye göç etmeye karar verdik. Ancak İdlib'ten hududa gelebilmek ve hududu geçebilmek için bir bedel ödenmesi gerekiyordu. Bu bedeli ödeyebildik ve Türkiye'ye geldik.

ORSAM: Peki, şimdi ne yapacaksınız?

Mahmud Casim el Menef abu Sabri: Bir müddet kiralık bir evde oturacağız. Ama sonunda çadırkentlere gitmekten başka çaremiz yok.

** Bu söyleşi, 10 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde çadırkentte kalan Hadi Abdo Kelleş abu Kaddur ile söyleşi

Hadi Abdo Kelleş abu Kaddur iki kardeşini çatışmalar sırasında yitirmiş, hayatta kalma olanakları ortadan kalkınca Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmış.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Hadi Abdo Kelleş abu Kaddur: Halep'e bağlı abuhudur Köyü Tellece Mezrası'nda yaşıyorum. Zeytinliğim ve zeytinyağı imalathanem

var. 45 yaşındayım ve 6 çocuğum var. Halep'te liseden sonra 2 yıl Tarım Yüksekokulu'nda okudum ve Ziraat Teknisyeni oldum. Zeytin-ciliğin yanı sıra sebze meyve üzerinde de uzmanlığım var, seracılığı da biliyorum.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliştiren nedenlerinizi anlatır mısınız?

Hadi Abdo Kelleş abu Kaddur: Suriye'de iç savaş başladığından bu yana iki kardeşim şehit oldu. Ceyş el Hür bölgemize yerleştikten sonra ben onlara gıda temin ederek ve cephe gerisinde her türlü ulaşımını karşılayarak destek oldum. Halep'te onların yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayan, barınmaları için gerekli malzemeleri temin eden yardımsever insanlarla birlikte bir birikim elde edip adeta seyyar bir banka oluşturdum. Ceyş el Hür mensuplarından, fakir ve muhtaç olanlar insanlara kadar yardımları ulaştırdım. Suriye Ordusu, Ceyş el Hür ile karşı karşıya gelip yiğitçe ve erkekçe savaşmıyor. Yerimizi tespit edip, çevremizi ve üssümüzü uçaklarla bombaladıktan sonra top atışlarıyla bizi taciz ediyorlar. Bi-

zimkilerde sadece savunma silahları mevcut. Uçakları, zırhlı araçları vuracak imkanları yok. Ceyş el Hür mecburen bulunduğu bölgeyi veya düz araziye terk etmek zorunda kalıyor. Dağlara, yamaçlara dağılıyor. Bölgemizde çok az dağlık olduğu için mağaralara ve terk edilmiş köylere sığınıyorlar. Bunu fırsat bilecek yerleşim yerlerine gelen Nizam Ordusu kadın, çocuk, yaşlı demeden katliama başlıyor. O bölgenin insanların beslenebileceği ne varsa yok ediyorlar. Açlığa, susuzluğa ve sefaletle sürüklüyorlar. Bizi göçe zorluyorlar. Bende zeytinliklerimi, sebze ekili arazimi, evimi ve arabamı terk ederek İdlib'e oradan da Hatay Reyhanlı'ya geldim. Burada bir süre kaldıktan sonra çadırkente yerleştim.

** Bu söyleşi, 10 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde çadırkente kalan Nuriddin Cabir Attar ile söyleşi

Halep şehrinden Nuriddin Cabir Attar saldırılar sonucu evini kaybetmiş. Kendi gibi mağdur durumda olan diğer ailelerle birlikte Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Nuriddin Cabir Attar: Halep ili'nin Firdevs Mahallesi'nde yaşıyorum. Belediyeden emekli oldum. 53 yaşındayım. 5 çocuğum var.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Nuriddin Cabir Attar: En büyük oğlumu 26 yaşında şehit verdim. Evimizin üzerine fiçilerden yapılan bir bomba atıldı. Üst kattakilerin çoğu öldü. Alt kattakilerden hem yaralananlar ve ölenler oldu. Benim büyük oğlumda bu olayda öldü, çocuklarımdan birisi ise yaralandı. Deprem gibi bir sarsıntı oldu ve apartmanımız yıkıldı. Kendimizi dışarıya attığımızda etrafımızdaki apartmanlarında yıkıldığını, her yerin ateş ve duman içinde kaldığını gördük. Üstümüzdeki kıyafetler ve birkaç ev eşyası dışında hiçbir şey kurtaramadık. Halep'ten Türkiye'ye gelmek için birçok aileyle birlikte yola çıktık. Emekli maaşım 15 bin Suriye parası. Rüşvet vere vere ancak İdlib'e kadar gelebildik. İdlib'te bir gece zeytin ağaçları arasında gizlendik. Bizim gibi onlarca insan vardı orada saklanan. Ne su ne ekmek, ne tuvalet ne de gecenin serinliğinde üstümüze örtecek bir battaniye ve yatağımız vardı. Tüm aileler yollarında getirdiği kuru ekmeği, turşuyu, helvayı birbiriyle paylaştı. Amacımız Türkiye'ye gelmekti ancak beklememiz gerektiğini söylediler. bir, iki, üç gün derken zeytinliklerin arasında perişan olduk. Korku, endişe, açlık ve çocuklarımdan gözümüzün önündeki haykırışları bizleri perişan ediyordu. Ancak çaremiz yoktu, beklemek zorundaydık. Bir kamyonet geldi ve bizi İdlib'ten Türkiye sınırına kadar aile başına 10 bin Suriye parası ile getirdi. Cilvegözü'nden Reyhanlı'ya geçmek için 2 bin

Suriye parası ödedim. Neticede cebimde sadece 3 bin Suriye parası kaldı. Ne ev kiralama imkanım var ne de çocuklarımda doyurma imkanım. Tek umudum çadırkentlerdir.

** Bu söyleşi, 10 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Gani Lütfi Kelmo abu Reşad ile söyleşi
Gani Lütfi Kelmo abu Reşad

Gani Lütfi Kelmo abu Reşad, yaşadığı Harim ilçesi Muhalifler ve Esad Ordusu arasında kalıp yıkılınca eşini ve çocuklarını alarak Türkiye'ye sığınmış.

ORSAM: Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?

Gani Lütfi Kelmo abu Reşad: İdlib'e bağlı Harim İlçesi'nde yaşıyorum. Su tesisatı ve kanal işleriyle uğraşıyorum. 45 yaşındayım. Harim, Reyhanlı'ya 3 km uzaklıkta. İlçe ve köyler tarım ve hayvancılıkla geçiniyorlar.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Gani Lütfi Kelmo abu Reşad: Baba Esad döneminde Harim ilçesi ve köylerine devlet arazi dağıttı. Ucuz bir kira bedeliyle bu yörenin insanları devletten kiraladıkları arazileri işletmeye başladı. Eskiden dağlık, taşlık ve kuru tarım yapılan yerler temizlendi ve sulu tarım yapılabilir bir hale getirildiler. Düz araziler hububat, pamuk ve mevsimlik sebzeye, dağlık tepelik kısımlarda çeşitli meyve ağaçlarına ve zeytinliklere ayrıldı. Bu çevrede yaşayanlar kendilerini bildiklerinden beri çiftçilik yapıyorlar. Baba Esad'ın başa gelmesiyle birlikte Esad yanlısı olduk ve semeresini de gördük. Bölgemizde muhalif olanları her zaman

dışladık hatta ihbar ettik. Suriye’de iç savaş başlayınca çevre il ve ilçelerde huzursuzluk da başladı. Yaşlılar ses çıkarmasa da gençler Ceyş el Hür’a katılmaya başladı. Beşşar’ın kalesi olarak bilinen iki ilçe Harim ve Salkin diğer bölgeler gibi Beşşar karşıtı oldu. Aleyhtar olanlarla olmayanlar arasında kavgalar başladı. Muhafifler bir kısım yandaşlarını silahlandırırken, Esad Ordusu da yandaşlarını silahlandırmaktaydı. Önce köyler yakılıp yıkıldı, mezralar yok edildi. Su tesisatları, sulama kanalları yıkıldı, tarım araç gereçleri yıkıldı. Sonra her iki ilçede tanklarla çevrildi ve bombardıman başladı. Bombalama günlerce sürdü ve çok kayıp verdik. Eşimi ve çocuklarımı alarak bu katliamdan kaçtım ve Türkiye’ye sığındım.

** Bu söyleşi, 10 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutan Gaddur Haşim Killi abu Aziz ile söyleşi

Halep’e bağlı Hamdaniye mahallesinden Gaddur Haşim Killi abu Aziz, “Türkiye’de özgürüz ama huzurumuz yok, tedirginlik ve umutsuzluk içerisindeyiz” diyor.

ORSAM: Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?

Gaddur Haşim Killi abu Aziz: Halep’e bağlı Hamdaniye Mahallesi’nde yaşıyorum. Oto aksesuarları ve yedek parça satılan bir işyerim var. 48 yaşındayım ve 6 çocuğum var. Türkiye’ye 25 Eylül’de geldim. Reyhanlı’da ev kiraladım. Şimdide kışlık giysilerimizi ve yiyeceklerimizi getirmeye çalışıyorum.

ORSAM: Suriye’de yaşadıklarınızı ve Türkiye’ye gelişi nedenlerinizi anlatır mısınız?

Gaddur Haşim Killi abu Aziz: Geniş bir işyerim ve çevremdeki yedek parça satıcılarına göre de çok fazla malzemem vardı. Halep’e havadan fıçılarla bombalar yağmaya başlayınca birçok apartman çöktü. İşyerleri ve arabalar yandı. Yığıntılar arasında kaldık. Şehre çevre ilçelerden, köylerden ve şehirlerden giriş çıkış yapılamaz oldu. Benim evime de şarapnel parçaları isabet etti. Evim tahrip oldu. İki aile ile birlikte bodrum katını sığınak haline getirdik. Ancak su, elektrik ve gıda sorunu başladı. Can derdine düşen insanlar araba aksesuarı ve yedek parça almayı bıraktı. Zaten çoğunun arabası yandı. Birçok insanda göç edince yedek parça alacak kimse kalmadı. Ceyş el Hür mahallemize geldi. Her cadde ve sokağa karargah kurdular. Semtimizde Esad’ın askerleri kalmadı ama uçak ve helikopterlerle her gün bombalanıyorduk. Ölen insanların dini vecibesini yerine getirme imkanımız bile olmuyordu. Boş bir parsel veya tamamen yıkılan bir binanın bahçesine gömüyorduk insanları. İnancını zor ama kimi kefansız gömüldü bu insanların. Kiminin de cenazesi yıkanamadı. Çünkü bunları yapma imkanımız kalmamıştı. Cesetler kokmaya başlayınca hiç tereddüt edilmeden kefansız gömüldüler. Halep’i daha önceden görmüş insanlar şimdi gitseler şehri tanıyamazlar. Okul, hastane, lüks oteller, işhanları, camiler yıkıldı, harabe oldu. Halep halkı taş yığınları arasında, canlarını hiçe sayarak, yığıntılar arasında malzeme çıkarmakta, demir toplamakta, para bulma umuduyla her taşı her yığıntıyı altüst etmektedir. Parçalanan ev eşyaları, mobilyalar fakir insanlar için yakacak yada ticari kazanç umudu oldu. Eşya ararken cesetlerle karşılaşanlar, onları oldukları yerde örterek gömüyorlardı. Şu an, Türkiye’de özgürüz ama huzurumuz yok. Tedirginlik ve umutsuzluk içerisindeyiz. Suriye parasına göre Türkiye’de yaşam pahalı. Ailem çadırkentte yaşamak istemiyor. Ancak mevcut param kirada oturmaya ne kadar yeter bilemiyorum.

** Bu söyleşi, 10 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Salah Ali Takraviy ile söyleşi

Lazkiye'ye bağlı Cebelkırad köyünde çiftçilik yapan Salah Ali Takraviy rejim değişmeden Suriye'ye dönmeyeceğini söylüyor.

ORSAM: Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?

Salah Ali Takraviy: Lazkiye'ye bağlı Cebelkırad Köyü'nde yaşıyorum. 57 yaşımdayım ve 5 çocuğum var. Çiftçiyim. Babadan kalma arazilerim var. Bu arazilerde zeytin, sebze ve meyve yetiştiriyorum. Bir kamyonum ve bir arabam var.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Salah Ali Takraviy: Lazkiye çevresinde Sünni birçok köy var. Bu köyler iç savaş başlayınca ister istemez huzursuz olmaya başladı. Asker çağına bile gelmemiş 16 17 yaşındaki çocukları zorla askere almaya başladılar. Gençleri eylemlere katılmasınlar diye askerlik bahanesiyle bir kampa aldılar. Ne aileler kampa gidip çocuklarını ziyaret edebiliyordu ne de çocuklar köye gelip ailelerini. Köylünün eli ayağı gençlerdir. Tarlada çalışmak, mahsulün şehre ulaştırılması, malları taşımak hep gençlerin işi. Gençlerde vakitsiz ve zorla askere alınınca elimiz ayağımız bağlandı ve tüm işler yaşlılara kaldı. Bu yetmezmiş gibi Beşşar'ın askerleri mahsul döneminde tarlaları, ormanları yak-tı. Ağaçlar ve bahçeler büyük ölçüde zarar gördü. Evlerimiz talan edildi ve haksız yere mallarımız alındı. Elektrik, su belli zamanlar gelir ama uzun süre kesik olur. Her yönüyle hayat çekilmez bir hale geldi. Yinede yılmayıp üretime devam etmeye karar verdik. Ancak

Lazkiye'ye veya İdlib'e doğru giden yollar tahrip edildi. Sıkı kontrol ve acımasız davranışlar ve malları satın alacak kimsenin kalmaması bizi yıldır-dı. Elimizde mahsul var ancak çevre köylerde bizden yıllardır alışveriş yapanların alım gücü azalmış ve paranın değeri kalmamıştı. Bu durumda ekonomimiz çöktü. İki oğlum ordunun elinde ve nerede olduklarını bilmiyorum. Bizim gibi birçok ailenin ve çocuklarının akıbeti de aynı. Birkaç ev eşyası ve satabildiğim malların parasıyla Türkiye'ye geldim. Kira ödemeye ne kadar dayanabilirim, bilmiyorum. Sonunda çadırkentlere gideceğim. Rejim değişmeden de Suriye'ye dönmeyeceğim.

** Bu söyleşi, 10 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Gaziantep'in Islahiye ilçesinde çadırkentte kalan Hadi Zekeriya el Kasimi ile söyleşi

İşçi emeklisi Hadi Zekeriya el Kasimi, yaşadığı bölge bombalanmaya başlayınca Suriye'yi terk etme kararı almış.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Hadi Zekeriya el Kasimi: Suriye'nin Hama İli El Rummane Köyü'ndenim. 60 yaşımdayım. Uzun yıllar devlet dairesinde işçi olarak çalıştıktan sonra emekli oldum. 3'ü erkek, 4'ü kız 7 çocuğum var. Kızlarım evli. İki oğlum bizden uzakta, diğer oğlum ise Hama'da memur olarak çalışıyor.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Hadi Zekeriya el Kasimi: 1970'li yıllarda Baas Partisi'ne üye oldum. Baba Esad'ın yan-

lısı olduğum için Sünni olmama rağmen işe aldılar beni. Suriye'de işçi olsun memur olsun işe başlayabilmen için ya yüklü bir rüşvet vermen ya da partinin adamı olman lazım. Tüm aile fertlerimiz parti üyesi olduğumuz için işe girebildi. Aradan uzun yıllar geçtikten sonra işe alınan kişilerin çocuklarının rejimden yana propaganda yapması ve çevrelerindeki muhalifleri ihbar etmeleri istendi. Rejim yanlısı biri, bir Sünni'ye ya da muhalife iftira atıyor bile olsa ciddiye alınmakta ve iftira attıkları kişiler işkence görmekte, cezaevine konmaktaydı. Arap Baharı'ndan sonra iç karışıklıklar başlayınca bize ve bizim gibi birçok aileye yapmak zorunda olduğumuz görevler verildi. Bunlar rejim adına muhbirlik ve rüşvetti. Kabul etmeyene ise işkence vardı. Biz ve yakın akrabalarımız bu teklifi kabul etmeyince teker teker içeri alınmaya ve işkence görmeye başladık. Bazılarımızın malı, bazılarımızın canı gitti. Bazılarımızınsa namusuna el uzatıldı. Emeklilerin maaşlarını kesemediler ama çalışanları işten çıkardılar. Başka iş yapmalarına engel oldular, sefaletle mahkum ettiler. Hama ili ve köyleri bombalanmaya başlayınca oğlum, gelinim ve torunlarımla birlikte Suriye'yi terk etmeye karar verdik. Çevremizde maddi durumu iyi olan ailelere evimi ve tarlamı satıp yola koyuldum. Her kavşakta ayrı bir gruba rüşvet ödeye ödeye sınıra kadar ulaştık. Ancak beladan bir türlü kurtulamadık. Zira aynı bölgeden olduğum insanlar benim geçmişte Beşşar yanlısı olduğumu bildikleri için bana güvenmiyorlardı. Aile fertlerimle İdlib'e yakın bir bölgede yalnız kaldık. Açlık, sefalet ve kir içinde yaşadık. Ulaşımın olmadığı, çarşı pazarın bulunmadığı, ıssız bir yerde üç gün kaldıktan sonra bir kamyon sahibiyile anlaştım ve Türkiye sınırına kadar geldik. 30 km'lik bir yol için 500 \$ ödedim. Sınırdaki beni, Türkiye'ye geçirmeleri için ayrı bir ücret ödedim. Silahlı grupların çoğu iç savaş bahanesiyle soyguncu çetesi oluşturmuşlar. Kimin muhalif kimin soyguncu olduğunu fark etmek imkansız. Ancak içlerine girince anlıyorsunuz. Yoksul,

bitkin bir vaziyette Türkiye'ye gelince çadırkentlere sığındık.

** Bu söyleşi, 15 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep'in İslahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Gaziantep'in İslahiye ilçesinde çadırkentte kalan Abdilcabbarel Asasniy abu Şaker ile söyleşi

Halep'de kahvecilik yapan Abdilcabbarel Asasniy, oğullarına ve kendisine yapılan baskılardan sonra ailesinin zarar göreceğini düşünerek Türkiye'ye gelmeyi tercih etmiş.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Abdilcabbarel Asasniy abu Şaker: Halep'in güneydoğusunda Karm el Ala Rif Halep'te yaşamaktayım. 55 yaşındayım. 6 çocuğum var. Kahvehane işletmekteyim. Çocuklarımdan biri asker, biri demiryollarında memur diğeri ise öğrenci.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Abdilcabbarel Asasniy abu Şaker: Asker oğlum, görevini ihmal ettiği iddiasıyla cezaevine konuldu. Bizde baskı görmeye başladık. Benim ailem Suriyeli yetkililerce kara listeye alındı. Demiryollarında çalışan oğluma şiddet ve baskı uygulanmaya başladı. Sonrada açığa alındı. Kahveme sürekli baskınlar yapıldı. Müşterilerim tehdit edildi. Kahvem semtin en işlek yerinde, gayet iyi çalışan biryer olmasına rağmen zamanla korkudan kimse gelmez oldu. Oğlumun olduğu askeri birlikten malzemeler alındığını ve bu malzemelerin Ceyş el Hür'a verildiğini sonradan öğrendik. Oğlumda şüpheli olarak cezaevine konulmuş. Birçok asker bu gerekçeyle içeri atılıyor, iftiraya uğ-

ruyormuş. Aslında amaç Sünnileri sindirmek, korkutmak ve zulmetmek. Oğlumdan bir daha haber alamadık. Ziyaretine gidemedik. Onu savunmamıza izin vermediler. Belkide öldürüldü. Haberimiz bile yok. Demiryollarından çıkarılan oğlum ve öğrenci olan çocuklarımla sığıntı yaşamı sürdürmeye başladık. Benim için Suriye’de yaşamanın imkansız olduğunu, her an benim ve aile fertlerimin zarar göreceğini düşünerek Türkiye’ye kaçmayı ve çadırkentlerde yaşamayı tercih ettim.

** Bu söyleşi, 15 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep’in İslahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Gaziantep’in İslahiye ilçesinde çadırkentte kalan Mustafa Asasiye ile söyleşi

Suriye’de terzilik yapan Mustafa Asasiye, köyü bombalanıp geçimini sağlayacak imkanlar ortadan kalkınca Türkiye’ye göç etmiş.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Mustafa Asasiye: Suriye uyrukluyum. İdlib’e bağlı Tedrib Köyü’nde yaşıyorum. 3 çocuğum var. Tedrib’te dikiş atölyemiz var. Kadın erkek terziliğinin yanı sıra ev için gerekli olacak her şeyi dikiyoruz karı koca.

ORSAM: Suriye’de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Mustafa Asasiye: İç savaştan önce mutlu ve huzurlu bir aileydik. Köyün gençleri silahlanmaya başladı. Ben de zaman zaman onlara katılıyordum. Savaşır, eylemlere katılır, tüm köylü nöbetleşe mücadele ederdik. Boş zamanlarda ise herkes kendi geçimini sağlayacağı işine dönerdi. Köyümüz Nizam Ordusu’yla (Esad askerleriyle) kuşatıldı. Önce havadan bombardıman sonra rastgele top atışları başladı. Ceyş el Hür’de sadece savunma silahları var. Bu nedenle herkes evine çekildi ve bombardımanın bitmesini bekledi. Acımasızca devam eden kuşatma ve bombardıman üç gün devam

etti. Sonunda Nizam Ordusu bizi kaderimize terk ederek köyden uzaklaşmaya başladı. Bize en yakında Dana İlçesi ve İdlib Vilayeti var. Oradaki tanıdıklarımız yardıma geldi. Köyün her evinde mutlaka hasar vardı. Yaralı ve şehit sayısı çok fazla idi. Ben de iki kardeşimi ve birçok yakınımı kaybettim. Ne iş yerim ne de evim vardı artık. Hepsi taş toprak altındaydı. Geçimimi temin edecek bir malım olmadığı gibi artık mesleğimi yapacağım, sipariş alıp dikiş dikeceğim insanlarda kalmamıştı. Köyümüzde ve çevre köylerde göç başlayınca işsizlik ortaya çıktı. Bu olaylardan sonra ben hastalandım. Dilim tutuldu, sizinde gördüğünüz gibi çok zor konuşuyorum. Eşim Aliye iradeli bir kadın. Ben bu haldeyken o beni ve çocuklarımızı doğu hududuna kadar getirdi. Orada ağaçlar altında günlerce bekledik. Yarı aç, yarı tok yaşadık. 5 kişilik bir aileyiz. Bir battaniyemiz, bir naylon hasırımız ve üzerimizdeki hırkadan başka bir şeyimiz yoktu. Türkiye sınırına yakın bir yerde öylece kaldık. Sonra kendi bölgemden olan insanlarda insafsızlığa başladı. Bizi hududa para karşılığında getirdiler. Birikimlerimizin bir kısmı hududa gelmek için gitti. Türkiye'ye girince Reyhanlı'ya gittik. Bir ev kiraladık. Ancak sadece 20 gün dayanabildik. Paramız bitince çadırkente müracaat ettik. Ve artık buradayız.

** Bu söyleşi, 15 Ekim 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Gaziantep'in İslahiye ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Lattuf Bekkar el Nesimi ile söyleşi

Emekli öğretmen Lattuf Bekkar, çatışmalar sırasında evi yıkılıp, hayat şartları zorlaşınca Türkiye'ye göç etmiş.

Lattuf Bekkar el Nesimi abu İbrahim: Suriye'nin İdlib'e bağlı Salkin ilçesindenim. Emekli öğretmenim. 2 kız 2 oğlan çocuğum var.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Lattuf Bekkar el Nesimi abu İbrahim: Suriye'de başlayan iç savaş önceleri bizim bölgemize yansımada. Uzun bir süre sakin, sessiz bir hayat sürdük. Son 4 ay içinde iç savaş bizim bölgemize de yansımaya başladı. Ceyş el Hür bölgemizde hakim olmaya başlayınca, rejim yanlıları ve Ceyş el Hür arasında çatışmalar başladı. Birçok aile Nizam Ordusu'ndan yana olduğu için Ceyş el Hür'ün bölgeyi ele geçirmesi uzun sürdü. Kuşatma sırasında uçaklar, helikopterler evleri bombalamaya başladı. Su kanalları tahrip edildi. Bölgede çiftçilik durma noktasına geldi. Dışarıdan da tarım girdisi olmayınca halkın ekonomisi bozuldu. Aileler birer birer göç etmeye başladı. 20 Bin Lira (Türkiye ile kıyaslanacak olursa tahmini olarak 500 TL) emekli maaşı alır. Hayat pahalılaşmaya başlayınca emekli maaşım ancak 15 günlük ihtiyaçlarımızı karşılamaya başladı. Emekli olduktan sonra birkaç tane küçükbaş hayvan almıştım ve geçimimi onlardan sağlıyordum. Bombardıman sırasında hayvanlarım telef oldu, evim yıkıldı. En önemlisi torunlarımdan biri hayatını kaybetti. Hayvanlardan elde ettiğim gelir de yok olunca ailecek açlık sınırına düştük. Çocuklarımdan ikisi İdlib merkezde öğretmen. İdlib'in abluka altına alınması ve uçaklarla bombalanması nedeniyle görevlerini yapamaz hale geldiler. Birçok okul kapandı ve eğitim tamamen durdu. Görevlerinin başında kalanlar maaşlarını almaya devam ediyorlar. Ancak göç edenler tespit edildiğinde görevlerini yapmadıkları için maaşları kesiliyor. Çocuklarım maaşları kesilir korkusuyla İdlib merkezden ayrıldılar. Bende kızlarımdan birini ve damadımı alarak Türkiye'ye geldim.

ORSAM: Suriye'ye geri dönmeyi düşünüyor musunuz?

Lattuf Bekkar el Nesimi abu İbrahim: Sal-kin'deki evimiz Nizam Ordusu'ndan olan çevre yakınları tarafından talan edilmiş. Neyimiz varsa almışlar. Bizim göç ederek arkamızda bıraktığımız evler ya Nizam Ordusu'nun yanlıları tarafından talan ediliyor ya da çevre mahallelerden gelen insanlar bu evlere yerleşiyor. Güzel olan evleri ise Nizam Ordusu mensupları alıyor. Halkın emeği, birikimi bu şekilde yok oluyor. Şimdi dönmek istesem bile ne evim ne de eşyam kaldı. Sadece yasal hak-kım olan emekli maaşımı alabiliyorum. Ço-cuklarım maaşımı çekip bana gönderiyorlar. Türkiye'de de ekonomik zorluk çekiyorum. İç kargaşa daha uzun sürerse kiralık evden çıkıp çadırkente yerleşmek zorunda kalacağım.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Cemal Abdo ile söyleşi

Gıda alım satımıyla uğraşan Cemal Abdo Haşim abu Nureddin'in mallarına ve birikimlerine el konulmuş. Çalışanları orduya alınınca işini yapamaz hale gelmiş.

Cemal Abdo Haşim abu Nureddin: Suriye'nin İdlib vilayetine bağlı Kefellesin Köyü'ndenim (Kefellesin köyü Türkiye'nin Cilvegözü hudut bölgesine yakın bir köy). 45 yaşındayım. 4 çocuğum var. Gümrük bölgesinde Gıda üzerine toptan ve perakende satış yapıyorum. İşyerim 24 saat açık. Çocuklarım haricinde 10 çalışan var.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Cemal Abdo Haşim abu Nureddin: İç savaş başladığı sırada bölgenin sayılı zenginlerinden biri idim. Önce ithal yollarımız tılandı. Dışarıdan hiçbir mal gelmez oldu. Gelen varsa da çok pahalıydı. Eş zamanlı olarak halkın alım gücü düşüyordu. İthal malı bulamadığımız/satamadığımız için yerli mallarla yetinmeye başladık. Şam ve Halep'e giden yollarda tehlikeye girince İdlib ve çevresindeki depolarda bulunan malları satmaya başladım. Her yerde olaylar vardı ancak ben olayların bu noktaya geleceğini tahmin etmiyordum. Olayların geçici olacağını ve Ordu'nun kısa süre içinde huzuru sağlayacağını düşünüyordum. Ancak bir gece ansızın tanklar bölgemizi abluka altına aldı. Binlerce asker köylere, beldelere ve gümrük sahasına girdi. Askerlerin geliş amacının suçluları ve silahları aramak olduğunu düşündüğümüz için endişe etmedik. Ancak durum böyle değilmiş. Benim ambarımda ne var ne yoksa aldılar. Kasamı, evimi, evimdeki her şeyi... İşçilerimin hepsi genç olduğu için orduya alındı. Yetişkin olan oğlumda orduya alınca tek başıma kaldım. Binlerce dolarım, milyonlarca Suriye liram gaspedildi. Bunun üzerine alacaklarımı toplamak istedim. Kimi karşı geldi, vermem dedi; kimi ise benim gibi soyulduğundan ödeme imkanının olmadığını söyledi. Eşimin eve gizlediği biraz birikmiş paramız ve altınımız vardı. Bu sayede küçük çocuklarımla birlikte Türkiye'ye geldik. Reyhanlı'da bir ev kiraladık ve bekliyoruz. Ne oğlumdan ne de yanımda çalışan elemanlardan haber alamıyorum.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde çadırkente kalan Necib Bedii Allaviyi ile söyleşi

Ordu ile değil işgal askerleriyle karşı karşıya olduğunu söyleyen Necib Bedii, baskı ve şiddet artınca Reyhanlı'daki çadırkentte yerleşmiş.

Necib Bedii Allaviy abu Hasib: Suriye İdlib'e bağlı Taftanez Beldesi, El Rif Mezrasında yaşıyorum. 2 kız, 4 oğlan çocuğum var. 60 yaşındayım. Bölgeye TV, bilgisayar, beyaz eşya ve çeşitli elektronik cihazları ilk getiren kişilerden biriyim. Çocuklarım Bakalorya (lise seviyesinde mezuniyet) mezunu ve esnafılık yapıyorlar. Bir taksimiz, bir kamyonetimiz ve oldukça büyük bir işyerimiz var. Ekonomik anlamda kimseye muhtaç olmayan, kendi halinde, dini bütün bir aileyiz.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Necib Bedii Allaviy abu Hasib: Toptan ve perakende satış yaptığım birçok işyeri bombardıman nedeniyle kapandı. Elektrik, su, ulaşım kesilince hem sosyal hem de ticari hayatımız durdu. Malları aldığım firma Halep'te. Halep'le olan iletişimimiz koptu. Yerel telefonlar çalışmaz duruma geldi. Mobil telefonlar ise çoğu zaman kesiliyordu. Ne mal getirebiliyor ne de satış yapabiliyordum. İkamet ettiğimiz yer ile havaalanı arasında 2 km lik bir mesafe var. Köyleri, şehirleri bombalamak için kalkan uçakları yakından seyrederim. Beldemizdeki okulların, işyerlerinin, evlerin, camilerin çoğu bombalandı. 20.000'e yakın nüfusu olan bir belde de ancak 1000 1500 kişi kalmıştık. Yükünü alan ailesiyle birlikte göç ediyordu. Gerek evimin gerekse işyerimin yakınına düşen bombalar nedeniyle bende zarar gördüm. Kendi ülkemizde esir gibi yaşamaya başlamıştık. Sanki Ordu ile değil işgal askerleriyle karşı karşıyaydık. İtiraz etmek, hak aramak mümkün değildi. Bazı eşyalarımız elimizden zorla alınıyordu. Geniş ve boş evler karargah olarak kullanılıyor, tahrip ediliyordu. Baskı ve şiddet gördük. Bölgemize

Ceyş el Hür hakim olunca da bombardıman artmaya başladı. Karadan bölgemize giremeyen askerler, havadan yaptıkları saldırılarla masum insanları öldürmeye başladı. Çocuklarım benden önce geldi Türkiye'ye. Bende sonunda dayanamadım ve Türkiye'ye gelerek çadırkentlere yerleştim. Savaş bitinceye kadar Suriye'ye dönmeyeceğiz.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Nasif Ali Talal abu Şemseddin ile söyleşi

Çiftçilik yapan Nasif Ali'nin bombalanma sonucu çiftliği ve hayvanlarını zarar görmüş, durum düzelinceye kadar Suriye'ye dönmeyi düşünmüyor.

Nasif Ali Talal abu Şemseddin: Suriye İdlib'e bağlı Keferderyan Köyü'ndenim. 62 yaşındayım. 7 çocuğum var. Çocuklarımdan biri Halep'te öğretmen. Bir diğeri sağlık alanında teknisyen. Diğeri veteriner. Kız çocuklarım ilkokul mezunu. Çocuklarımdan hepsi evli. Köyden 5 km uzaklıkta içinde büyükbaş hayvan çiftliği olan bir arazim var. Sakin, mütevazı bir hayatım vardı. Yanımda temizlik, taşıma gibi işler için 6 kişi çalışıyordu.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizin Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Nasif Ali Talal abu Şemseddin: İç savaş başlayınca huzurum ve düzenim bozuldu. Sorumluluklarım nedeniyle başta sessiz kalmayı tercih ettim. Geçmişim temiz. Ne bir sabıkam ne de bir olaya karışmışlığım var. Çocuklarımı da böyle yetiştirdim. Aşiretimizden birkaç kişi daha önce rejime karşı direnmiş ve fişlenmişlerdi. İdlib ve çevresinin bombalanma-

sından benim çiftliğimde nasibini aldı. Hayvanlarımın bir kısmı telef oldu. Bir kısmı da duvarların yıkılması nedeniyle kaçtı. Kaçan hayvanlardan bazılarını buldum. Ancak birçoğu başkaları tarafından alınıp, götürülmüştü. Çocuklarımdan Halep'te oturanlar mahallelerinin bombalanması sonucu zor durumda kalmışlar. Damatlarımdan birisi vurulmuş. Evlerinde mahsur kalanlar olmuş. Birbirlerinden haftalarca haber alamamışlar. Bunu duyunca çocuklarımı ve torunlarımı İdlib'te bir araya toplamak istedim. Ancak başarılı olamadım. Kimi geçim kaygısıyla işini bırakmaktan korktu kimi de İdlib'in Halep'ten bir farkı olmadığını söyleyerek evinden ayrılmak istemedi. Ailem darmadağın olmuştu. Elimde bir araba, birkaç hayvan ve evimden başka bir şey kalmamıştı. Tek çarem Türkiye'ye göç etmektir. Önce hayvanlarımı sonrasında ise bazı eşyalarımı sattım. Maalesef hepsi çok ucuza gitti. Nakit olarak 20 bin dolara yakın bir para geçti elime ve bu sayede Türkiye'ye geldim. Halep'te olan çocuklarım, damatlarım ve torunlarım Türkiye'ye gelmek istemiyorlar. Eşimin ve benim aklımız, kalbimiz onlarda ama durum düzelinceye kadar Suriye'ye dönmeyi düşünmüyoruz.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen İbrahim Süleyman en Nayıf ile söyleşi

Halep Üniversitesi'nde öğretim üyesi İbrahim Süleyman rejimin onaylamadığı konferanslar verdiği için işkence ve baskı görmüş.

İbrahim Süleyman En Nayıf abu Salah: Suriye Halep'e bağlı Maarra Bölgesi'ndenim. Halep Üniversitesi'nde Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesiyim. 48 yaşındayım. 4 çocuğum var. Oğlum, Halep

Üniversitesi'nde öğrenci, kızlarımdan birisi ise eczacı.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

İbrahim Süleyman En Nayıf abu Salah: Ben Suriye milliyetçisi, iyi bir vatandaş ve tarafsız bir eğitimciydim. Tarafsızdım çünkü liderlerin geçici vatanın kalıcı olduğunu biliyordum. Vatanınızı birine emanet ederseniz, tıpkı bir malınız emanet etmiş gibi gözetlemeniz gerekir. İyi bir gözlemci iseniz hiç korkmayın. Hak yolunda her türlü eleştiriyi ve müdafaayı yapabilirsiniz. Ancak gözlem hakkında bilginiz yoksa gidişattan haberdar olmazsınız. Salim olarak verdiniz vatan yavaş yavaş ellerinizden kayıp gider. Ben bu düşünce ile haksızlıklara, yanlışlıklara ve zulümlere karşı konferanslar vermeye başladım. Kaba kuvvete asla başvurmadım. Eylemlere katılmadım. Sadece düşüncelerimi söyledim. Kuvvetle gelen hiçbir iradeyi benimsemedim, benimsemeyeceğim. Ordu mensupları, yöneticiler ve bakanlık yetkilileri beni de çevremi de iyi tanır. Bana tavrımı değiştirmemi, Beşşar yanlısı öğütler vermemi istediler. Hatta bu istekler baskı uygulamaya kadar uzadı. Direndim, istediklerini yapmadım. Önceleri sadece ihtar ettiler. Ancak sonrasında tavırları değişti. Gecenin bir yarısından beni alıp, bilmediğim yerlere götürüp işkence ettiler. Bir süre zindana benzer bir yerde kaldım. Etrafımdaki insanların feriyatlarını duydum. 4x4 ebadında, 16 20 m²'lik odalarda 40 50 kişinin tutulduğunu gördüm. Bana bunları gözdağı vermek için gösterdiler. Ama ben gittiğim yolu değiştirmedim. Fala-ka, kemerle dövme, ıslak ipe dövme gibi çeşit çeşit işkenceler uyguladılar. Ülkeyi terk etmemi söylediler. Bende en sonunda evimi, ailemi terk ederek Türkiye'ye geldim. Biraz birikmiş param vardı. Çevremdeki insanların maddi yardımıyla Türkiye'de rahat bir şekilde yaşıyorum. Vatan benim için her şey demek. Ancak acımasız insanların elinde olduğu süreç Suriye'ye dönmeyeceğim.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde çadırkente yerleşen Muhsin Ali Zeki abu Farac ile söyleşi

Halep'de esnafılık yapan Muhsin Ali Zeki abu Farac şehirde yaşam olanağı zorlaşınca Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmış.

Muhsin Ali Zeki abu Farac: Suriye Halep ili Maşarka Semti'ndenim. Kadın çocuk giyim eşyaları ve makyaj malzemeleri satıyorum. 48 yaşındayım. 5 çocuğum var.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Muhsin Ali Zeki abu Farac: İşyerim kapalı çarşıdaki Emevi Camii'nin yakınında. Çarşı bombalandığında camide bombalandı. Sonrasında Ceyş el Hür bölgeye hakim oldu. Hava bombardımanı devam ettikçe çarşı harabeye

döndü. Bölgede ne kadar işyeri varsa yandı, yıkıldı. Bazılarıysa talan edildi. Bu bombardımanlar sırasında bir dayım bir de yeğenim enkaz altında kalarak hayatını kaybetti.

Önce kablolu telefonlar kesildi, sonrasında da elektrik. Şarjı biten telefonları kullanamadığımız için cep telefonlarıyla da iletişim kuramaz olduk. Çarşı kapalı, fırınlar kapalı, sebze meyve satan dükkanlar kapalı. Sadece Nizam Ordusu'nun bulunduğu bölgede ticaret var. Ceyş el Hür'ün olduğu bölgede alışverişin imkanı yok. Çünkü Ceyş el Hür'ün olduğu bölge durmadan bombalanıyor. Nizam Ordusu Halep'in 3'te 1'inde hakim. Yani 3'te 2'lik bir kesimde ticaret durmuş durumda. Bombardıman nedeniyle evlerine kapanmış halk aç ve sefil. Beşşar'ın bulunduğu bölgede kalanlar her tülü ihtiyaçlarını karşılayabiliyorlar. O bölgelerden gelen hemşerilerimiz yiyecek getirip satıyorlar. Ancak her şey çok pahalı. Her şey karaborsaya düşmüş durumda. Büyük oğlum evli ve 2 çocuğu var. Tüm aile benim birikimimle geçinmeye başlayınca maddi açıdan perişan hale geldik. Türkiye'ye göç etmek zorunda kaldık. Çadırkente yerleştik. Suriye'de barış sağlanıncaya kadar dönmeyeceğiz.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelip Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Abdullah Hamid el Asasniy ile söyleşi

İdlib'de oturan Abdullah Hamid el Asasniy abu Naci gözaltına alınıp işkence görmüş, muhbirliğe zorlanmış. Anne ve babasını yanına alarak alarak Türkiye'ye gelmiş.

Abdullah Hamid el Asasniy abu Naci: Suriye İdlib vilayeti El Reşadiye mahallesindenim. 35 yaşındayım. Müzik aletleri, cep telefonu ve aksesuarları satıyorum. 3 çocuğum var.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Abdullah Hamid el Asasniy abu Naci: Büyük ağabeyim Ceyş el Hür'e katıldı. Kardeşim ise Nizam Ordusu'nda. Kardeşim tankçı. Genellikle Şam'ın El Rif bölgesinde görev yapıyor. Kardeşimin anlattıklarına göre Nizam Ordusu sürekli olarak köyleri, mezraları bombalayıp o bölgeye hakim olmaya çalışıyor. Ağabeyim ise Halep'teki Ceyş el Hür birliklerine katıldı. Ben, ağabeyim ve beraberindeki arkadaşlarına maddi manevi destek oluyorum. Etrafımdaki iş adamlarından teberru toplayarak bir bütçe oluşturdum. Bu bütçe genellikle Ceyş el Hür'de savaşıyor kişilerin ailelerine harcanıyor. İdlib'te önceleri büyük varlık gösteren Ceyş el Hür daha sonra İdlib'ten çekilmek zorunda kaldı. Şu an İdlib merkez Nizam Ordusu'nun kontrolü altında. Her ne kadar sicilimde bir sorunun olmasa da muhbirler Ceyş el Hür'e yardım ettiğimi söyledikleri için gözaltına alındım. İşkence gördüm. Muhbirliğe zorlandım. Evim tahrip edildi. İşyerim bombardımanda yıkıldı. Hiçbir malım ve gelirim kalmadı. Yaşlı anne ve babamı alarak Türkiye'ye

geldim. Ağabeyimden ve kardeşimden hiç haber alamıyoruz. Durum düzelinceye kadar Suriye'ye dönmeyeceğim.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Haşim el Cebir abu Musto ile söyleşi

Halep'de Eczacılık yapan Haşim el Cebir abu Musto olayların bu şiddette sürmesi halinde göç eden insan sayısı daha da artacağını söylüyor.

Haşim el Cebir abu Musto: Suriye'nin Halep İli, Kellese Mahallesi'ndenim. 45 yaşındayım. 3 çocuğum var. Eczacıyım.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve Türkiye'ye geliş nedenlerinizi anlatır mısınız?

Haşim el Cebir abu Musto: Olayların başlamasıyla cerrahi alanında kullanılan ilaçların ve tedavi malzemelerin talebi arttı. Bombardıman nedeniyle yaralanan Ceyş el Hür mensuplarına ilaç temin ettiğime dair söylentiler yayılmaya başladı. Eczanemin bulunduğu bölge Ceyş el Hür'ün, evimin bulunduğu bölge ise Nizam Ordusu'nun kontrolü altında. Önceleceği eczanemin bulunduğu bölge havadan bombalandı. Sonrasında da ailem taciz edilmeye başlandı. Elimdeki tüm malzeme tükendi, dükkanım bomboş kaldı. Basit ilaçların dışında hiçbir ilaç bulup, getiremiyordum. Hizmet veremez hale gelince de eczanemi kapattım. İsmim muhaliflere yardımcı oluyor diye çıktığı için, evim sürekli Nizam Ordusu tarafından gözetlenmeye başlandı. Aylarca evden dışarı çıkamadım. Alishverişe 16 yaşındaki oğlum ve 18 yaşındaki kızım birlikte gidiyorlardı. Hatlı

telefonlar kesilmiş, cep telefonları ise dinleniyordu. Hiç kimseyle sağlıklı bir konuşma yapma imkanı kalmamıştı. En sonunda cesaretimi toplayarak Nizam Ordusu mensuplarıyla görüştim. Bir bedel karşılığında Halep'i terk edip İdlib'e, Ceyş el Hür'ün kontrolündeki bölgeye geldim. İdlib'ten Babilhava'ya, oradan Cilvegözü'ne kadar hiçbir darp olayı yaşamadan ulaştım ve Türkiye'ye giriş yaptım. Halep'te bombardıman devam etmekte. Şehrin 3'te 2'si Ceyş el Hür'ün, kalan kısmı Nizam Ordusu'nun elinde. Türkiye'ye gelmek isteyen çok fazla insan var. Eğer olaylar böyle devam ederse göç eden insan sayısı daha da artacaktır.

** Bu söyleşi, 5 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Kemaleddin Mustafa abu Hamza ile söyleşi

Market işleten Kemaleddin Mustafa abu Hamza ailesinden birçok kişi kaybetmiş. Hayatını sürdürebilme koşulları dayanılmaz raddeye gelince Türkiye'ye gelmiş.

Kemaleddin Mustafa abu Hamza: Suriye İdlib ili, Dana ilçesi'ndenim. 4 çocuk babasıyım. 43 yaşımdayım. Marketim var. 3 kardeşim, 17 amcaoğlum var. Geniş bir aileyiz.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Kemaleddin Mustafa abu Hamza: İç savaş başlayınca akrabalarım ve kardeşlerim Ceyş el Hür'e katıldı. Bir kısmı İdlib Bölgesi'nde bir kısmı ise Halep'te Nizam Ordusu'na karşı savaştı. Ailemizden 3 kişi şehit oldu. Şehit olanların eşleri, çocukları kimsesiz kaldı. Onların geçimini de ben karşılamaya başladım. Savaşın şiddeti arttıkça evimiz yıkıldı, işyerimiz yıkıldı. Eşyalarımızın bir kısmını kurtarabildik ama çoğu göçük altında kaldı. Ceyş el Hür'e katılanları 10 günde bir görebiliyor-

duk. Olup bitenler hakkında onlardan bilgi alıyor ve yardımcı olabileceğimiz konuları öğreniyorduk. Önce yetim kalan çocukları Türkiye'ye gönderdim. Şu an Kilis'teki çadır-kentte kalıyorlar. Biz ise Tirmenin Köyü'ne yakın bir yere yerleştik. İdlib'in içi tamamen Nizam Ordusu'nun kontrolüne geçince işyerim talan edildi. Zaten kim göç ederse etsin, evi, dükkanı Nizam Ordusu ve burada kalanlar tarafından talan ediliyordu. Kimse kimseye acıımıyordu. Bazıları aç kalmamak için soyuyor bazıları ise çeteler kurup bu durumdan faydalanıyordu.

Işığın oldu her yer bombalanmaya başlanmıştı. Misket bombaları da atılmaya başlayınca insanlar iyice zor durum düştü. Kimilerinin elleri yüzleri yandı, kimileri ise hastanelik oldu. Çevremizde doğru dürüst hastane, okul, market kalmamıştı. Elektrik ve su sürekli kesiliyordu. Bir de mevsim değişip kış kapıya dayanınca artık orada yaşayamayacağımızı anladım. Kardeşlerimden birisinin ailesini yanıma alarak önce İdlib'e bağlı Türkiye hududuna yakın olan Atma Köyü'ne geldik. Sonrasında huduttan geçerek Türkiye'ye sığındık. Suriye'de huzur ve refah içinde yaşarken, yoksul olup, şehit verip göç etmek zorunda kaldık. Şimdi Reyhanlı'da bir gecekonduda kirada oturuyoruz. Suriye'de kalan aile fertlerinin hiçbirinden haber alamıyorum.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Mustafa Şehho Hacı Otman ile söyleşi

Tarihi Bölümü mezunu, öğretmen Mustafa Şehho Hacı Otman görevini yapmayı istemesine rağmen aile ve ilçe halkından kimse kalmadığı için göç etmiş.

Mustafa Şehho Hacı Otman: Suriye İdlib'e

bağlı Binnec ilçesindenim. 40 yaşında iki çocuk babasıyım. Maddi durumu iyi bir ailenin mensubuyum. Halep Üniversitesinde Arap dili ve Tarihi Bölümünden mezunum ve Suriye'de öğretmenlik yapıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mustafa Şehho Hacı Otman: Binnec'de Özgür Suriye Ordusu ve Zafer Ordusu mensubu; Ceyş el Hür (Özgür Suriye Ordusu) ve Ceyş el Nasır ordusu olmak üzere muhalif kanattan iki ordu bu bölgede bulunuyor. Bu ordular genelde ilçeye bağlı köylerde ve beldelelerde karargâh kuruyorlar. Ayrıca Binnec Beşşar Esad'ın yeni tayin ettiği Tarım Bakanının da memleketi fakat bakan memleketinin bombalanmasına hiç tepki göstermediğinden dolayı hiç sevilmiyor. Bennic halkı ve Tarım Bakanının hemşerileri olarak Sünni olmasına rağmen istifa etmemesinden dolayı Tarım Bakanını nefretle anıyoruz.

Askeri bölgenin, askeri birliklerin ve hava alanının yanında olan ilçemiz her an bombalanma riski altında. Belirli saatlerde atılan Misket ve Fıçı bombaları nedeniyle meskenlerin yanında mezarlıklar dahi bombalanıyor. Kemiklerin etrafa saçıldığı mezarlıklarda 5 6 metre derinliğinde çukurlar oluşmuş durumda. Suriye'de Sünnilere karşı tam bir zulüm ve katliam yapılıyor.

İlçenin çevre yollarının bir kısmı Ceyş el Hür ve Ceyş el Nasır ordusunun elinde ise de hava hâkimiyeti Esad Ordusunda olduğundan hiçbir etkileri olmamakta. Sahip oldukları silahlarla Uçak ve Helikopterleri vurmaları çok zor.

Sağlık Hizmeti de tamamen durmuş durumda. İlçemizde zaten sadece iki hastane var ve tıbbi malzemeler o kadar yetersiz ki bir yaralıyı Türkiye'ye yetiştirinceye kadar ön müdaha-

le yapabilecek durumda bile değiller. Yaralılar ile dolu olan hastanede insanlar bombardımandan ölmese bile tıbbi yetersizlik nedeniyle ölüyorlar.

Akrabalarımın çoğunu kaybettim. Ailemin araç ve gereçleri yakıldı ve işyerlerimiz enkaz hiline döndü, tüm malımız heder oldu. Görev yaptığım okul ve ilçede yer alan diğer okullar göç nedeniyle tamamen boşaldı. İlçede kaldığım sürece maaşımı alabiliyordum. Benim Devletin verdiği maaşa ihtiyacım yok ancak mesleki açıdan kalmayı tercih etsem de ailemden ve ilçe halkından kimse kalmadığı için bende diğerleri gibi Suriye'de yaşanan zulüm ve katliamdan kaçmak zorunda kaldım. Başka ne yapabiliirdim ki?

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Vahid Lütfi el Habbaz abu Mustafa ile söyleşi

Marangoz Vahid Lütfi el Habbaz abu Mustafa çatışmalar başladığında önce ailesini Türkiye'ye göndermiş, Suriye'de kalmak zorlaşınca kendisi de gelmiş.

Vahid Lütfi el Habbaz abu Mustafa: Suriye İdlib'e bağlı Keferuruk Köyü'ndenim. 43 yaşındayım ve 5 çocuk babasıyım. Marangoz ve doğrama ustasıyım. İdlib Halep yolu güzergahında 2 dönümlük arazi üzerinde her türlü makine ve kerestenin olduğu bir işyerim var. Evlere, işyerlerine, kamu kurum ve kuruluşlarına kapı, pencere, büro malzemesi yapıyorum. İşyerimde 5 işçi çalışmakta.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Vahid Lütfi el Habbaz abu Mustafa: iç savaş başlayınca köyümüz bombalandı. Misket bombası atıldı ve birçok çocuk ve kadın hayatını kaybetti. Çevredeki köy ve ilçelerden göçler başladı. Bu da ticaretin durmasına sebep oldu. Satış olmadığı için üretimde yapamıyorduk. Bölgemizde Ceyş el Hür hakimdi. Onlar bombalamalar sonucu evlerimiz yıkılınca barınaklar yaptı. Ailemle birlikte o barınaklarda kalmaya başladık. Çatışmalar sırasında kardeşim hayatını kaybetti. Önce ailemi Türkiye'ye gönderdim. Ben yalnız başıma Suriye'de kalmaya devam ettim. Gündüzleri köy dışında, ağaçlık alanlarda duruyorduk. Geceleri ise bacası tüten, ışığı yanan bir ev görürsek orada kalıyorduk. Ama mum ışığında oturmak zorundaydık. Kış gelmeye başlamıştı. Bölgemizde odun kömür yoktu. Mazot ise çok pahalı. Bombardıman devam ederse kış boyunca daha çok insan göç etmek zorunda kalacak.

Eskisi gibi cemaat bir araya gelerek namaz bile kılamıyoruz. Çünkü nerede kalabalık var ise orası bombalanıyor. İçimizde Beşşar yanlısı muhbirlerde var. Biz onlara "Şebbehi" diyoruz. İster halktan ister Ceyş el Hür'den olsun, bir ispiyoncu tespit edildiği zaman anında infaz ediliyor.

Köyümüzde ve çevredeki köylerde sadece yok yaşlı ve yoksul insanlar kaldı. Herkes göç ediyor. Bende daha fazla yalnız kalamadım ve ailemin yanına, Türkiye'ye geldim.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Asım Nebi abu Musto ile söyleşi

Minibüs işletmecisi Asım Nebi abu Musto göçler yüzünden iş yapamaz olmuş, Türkiye'ye gelmiş. Suriye'de durum düzelinceye kadar dönmeyi düşünmüyor.

Asım Nebi abu Musto: Suriye İdlib'e bağlı Sermade beldesinde yaşıyorum. 46 yaşındayım ve 4 çocuğum var. Sermade Halep arasında minibüs işletmecisiyim ve bir taşıt kooperatifinin de başkanıyım. Sermada beldesi Cilvegözü Hudut Kapısından sonra Suriye'ye girişteki ilk yerleşim yeri. 10 bin nüfusa sahip olan Sermada gelişmiş ve modern bir belde. Halep'de ve diğer çevrelerde yaşanan bombardımandan kaçanlar şimdilerde en güvenli yer olarak Sermada Bölgesini ve Türkiye hududuna yakın bölgeleri tercih ediyorlar. Ancak buradaki yerleşim yerleri diğer bölgelerden gelen nüfusu kaldıramadığından göçler Türkiye'ye kaymış durumda. Zaman zaman Sermade ve çevresi de havadan bombardımana uğradı, birçok ev yıkıldı fakat Halep ve Hama kadar zarar görmedi.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Asım Nebi abu Musto: Sermade çevresinde Ceyş el Hür (Özgür Suriye Ordusu) ile birlikte ayrıca Ceyş el Nasır ve Ceyş el Salafiyye (Radikal İslamcılar Ordusu) da karargâhlar kurarak buradaki hâkimiyeti sağlamış durumdalar. Genelde genç yaşta olanlar bekârlar, ailesinin geçimini ve güvenliğini temin ederek Türkiye'ye yerleştirmiş olanlar, vicdanen ve zihinsel olarak rahat olanlar bu ordulara katılıyorlar. Benimde Ceyş el Hür ve Ceyş el Nasır'da yakınlarım ve arkadaşlarım var. Ben de bazen Nizam Ordusu'na karşı yapılan hareketlere katılıyorum. Bir kısım insanlar ise lojistik ve maddi destek sağlıyor.

Çalışmakta olduğum minibüs durağı ve araçlarımız Halep'e çalışamaz duruma geldiğinden Taşıt Kooperatifi de dağıldı. Kimimiz aracını satıp kimimiz ise aracımızla beraber Türkiye'ye geldik. Benim Suriye'de hiçbir kazancım kalmadı. Sermade'ye göçler artınca

insanlar azaldı ve iş yapamaz oldum. Çevre illere gitmek zorlaştığından Halep'e de yolcu taşıyamaz oldum. Bu nedenle ailemi alıp huduttan Türkiye'ye geçtim. Suriye'de durum düzelinceye kadar da dönmeyi düşünmüyorum.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Fadıl Kasım el Cibril abu Nahsen ile söyleşi

Sebze halinde komisyonculuk yapan Fadıl Kasım el Cibril abu Nahsen kendimizi işgal altındaki bir ülkede yaşar gibi hissediyorduk diyor.

Fadıl Kasım el Cibril abu Nahsen: Suriye'nin Halep İli El Kellese Mahallesi'nde yaşıyorum. 37 yaşında 2 çocuk babasıyım. Sebze halinde komisyonculuk yaparak geçimimi sağlıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Fadıl Kasım el Cibril abu Nahsen: İç savaş başlayınca iki kardeşimi askere aldılar. Aileler ve askerler arasındaki iletişim kesildiği için daha sonra onlardan hiç haber alamadım.

Halep ve çevresinin bombalanırken; sebze hali şehrin ortasında olduğundan ilk vurulan yerlerden biri oldu. Çevre köylerin yolları da kesilince işlerimiz tamamen durdu. Halep'in merkezine hiçbir meyve sebze gelemeyiz oldu. Ama ordunun hâkim olduğu yerlerde dış mahaller ve çevre yollarda bombardıman olmadığından halk buralara tezgâh kurabiliyordu.

Ceyş el Hür'ün (Özgür Suriye Ordusu) hâkim olduğu yerler sürekli bombalandığı için hiçbir alışveriş merkezi çalışmıyor. Zira halk kendini güvende hissetmediğinden evlerinden çıkıp bu bölgelere gitmiyorlar. Ordunun olduğu bölgelerde ise insanlar korku ve endişe içinde alışveriş yapabiliyor. Ayrıca halk olsun esnaf olsun belli bir bedel ödeyerek bu bölgelerde yaşayabiliyor.

Kendimi, kendi ülkemde değil de işgal altındaki bir ülkede yaşar gibi hissediyorum. Ne çocuklarımız okula gidebiliyor ne de kadınlarımız evden çıkabiliyordu. Dört duvar arasına mahsur kalmış durumdaydık. Bindir güçlkle su bulabiliyorduk elektrik ise tamamen yoktu. Eve aldığımız tüp gaz hem çok pahalı hem de karaborsaya düşmüş durumdaydı. Rica minnet ve yüksek bir fiyatta tüp alabiliyorduk. Ancak gaz alsak da ocakta pişirecek ne doğru dürüst sebzemiz meyvemiz ve gıda maddemiz bulunmuyordu. Sadece çay ve kahvaltılık ile idare etmeye çabalıyorduk.

Böyle bir yaşamın yanı sıra korku ve endişeden dolayı gücümüz tükendi ve göç etmeye karar verdik. Sahip olduğum kamyonetime alabildiğim eşyalarımı aldım ve köy yolundan bindir güçlkle ve rüşvet vererek İdlib'e varabildim. İdlib'in Şehir merkezi Esad'ın askerlerinin kontrolünde. Şehir dışındaki köylerde ise Özgür Suriye Ordusu kontrolü ele almış durumda. Sorgu sualler ve bindir güçlkle hududa gelebildim. Bir gün hudutta kaldıktan sonra Türkiye'ye gelebildim.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Mahmut Necib Gazel ile söyleşi

Mahmut Necib Gazel Ceyş el Hür saflarında çatışmalara katılmış, mühimmat, barınma, beslenme yetersizliğinden daha önce ailesini getirdiği Hatay'a geri dönmüş.

Mahmut Necib Gazel: Suriye İdlib'e bağlı Taftanez beldesindenim 45 yaşındayım ve 4 çocuk sahibiyim.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mahmut Necib Gazel: İç savaş öncesi devlet dairesinde tarım işleriyle uğraştığım gibi boş zamanlarımda kendime ait tarlada çiftçilik yaparak ve yöredeki çiftçilere ziraat konusunda yardımcı olarak geçiniyordum.

İkamet ettiğimiz Taftanez beldesi Askeri hava alanına iki kilometre mesafede olduğundan ilk bombalanan ve sürekli gözetim altında bir beldedir. Bombardımanda beldenin yaklaşık üçte ikisi tamamen bombalandı. İlk hedef camiler, okullar, hastaneler ve fırınlar oldu. Elektriğimiz ve ulaşım yollarımız tamamen kesilerek ölüme terk edildik ve göçe zorlandık. Büyük bir aileye sahiptim fakat bombardımanda kardeşim ve ablamın oğluyla birlikte ailemden en az 60 kişiyi kaybettim. Bombardımandan sonra harabeye dönen evimizde kalarak direnmeye başladık, gündüzleri yıkık evimizin gölgesinde bağ bahçede geceleri ise kadın ve çocukları saklanabilecekleri bir yerde bırakıp beldenin diğer gençleriyle birlikte çatışmalara iştirak ettik. Susuzluk, açlık ve barınsızlık nedeniyle çeşitli bulaşıcı hastalıklara yakalandık.

Bütün aile, genç fertlerini Özgür Suriye Ordusuna yardımcı olmaları için Ceyş el Hür'e verdiğinden kara listeye alındı.

Çatışmalarda MEG olarak bildiğimiz Rus yapımı uçaklar bizi İsrail gibi El Ankudiye (Mis-

ket Bombası) bombalarıyla vurdular. Biz de dâhil beldede yaşayan kadın ve çocuklar da Misket bombaları nedeniyle yara bere içinde kaldık.

Eşimi ve çocuklarımı Hatay Reyhanlı'ya getirip bir ev kiraladım ve bir müddet kaldıktan sonra arkadaşlarımla birlikte tekrar Nizam Ordusuna karşı savaşmak için Halep'e döndük. Onlar bizi füzelerle bombalarla ve acımasız bir şekilde içi çivi ve demir parçaları dolu olan Suriye yapımı Fıçı Bombalarıyla vuruyorlardı. Fıçı bombaları düştüğü yeri yakıp yıkıyor harabeye çeviriyordu. Biz ise bu uçakları düşürmek ve vurmak için yetersiz olan silahlarla karşılık veriyor ve mühimmat yetersizliğimden dolayı beklemek zorunda kalıyorduk.

Mühimmat yetersizliği uğraşlarımızı boşa çıkardığından, barınma, beslenme yetersizliğinden ve ailemi özlediğimden dolayı Hatay'a tekrar döndüm. Fakat fırsat buldukça çatışmalara gideceğim.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Muammer Sabri el Caferi abu Nihad ile söyleşi

Muammer Sabri el Caferi abu Nihad yoksullaşan, ailelerinden şehitler veren, yaralanan ve direnci azalan insanlar göç etmeye başladı diyor.

Muammer Sabri el Caferi abu Nihad: Suriye İdlil Vilayeti Martmasrin Bölgesi'ndenim. 65 yaşındayım. 8 çocuğum var. Tarım arazilerimiz ve çiftliklerimiz var. Tanınmış bir aileyiz. 6 oğlan, 2 kız çocuğum var. Hem beldemizde hem de zeytinliklerimizde evlerimiz ve çeşitli

tarım araçlarımız var. 2 oğlum Ceyş el Hür'de filen savaşıyorlar. Ben ve yakınlarımda maddi destek sağlıyoruz.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Muammer Sabri el Caferi abu Nihad: İç savaş başlayınca evlerimiz önce tanklarla sonrada uçaklarla bombalandı. Hepimizin evleri yıkıldı. Evsiz barksız, açıkta kaldık. Tarım arazilerimiz talan edildi, zeytinliklerimiz yağmalandı. Bir yandan Nizam Ordusu bomba yağdırırken diğer yandan da hırsızlar zarar veriyorlardı. Biz Nizam Ordusu'na karşı direnirken, içimizden bazıları kendilerine göre bir örgüt kurmuşlar. Fakir insanları kandırıp, bir hırsızlar şebekesi oluşturuyorlarmış. Devletin ambarlarını, gıda yaşam malzemesi bulunan yerleri soyuyorlarmış. Hatta petrol stoku yapıp fiyatları yükseltip sonrasında satıyorlarmış. Benim gibi malı mülkü olan birisi bile iflasın eşiğine geldiğine göre, aylık sabit bir maaşla geçinen insanlar dilenecek durumdalar demek ki. Bizlere Nizam Ordusu'ndan çok bu soyguncu çeteleri zarar verdi. Bizde hem onlara ve hem Nizam Ordusu'na karşı savaşımaya başladık. Bizden birçok kişi iç kargaşa nedeniyle öldü ya da sakat kaldı. Suriye'deki iç savaş iyi niyetli insanlarla kötü niyetli insanların arasındaki savaşa dönüştü. Yoksullaşan, ailelerinden şehitler veren, yaralanan ve direnci azalan insanlar göç etmeye başladı. Bende ailemle birlikte Türkiye'ye gelmek zorunda kaldım. Suriye'de durum düzelmezse geri dönmeyeceğim.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Mus'ab el Naci abu İbrahim ile söyleşi

Mus'ab el Naci abu İbrahim'in evi Nizam Ordusu'nun, işyeri Ceyş el Hür'ün bölgesinde kalmış. Yaşam koşullarının zorlaşmasından Türkiye'ye gelmiş.

Mus'ab el Naci abu İbrahim: Suriye Halep İli, Kellase Mahallesi'ndenim. 57 yaşındayım ve belediye'den emekli oldum. 2 oğlan, 3 kız çocuğum var. Kızlarım evli. 6 torun sahibiyim. Halep'teki itriyat ve giyim çarşısında çocuk oyuncakları ve mutfak eşyaları satılan bir dükkanım var. Benden küçük 3 kardeşim var. Kardeşlerimden birisi üniversite öğrencisi, diğerleri de Uzun Çarşı'da Hazır giyim üzerine bir mağaza işletiyorlar. Evim ve işyerim arasında 3 km'lik bir mesafe var. Bu nedenle ulaşımımı dolmuşla yapıyorum. Ancak iç savaş başladığından beri şehir içi güvenliği olmadığı için yürümek zorunda kalıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mus'ab el Naci abu İbrahim: Çarşı içi Ceyş el Hür'ün, evim ise Nizam Ordusu'nun kontrolünde. Nizam Ordusu'nun hakim olduğu yerler bombalanmadığı için evimde bir zarar yok. Ancak çarşıda durum böyle değil. Ceyş el Hür çarşıya yerleştiğinden beri sürekli bir bombardıman var. Birçok dükkanı karargah olarak kullanıyorlar. Bu nedenle çarşıda ne güvenlik ne de ticaret kaldı. Bir süre sonra işyerime gitmemeye başladım. Esnaf olan kardeşlerimde benim gibi dükkanlarını açmadılar. Üniversitede okuyan kardeşimi ise zorla askere aldılar. Nerede askerlik yaptığını bilmiyoruz.

İç savaş devam edince susuzluk, elektriksizlik ve gıda sorunu yaşamaya başladık. Telefonlarda çalışmıyordu. Bu nedenle birbirimizden haberde alamıyorduk. Sıkıntılı ve işgal altındaki bu hayattan kurtulmak için ilk fırsatta Halep'in dışına çıktık. Yanımıza sadece giyim eşyalarımızı alarak İdlib'e bağlı Tünel Köyü'ne sığındık. Sonrasında da Hatay Reyhanlı'ya geldik.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Salahaddin el Nasiri ile söyleşi

Matbaacılık yapan Salahaddin el Nasiri'nin matbaası yıkılmış, araç ve gereçlerim yanmış. Suriye'de çözüm oluncaya kadar Türkiye'de kalacağımı söylüyor.

Salahaddin el Nasiri abu Kenan: Suriye'nin Halep ilçesinde yaşıyorum. İki çocuğum var. Lise mezunuyum ve geçimimi Matbaacılık ile sağlıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Salahaddin el Nasiri abu Kenan: İç savaşta matbaamın bulunduğu bölge Ceyş el Hür'ün(Özgür Suriye Ordusu) kontrolüne geçince havadan sürekli olarak bombalandı. Binanın zemin katında bulunan işyerim atılan Fıçı Bombaları nedeniyle yerle bir oldu. Binadan daha önce sadece iki aile göç etmişti diğerleri ise binadaydılar ve bombardıman sırasında ya öldüler ya da ağır yaralandılar. Ben ise o sırada işyerimden iki kilometre uzakta-ki evimde olduğumdan enkaza dönen binayı daha sonra gördüm. Tek gelir kaynağım ve sermayem bir fıçı bombasıyla yok oldu. Matbaamdaki tüm araç ve gereçlerim yandı.

Bölgede meydan savaşı hiç olmuyor Esad'ın askerleri dişe diş ve mert bir şekilde savaşmıyorlar. Ceyş el Hür her nerede ise orası sadece havadan bombalıyor böylece halkı göçe zorlayarak Ceyş el Hür'a yapılacak yardımların önünü kesiyor ve bölgeden çıkmasını sağlıyorlar.

Elektriğin ve suyun kesildiği, fırınların bombalandığı, sebze ve meyvenin bindir güçlkle elde edildiği Halep gibi bir şehirde bende milyonlarca kişi gibi acılar ve sıkıntılar çektim. Herkes gibi bende arabama iki battaniye bir halı ve birkaç ev eşyası alıp evimi terk ettim ve Halep'ten bir çıkış yolu aramaya başladım. Önce çevre köylere sonrada İdlid'e geçtim. Biraz birikmişim ile Hatay'a geldim ve Reyhanlı'da bir ev tuttum.

Huzurlu bir hayatım vardı ama şimdi yoksul bir sığınmacı oldum. Çözüm bulununcaya kadar Türkiye'de kalacağım.

** Bu söyleşi, 25 Kasım 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Muhib el Casim Hüseyin abu Rağıb ile söyleşi

Türkiye sınırına yakın Binnec ilçesinden Muhib el Casim Hüseyin, çalışma imkânı ve oturacak ev kalmayınca mecburen göç etmiş.

Muhib el Casim Hüseyin abu Rağıb: Suriye İdlid'e bağlı Binnec ilçesinden göç ettim. 62 yaşındayım ve 5 çocuk babasıyım. Belediyeden emekliyim.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Muhib el Casim Hüseyin abu Rağıb: Binnec ilçesinde emeklilikten sonra Mustafa el Bekkar isimli bir arkadaşım ile birlikte ortak olarak bir pastane çalıştırmaya başladık. Kendisi sanatkâr ben ise bu mesleğin dışında olduğumdan, sermaye benden işgücü kendisinden şeklinde anlaştık ve tatlı çeşitleri, mevsiminde

dondurma, haytalı, dut şurubu, hurma şurubu ve benzeri bütün meşrubatlardan oluşan bir pastane açtık. Sabahları simit ve benzeri sıcak bütün çörek çeşitleri de yapıyordu ustamız. Böyle bir kazanç yolumuz vardı. 3 kızım evlidir ve eşleri İdlib merkezdedir. 2 oğlum da marangoz olarak bir atölye sahibidirler.

İç savaş başlayınca Muhafız gruplar her yerde olduğu gibi bizim bölgemizde de ayaklanmaya başladılar. Bir kesim Özgür Suriye Ordusu'na (Ceyş el Hür'e) bir kesim de Ceyş el Nars'a katılmış. Nizam ordusuna karşı savaşıyor ve yardımlar topluyorlardı. Binnec ilçesi hainler ve muhbirler hariç tamamen muhalif gruplarla birlikte hareket ediyor. Maddi ve manevi destek tam olarak sürüyordu. Askeri havaalanı bize 3 km uzaklıktaydı ve sürekli uçaklar havalanmaya ve bizleri bombalamaya başladı. Çarşı, cami, toplu olarak oturulan yerleşim yerleri, ekmek kuyrukları, benzin kuyrukları ne varsa havadan kontrol ediliyor ve vuruluyordu. Çok insan öldü, çok ev yıkıldı. Enkazın altında kalanlardan hala çıkarılamayanlar var.

İş yerimiz çalışmaz oldu. Halk göç ediyor, alım gücü azalıyordu ve millet sadece günlük ekmek derdine düştü. Ne tatlı yiyen kaldı ne de meşrubat içen. Bu savaş esnaflar için her yönüyle bir yıkım oldu. Çocuklarımız da Ceyş el Hür ile birlikte savaştı. Şehir dışından gelenlere yardımcı oldular ve hala mücadeleleri sürüyor.

Sadece emekli maaşımı alabiliyordum, ancak hiçbir çalışma imkânı ve oturacak ev kalmamıştı. Mecburen göç ettim. Benim ilçem olan Binnec ilçesinden Türkiye sınırına yarım saatlik bir yol var. Bir gece ailemi de alarak sınıra geldim. Bir gün sınırda bekledikten sonra Türkiye'ye geldim. Oğullarım gelmedi ama eşlerini ve çocuklarını beraberimde getirdim. Hep birlikte bir evde oturuyoruz.

Suriye'de Ceyş el Hür ile savaşanlar aylık 150 dolar alıyorlar. Ailelerinin geçimi için ço-

cuklarım bu paraları bana gönderiyorlar. Ev kiramıza ve buradaki maiyetimize yetiyor. Reyhanlı'daki Suriyelilere dışarıdan yardımlar geliyor. Avrupa'daki zengin Araplar eleman gönderiyorlar ve buradaki ihtiyaçları tespit edip, gıda ve barınma ihtiyaçları dağıtıyorlar. Bu şekilde bir hayat sürdürüyorum.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Necmeddin Züher abu Mustafa ile söyleşi

Araba alım satımıyla uğraşmış Necmeddin Züher abu Mustafa, yeni göç edenlere "Savaşacak yaşta olsaydım bende gider savaşırdım" dediğini söylüyor.

Necmeddin Züher abu Mustafa: Suriye'nin Halep ili Halluk Mahallesinden geliyorum. 63 yaşındayım ve 6 çocuk babasıyım. Taksi şöförüyüm. Almanya'dan getirdiğim arabaları satarak geçiniyorum. Her kim yurtdışından araba alırsa beni gönderir. Ücreti karşılığında Almanya'dan Suriye'ye Türkiye üzerinden getirdim. Başka bir mesleğim de yoktur.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Necmeddin Züher abu Mustafa: Halep'te iç savaş başlayınca araba ticareti durdu. Arabamda bombardıman sırasında evimle birlikte enkaz altında kaldı ve 3 çocuğumu kaybettim. Ailemden evli kızım ve Halep dışında yaşayan 2 oğlum hariciande kimse kalmadı. Tam bir sefalet içindeydim. Yaşım gereği ağır işlerde çalışmadığımdan, Hatay Reyhanlı'da Salep Simit satıyorum. Ev kiram, ekmek pa-

ram çıksa da mesleğim olmadığından ve sürekli ayakta durmam gerektiğinden sağlık yönünden büyük sıkıntı içindeyim. Ayrıca sıcak havalarda salep satılmadığından bazen birkaç simit satarak onların kazancıyla yetiniyorum. Havaların soğuması ile birlikte salep satışı arttı. Şimdi iyi kazanıyorum, ortalama 20 25 lira kazanıyorum.

İç savaş yalnız ekonomimizi elimizden almadı, aynı zamanda onurumuz ve gururumuzu da ayaklar altına aldı. Ben Avrupa'da Suriye'ye gidip gelen biri olarak salep satarak geçineceğimi kesinlikle hesap etmemiştim. Çocuğum yaşındakilere muhtaç duruma düştüğünden mahcubiyet duyuyorum.

Halep'te lüks bir evim, temiz bir yaşamım vardı. Şimdi Reyhanlı'da barakada yaşıyorum. Önümüz kış ve benim evimde kışlık hiçbir şeyim yok. Ne bir sobam, ne bir halım ne de odun kömürüm var. Bütün gün sokakta çalıştığımdan evime dönüp sıcak bir sobanın yanında dinlenmek en büyük hayalim ama bu kazançla ve bu ortamda mümkün görünmüyor.

Halep'ten yeni yeni göç edenlere söylüyorum. Durum gitgide bozuluyor ve şartlar daha da zorlaşıyor, bombardıman devam ediyor. Savaşacak yaşta olsaydım bende gider savaşırdım. Çeyş el Hür ordusuna kayıt yaptırırdım. Savaş katılanlar en azından aylık 150 dolar alıyorlar. Benim burada sürünmemden daha iyi ancak yaşlılık buna mani oluyor. Sabretmekten başka çarem yok.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Bekkar Hamid el Cannad abu Aziz ile söyleşi

Çiftçilik yapan Bekkar Hamid el Cannad eşini ve çocuklarını alarak Türkiye'ye gelmiş, şimdi seyyar satıcılık yapıyor.

Bekkar Hamid el Cannad abu Aziz: Suriye'nin Halep iline bağlı Bergum köyündenim. 55 yaşındayım ve 5 çocuk sahibiyim. Küçükbaş hayvan çiftliği var.

Ailemin maddi durumu iyi olduğundan Halep'teki öğrenimimi tamamlamadan, babamın yanında köyde yaşamaya başladım. Arazimiz, küçükbaş hayvanlarımız, traktör tarımsal araç gereçlerimiz ve nakliye aracımız var.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Bekkar Hamid el Cannad abu Aziz: Köyümüz Halep ile Hama arasında kalan Şam'a da yol güzergâhı olup işlek ve çevremizdeki köylerin imar ve ulaşım yönünden en gelişmiş köyüdür. Elektriğimiz, suyumuz, okulumuz, sağlık merkezimiz her şeyimiz vardı. Huzurlu bir ortamda iken, iç savaş başlayınca bütün Suriye'de olduğu gibi bizim de huzurumuz bozuldu.

Çeyş el Hur yanlıları ile Nizam ordusu yanlıları olarak köyümüz ikiye bölününce birbirimizle savaşımaya başladık, her iki taraftan da ölümler ve yaralanmalar oldu. Hane hane göçler başladı. 150 hanelik köyde 20 hanelik nüfus kaldı. Herkes göç edince de köyün güvenliği kalmadı.

Çevre yollarımız da ulaşımına kapandığından köyde yaşamının ve hayvan yetiştirmenin bir anlamı kalmamıştı. Yanımda çalışan işçilerde köyden ayrılınca hayvan çiftliklerinde ben ve çocuklarım kaldık. Zor zamanlarımız oldu, endişe ve korku vardı. Çevremizde hırsızlar ve çeteler türemişti. Bizden haraç almaya başla-

dılar. Kimin kiminle olduğunu bilemez olduk. Birçok araç gerecim, hayvanım benden zorla alındı. Hayvanlarım telef oldu, yem su bulamaz oldum. Evlerimiz yakıldı yıkıldı derken başka bir bölgeye göç ettim. Hayvanlarımı ucuz bir bedelle sattım. Geriye bir arabam bir de traktörüm kalmıştı. Eşim ve çocuklarımı alarak arabama yükleyebildiğim kadar eşya ile birlikte Türkiye'ye geldim.

Türkiye'de hayat şartları Suriye parasına göre pahalı geldiğinden çalışmak zorunda kaldım. Bir tezgah açtım ve dürüm satıyorum. Yani seyyar kebabçılık yapıyorum. Çünkü sadece çobanlık tarım işinden anlıyorum. Bana para kazandıracak bir el sanatım, herhangi bir mesleğim yoktur. Yetişkin çocuklarımdan biri bir fırında çalışıyor, diğeri ise el arabası ile sebze satıyor. Burada yaşamak zorunda olduğumuza göre, canımızı kurtarmanın bir bedeli olarak bu eziyete ve yoksulluğa katlanmak zorundayız.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Muammer Necib Hasan abu Adil ile söyleşi

Muammer Necib Hasan'ın oğlu şarapnel parçasıyla ağır bir yara alıp sakat kalmış. Yoksulluk, ısınma ve barınma sorunları baş gösterince Türkiye'ye gelmiş.

Muammer Necib Hasan abu Adil: Halep ilinin Hamdaniye mahallesinden göç ettim. İş yerim Bebibecnen semtindeydi. 3 çocuk sahibiyim ve 32 yaşındayım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Muammer Necib Hasan abu Adil: Halep'teki işyerim babadan kalmadır. Her türlü baharat ve kahve satıyordum. İç savaşta hem mahalle-miz hem de işyerimin bulunduğu semt Ceyş el Hür'ün işgali altına girince Nizam ordusu bu yerleri havadan bombalamaya başladı. 10 yaşındaki oğlum fırının önünde ekmek kuyruğundayken gelen şarapnel parçasıyla ağır bir yara aldı ve sakat kaldı. Ailece huzurumuz ve düzenimiz bozuldu.

Çevremizde ne malları satabilecek kimse kaldı ne de yıkılan çarşıdan malları çıkara-bilecek imkânım. Her şey yerinde kaldı. Şu anda dükkânım kilitli ama üst katlar, çevrem yıkılmış vaziyette. Ne olduğunu ne kaldığı-nı bilmiyorum çünkü şu anda oraya gitmem imkânsız, her an bombalanabilir. Gelirim ve imkanım kalmayınca eşimi ve çocuklarımı alarak İdlib yakınlarında bir akrabamın yanı-na yerleştim. Akrabam İdlib'e bağlı Tirmenin köyünde ikamet etmektedir. Burada her ne kadar ulaşım, yoksulluk vb. problemler olsa da can güvenliği açısından rahat bir yerdir. Bombalanmamış bir bölge diyebilirim. Ancak ben buraya gelmeden önce Nizam ordusu ge-lip gençleri toplamış ve almış. Tarımsal faali-yet ve ticari hayat durmuş vaziyette. Köylüler tarlalardan ot toplayarak, bölgenin Kömeç dediği bir çeşit sebze ve bahçelerinde ektikleri soğan, marul, ıspanak ile geçiniyorlar. Ekmek-lerini de eski usul de sac üzerinde yapıyorlar. Fazla bir otlak, mera ve hazır yem olmadığın-dan da hayvanları yeterli beslenemediğinden köylü büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarından yararlanamıyor, mecburen tüccarlara satıyor-lar. Her türlü eziyet, yoksulluk derken önü-müz kış mevsimi olduğundan ve orada ısınma ve barınma sorunu olduğundan mecburen Türkiye'ye geldim.

Hatay Reyhanlı'da bir gecekonduda kirada oturuyorum. Bazen hamallık, bazen ırgatlık, inşaat işleri yani ne bulursam onu yapıyorum. Belli bir mesleğim olmadığından zorluk çek-

sem de buradaki hayat şartlarına uyum sağ-lamaya çalışıyorum. Benim gibi bölgemizden gelenlerin çoğu da iş bulmuş çalışıyor. Serma-yesi olanlar Türkiye'den gıda maddesi, biskü-vi, gofret, çocuk bezi alıp Suriye'ye satmaya götürüyor. Ancak benim arabam ve param ol-madığından bunları yapma imkânım olmuyor. İç savaş malımı hayatımı söndürdü. Suriye'de durum değişinceye kadar burada kalacağım.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Türkiye'ye gele-rek Hatay'a yerleşen Musab Lütfi Haccar abu Rıdvan ile söyleşi

Öğretmen Musab Lütfi Haccar "Çevremdeki evi yıkılan, işyerini bırakmak zorunda kalan birçok insan ya çadırkentlere gitti ya da kiralık ev bulup Reyhanlı'ya yerleşti" diyor.

Musab Lütfi Haccar abu Rıdvan: Halep ilinin Maşarka Mahallesinden geliyorum. 35 yaşın-dayım ve öğretmenim. 2 çocuk babasıyım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye ge-tiren nedenleri anlatır mısınız?

Musab Lütfi Haccar abu Rıdvan: İç savaş başlayınca tarafsız olarak kaldım ve öğret-menlik görevimi sürdürdüm. Ancak okulların bombalanması ve Ceyş el Hür Ordusunun bölgemize gelmesi sonucu okul kapatılınca okulu terk ettim ve evimi de alarak Türkiye'ye geldim.

Öğretmenlik mesleğinden başka hiçbir mes-leğim ve çalışma yeteneğim yoktur. Maddi imkânsızlıklardan ötürü Reyhanlı'da günlüğü 20 liraya çaycılık yapmaya başladım. 250 liraya

2 oda bir mutfak kiraladım ve ailemle birlikte yaşama tutunmaya çalışıyorum. Çevremdeki birçok insan Türkiye'ye geldi. Evleri yıkılanlar, iş yerlerini bırakıp gelenler ya çadırkentlere gitti ya da kiralık ev bulup Reyhanlı'ya yerleşti.

Öğretmenlik maaşımı alamıyorum. Maaşımı almam için göreve dönmem gerekiyor fakat can güvenliğim olmadığı için Suriye'ye geri dönmedim. Eşim ve çocuklarım olmasa Ceyş el Hür'e katılıyorum. Aylık 150 dolar veriyorlar. Bu öğretmenlik maaşıma yakın bir miktar ancak çocuklarım ve eşim orada güvende olmaz. Burada da yalnız kalamazlar. Bu nedenle Ceyş el Hür'e katılmadım. İşsiz olanlar veya mesleği olmayanlar ve bazı gönüllüler Ceyş el Hür'e katılıyorlar. Aylık 150 ila 200 dolar maaşları var. Aralarında yalnız Suriyeli değil, Pakistanlı, Afganistanlı, Yemenli, Libyalı ve Filistinli olanlar da var. Kimi cihad için gelmiş, kimi de hem cihad hem de para.

Temiz ve kutsal bir mesleğim var ve onu icra edemiyorum. Vatanımdan, arkadaşlarımdan uzaktayım. Bütün gün çay yapıp servis etmek-

ten, bardak be bulaşık yıkamaktan, yerleri süpürüp silmekten bıktım. Psikolojim de bozuldu. Fakat hala sağlıklı olduğum için, ailemi bombardıman altında kalmaktan kurtardığım için biraz teselli buluyorum. İnat edip gelmedim belki de enkazın altında kalırdık. Belki de bir şarapnel parçası yaralayıp öldürürdü bizi. Sabır içinde bekliyorum şimdi. Yapacak başka bir şeyim yok.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib Bölgesinden Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Mustafa Hatib Abdulgafur abu Şahabeddin ile söyleşi

Mustafa Hatib Abdulgafur, iç savaşın ortaya çıkma nedenini, Baas Rejiminin baskısına karşı genç kuşakların özgürlük isyanı olarak ifade ediyor.

Mustafa Hatib Abdulgafur abu Şahabeddin: 65 yaşındayım. 5 çocuğum var ve emekli imamım.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mustafa Hatib Abdulgafur abu Şahabeddin: Suriye’de dinimizi ve dini görevimizi icra etmeye kimse mani değildir. Ancak derslerde ve hutbelerde bazı konulara sınırlandırma getirilmiş durumda. Zalimin zulmünden bahsedemeyiz. Bazı ayetleri tefsir edemeyiz. Bazı konulara ise hiç değinemeyiz.

Çocuklarımız okur ama devletin kilit noktalarında hiçbir kimse görev alamaz. Daima ikinci plandaki devlet işlerinde görev alırız. Bugünkü Bakanlar bile her ne kadar Sünni ise de siyasi açıklamalarda bulunamazlar, yorum yapamazlar. Her şey devlet başkanının, Baas Partisi mensuplarının ve Dışişleri Bakanının elinde. Bizde sembolik bir meclis ve sembolik bir Bakanlar Heyeti var. Meclis seçimleri, belediye seçimleri ve muhtarlık seçimlerinde de aynı problem var. Baasçı olmayanlar aday dahi olamazlar.

Devlet başkanı seçiminde her bölgeden 15 20 kişi oy kullanır. Diğerleri sandığa bile gitmez fakat seçim sonuçları açıklandığında oyların %90’ı kullanılmış gibi gösterilir. Bizde mahalle veya köy muhtarı seçimle değil tayinle gelir ve herhangi bir maaşı ya da sosyal güvencesi yoktur.

İç savaş, Kargaşa, Muhalefet bundan dolayı çıktı. Makamınız, rütbeniz, kişiliğiniz ne olursa olsun, Baas Partisinden değilseniz ve Sünni iseniz bir değeriniz yoktur. En düşük rütbedeki veya makamdaki kişi en yüksek makamdakine emir verir, söz dinlemez, başına buyruktur.

Eskiler okumamıştı, bu duruma katlanıyorlardı. Yeni nesil ise değişen dünyada bir değişim aradılar. Özgürlük dediğimiz şey bunun içindir. Ticarete, eğitimde, seyahatte özgürüz fakat onurumuz yok. Bazı bölgelerde insan yerine dahi konulmuyoruz, itibarımız yok. Bizi ciddiye almadıklarından önemli meselelerde emir veremeyiz, emir alırız. Bu nedenle gençler arasında huzursuzluk oldu. Bu nedenle devlete isyan ettik, kavgamızı başlattık.

Baas Partili devlet görevlilerinden birine yanlısını söyleyemeyiz. İçeri atılırız ve nerede ne kadar gözetim altında kalacağımız belli değildir. Cezaevlerindeki siyasi suçluları ve muhalefet edenleri kimse savunamaz ve ailesi dahil kimse ziyaret edemez. Zaten yerini bilmek de mümkün değildir. İç savaş da bu yüzden başlamıştır. Suriye’den göç nedenleri kısaca budur.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Nebhan Hacı Aliyaser ile söyleşi

Elektronik eşya satıcısı Nebhan Hacı Aliyaser “insanlar aç, sefil ve geleceğinden endişeli bir bekleyiş içinde” diyor.

Nebhan Hacı Aliyaser: Suriye’nin Halep’e bağlı Bab beldesindenim. 37 yaşındayım. Beyaz eşya tüp bayiim var, ev araç gereçleri satıyorum. Evli ve 2 çocukluyum. İlköğretim okudum, Arapça Din ve Kur’an kursuna gittim. İş yerimin bütün mallarını Halep’teki toptancılardan alıyorum.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Nebhan Hacı Aliyaser: İç savaşın başlamasıyla bölgemize ulaşım durdu, hiçbir eşya getirme imkanı kalmadığı gibi, mevcut malları da satamaz olduk. Hem Suriye parasının değer kaybetmesi hem de çevreden göç olayları başlayınca ticaret aksadı. Tüp gaz karaborsa ya düştüğünden bayilik yapamaz hale geldik. Elektronik eşya da sürekli elektrik kesinti olması ve insanların evlerinde oturma huzurunun kalmaması sebebiyle kullanılmaz hale geldi. Bölgemizde hayat tamamen durdu.

Beldemiz bombalandı, meskenler, camiler ve iş yerlerinin çoğu yerle bir oldu. Halk genellikle beldenin dışındaki köylerde, mezralarda kalıyor. Nizam Ordusu ve onun mensupları evlerimize girdi kıymetli eşya para ziynet ne varsa aldılar, halkı soydular. Kadınlar taciz edildi. Bazı şahıslar, varlıklı aileler haraca bağlandı. Bombardıman yetmediği gibi belli günlerde kendi memleketlerinde yaşamak için bedel ödüyorlar.

Çocuklara verilecek ciddi bir eğitim yok, doğru dürüst çalışan bir devlet dairesi, devlet düzeni de kalmadı. Çevre çiftçiler mahsullerini tarlalardan alamadılar. Zeytin ağaçlarındaki zeytinleri toplayacak kimse kalmadı, her türlü mahsul yerli yerinde kaldı, mevsimi geçince bozuldu. Bölge insanı aç sefil ve geleceğinden endişeli bir bekleyiş içinde. Türkiye'ye gelmek isteyen binlerce insan var ama malları, yurtları nedeniyle gelemiyorlar.

İş yerimde her türlü ticari malımı ve evimdeki bütün eşyalarımı terk ederek Türkiye'ye geldim. Evini terk edenin de malları yerinde kalmıyor, hırsızlık had safhada, evlere ve iş yerlerine girip her şeyi alıyorlar. Bazı insanların tek geçim kaynağı hırsızlık, soygun olmuş. Yapacak bir şeyleri yok çünkü. Akrabalar, dostlar dahi birbirine acımaz hale gelmiş, her aile kendi derdine düşmüş. Kardeşin kardeşe hiçbir faydası kalmamış. Dayanışma gücünü de yitirdik, evimizi ve irademizi de.

Türkiye'de rastgele işlerde çalışıyorum, nakliye arabalarına kömür çimento yüklüyorum, günlük iş ne bulursam çalışıyor ve ev kiramı ödüyorum, çocuklarıma bakıyorum.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kiralık ev tutarak yerleşen Kaddur Haşim abu İbrahim ile söyleşi

Kaddur Haşim Ceyş el Hür'e maddi destekte bulunmuş, yardım etmiş bu yüzden fişlenmiş, kayıt altına alınmış. Kaçak durumuna düştüğünden eşiyle birlikte Türkiye'ye gelmiş.

Kaddur Haşim abu İbrahim: İdlib ili Akrebat köyündenim. Hayvancılıkla uğraşıyorum. 55 yaşında 5 çocuk babasıyım. Çobanlık yaparak, hayvan besiciliği ile çocuklarımı okuttum, iki çocuğum yüksek okul mezunu. Ancak onları ciddi bir işe yerleştirme imkanım olmadı. Aynı sınıfından aynı okuldan mezun olanlar Baas Partisi mensubu olduklarından müdür oldular, yetkili makamlara geldiler, benim çocuklarım sıradan birer memur. Hala Suriye'deler ve onlara zarar gelmesin diye yerlerini kimliklerini açıklamıyorum. Diğer oğlum da İdlib'de ticaretle uğraşıyor. 2 kızım da evli, birisi eşiyle aylar önce Türkiye'ye göç etti, diğeri ise hala İdlib'te.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Kaddur Haşim abu İbrahim: Ezilen bütün insanlar gibi, bizler de muhalif gruptan yana yer aldık. Evimiz yıkıldı, hayvanlarım telef oldu, aşağılandım, tartaklandım ama hiçbir zaman fikrimden caymadım. Çocuklarım da

Suriye'nin bir vatandaşı gibi değil de, sanki bir sığıntı gibi yaşıyorlar. Onlar kendilerinden az okumuş olanların emri altında memur iken, diğerleri Daire Müdürü olmuşlar. Eşitlik yok, hukuk arama yok, adalet yok. Nefretimiz, karışı koymamız bundan oldu.

Çevremde benim gibi mağdur edilen bütün aileler bu sebepten Ceyş el Hür'a katıldı. Bu nedenle imkanı olanlar savaşımaya başladı. Ceyş el Hür'a maddi destekte bulundum, bir müddet evimi açtım birkaç kişiye, ekmeğimi paylaştım. Nizam Ordusu benim bu insanlara yardım ettiğimi biliyor, fişlenmiş, kayıt altına alınmış birisiyim. Benim akrabalarım da öyle. Bizim ailenin ve samimi olduğum bütün insanların malı mülkü düzeni ellerinden gitti.

Ben eşimle Türkiye'ye geldim. Ama çocuklarım, torunlarım orada. Bir kamyonetim var, onunla gıda maddeleri battaniye alıp Suriye'ye götürüyorum. Kırsal kesimde satıyorum.

Suriye'de kalanlar fabrikalar çalışmadığı için aç ve sefil durumda. Elektrik olmayınca, petrol olmayınca üretim de durdu. Ancak

Türkiye'den götürülen mallarla yaşamlarını sürdürüyorlar. İdlib merkezi hala Nizam Ordusu'nun elinde. Sadece İdlib'in çevre köy ve beldeleri Ceyş el Hür'un elinde. Kendi vilayetimize, şehrimize gidemiyoruz. İhtiyaçlarımızı alacak bir ortam kalmadı. Güven kalmadı. Can güvenliği yok. Bizleri yakaladıkları an içeri atarlar. Kaçak duruma düştü benim gibi binlerce insan.

Kış geldi orada hala sobasız evde oturanlar var, hala evinde doğru dürüst gıda maddesi olmayanlar var. Zulmün had safhada olduğu bir düzen içinde yaşıyoruz, göç bu nedenle olmuştur ve bu düzen sürdüğü sürece de devam edecektir.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Süheyl Mahmud abu Riyad ile söyleşi

Otel çalışanı Süheyl Mahmud, kardeşini bombardıman esnasında yitirmiş. Ailesini alarak Türkiye'ye gelmiş.

Süheyl Mahmud abu Riyad: Suriye Halep ili Maşarka mahallesindenim. Halep'te Bab el Farac mevkiinde üç yıldızlı bir otelde çalışıyordum. 30 yaşlarındayım. Evliyim ve 2 çocuk babasıyım. Halep'te lise okudum. Askerlikten sonra da otelde iş bularak çalışmaya başladım. Aile çevremiz fakir, babam ve kardeşlerim de sebze halinde, çarşıda kimi meyve sebze satıyor kimi de ayakkabı tamiri ve benzeri el işlerinde çalışıyorlar. Otelin Halep'in merkezinde olduğu ve uzun süredir bu yerde çalıştığım için her milletten insanlarla konuşuyorum, basit bir Türkçem ve İngilizcem var. Ancak Arap dilini ve edebiyatını iyi bilirim, ayrıca güzel meze hazırlarım ve otelcilik işlerinde bir uzmanlığım var.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Süheyl Mahmud abu Riyad: Huzurlu bir yaşamım, kendime ait bir evim vardı ama iç savaş çıkınca ailem zor şartlarda kaldı, evimizin bulunduğu mahalle bombalandı. Kardeşlerimden biri öldü, 3 öksüz yeğenim ve yenge me de bakmak zorunda kaldım.

Şartlar ne olursa olsun Halep'ten çıkmamaya kararlıyım. Bombardıman sıklaştıkça, ölümler olunca hiçbir ticari kazancın kalmaması nedeniyle buna mecbur kaldım ve fikrimi değiştirerek Türkiye'ye göç etmeye karar verdim. Kendi ailem ve dul yengemi, öksüz yeğenlerimi alarak Türkiye'ye geldik. Babam ve diğer kardeşlerim bizden aylar önce geldiklerinden Kilis'teki çadırkente yerleşmişlerdi. Ama ben çadırkenti benimsemediğim için Reyhanlı'da kiralık bir ev tuttum.

Eski model bir Skoda tipi arabamla geldim Türkiye'ye. Burada bazen şehir içinde bazen

de şehirden köylere Suriyelileri, mallarını, yüklerini taşıyorum. Bütün Suriyelilere telefon numaramı verdim, bir iş olduğunda nakliye işi gerektiğinde beni arıyorlar ve bu şekilde Türkiye'de hayatımı devam ettiriyorum. Suriye'de durum düzelinceye kadar da dönme imkanım yok. Sizdeki özgür yaşamın bizde de olmasını temenni ediyorum, zira önemli olan özgür yaşamaktır.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Zekeriya Haman el Şemmari abu Hamza ile söyleşi

Zeytinyağı imalathanesi olan Zekeriya Haman, Suriye'de huzur ve barış sağlanıncaya kadar da Türkiye'de kalacağını diyor.

Zekeriya Haman el Şemmari abu Hamza: Suriye İdlib'e bağlı Salkin ilçesi El Rif bölgesinden geldim, 47 yaşındayım. Zeytin ağacı ile ektim, çevreden de durumu iyi olmayanların arazilerini de kiralayarak zeytincilik çiftçiliği yapmaya başladım. Zamanla arazilerimi genişlettim ve bir zeytinyağı fabrikası sahibi oldum. Çocuklarım da yetişince onlarla birlikte kendi bölgemizde ailece bu mesleği sürdürdük. Arabam, traktörüm, nakliye için kamyonetim var ve yanımda işçi çalıştırıyorum.

Baba Esad döneminde bölgenin devlet arazileri halka dağıtıldı, toprak reformundan ben de yararlandım. Aldığım 20 dönümü zeytin ağacı ile ektim, çevreden de durumu iyi olmayanların arazilerini de kiralayarak zeytincilik çiftçiliği yapmaya başladım. Zamanla arazilerimi genişlettim ve bir zeytinyağı fabrikası sahibi oldum. Çocuklarım da yetişince onlarla birlikte kendi bölgemizde ailece bu mesleği sürdürdük. Arabam, traktörüm, nakliye için kamyonetim var ve yanımda işçi çalıştırıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Zekeriya Haman el Şemmari abu Hamza: İç savaş başlayınca bölgemiz ikiye bölündü, Beşşar yanlıları ve muhalifler olarak. Beşşar yanlılarının gerekçesi geçmişte toprak reformundan yararlandıkları ve arazilerinin devlete ait olmasına rağmen geçimlerini bu arazilerden sürdürmeleri. Yeni nesil ise yapılan zulüm, eziyet karşısında daha modern bir yaşamı tercih etmesi sonucu karşı koyuyor. Devlet de onları sıkıştırıp, muhaliflere karşı savaşmalarını ve onlara bilgi vermelerini isteyince iş kargaşaya dönüştü, zira birçok aileden hem Beşşar yanlısı, hem muhalif olunca birbirlerini ihbar etmeleri gerektiğinin farkına vardılar. Ya bunu yapacaklardı ya da arazileri ellerinden alınacak, Beşşar yanlısı olanlara verilecekti. Uzun süre birbirleriyle mücadele ettiler ortak bir noktaya varamadılar kendi bölgelerinde.

Bir yandan Ceyş el Hür mensupları Beşşar yanlılarını vurmaya başladı, bir yandan da Beşşar yanlıları Muhafızları vurmaya başladı. İki ateş arasında kaldık. Yavaş yavaş arazilerimiz talan edildi, bombardımanda evlerimiz yakıldı yıkıldı.

Hem kendi aramızda bir düzen bozukluğu olması hem de devletin hedefinde kalmamız nedeniyle göç etmeye karar verdik, bölgemizden birçok kişi de göç etti. Türkiye'ye bütün aile fertlerimle birlikte gelme imkanımız vardı, geldik. Sadece ailemizden birisi yaralandı ama şehit vermedik. Reyhanlı'da da arabamızla ve çocuklar da kamyonetle toptan gıda ve çeşitli yaşam malzemeleri alarak sınırdan Suriye'ye götürüyoruz ve bu şekilde yaşamımızı sürdürüyoruz. Suriye'de huzur ve barış sağlanıncaya kadar da Türkiye'de kalacağız.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib ilinden Türkiye'ye gelerek Hatay'da tedavi gören Velid Muhammed Zeydan ile söyleşi

Velid Muhammed Zeydan birçok eziyet görmüş, yaralanmış. Tedavi için Türkiye'ye gelmiş.

Velid Muhammed Zeydan: Suriye İdlib ilindenim. 62 yaşımdayım. Ticaretle uğraşıyorum.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Velid Muhammed Zeydan: İç savaş başlayınca tüm mahaller uçaklarla bombalandı. İş yerimiz yağmalandı, hayvanlarımız elimizden alındı. Çevremdeki herkes ölmek için göç etti. Evli çocuklarım torunlarımı da alıp Türkiye’ye geldi ama ben Suriye’de kaldım. Ticaret yapmam engellendi. Yaşamım kısıtlandı. Her gittiğim yerde tartaklandım, hakaret işittim. Ama ben yine de inadına göç etmedim. “Suriye’de öleceğim.” dedim. Dayak yemekten vücudumda kırılmayan kemik kalmadı. En sonunda yatağa düştüm. Yakın akrabalarım tıbbi müdahaleye gerek olduğunu söylediler ve beni zorla Türkiye’ye gönderdiler. Türkiye’ye geldiğimde çocuklarımı buldum. Tedavi oldum. Ancak aldığım yaraların birçoğunun tedavi şansı kalmamış.

Bu söyleşi yapıldıktan birkaç gün sonra Velid Muhammed Zeydan’ın oğlu anlatıyor; “Babamı hemen tedavi ettirdik. Ancak 24.12.2012 tarihinde Hatay Reyhanlı’da vefat etti. Babam Suriye’de yaşamayı ve orada ölmeyi istiyordu. Ancak öldüğü yer Türkiye oldu. Gerekli yasal işlemler yapıldıktan sonra cenazesini Suriye’ye götüreceğiz.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir*

Suriye Halep’ten Reyhanlı’ya gelerek yerleşen Semi Necib Abdullah abu Hikmet ile söyleşi

Konfeksiyoncu Semi Necib Abdullah iç savaş başlayınca işyeri, evi yıkılmış. Türkiye’ye

gelerek Suriye’ye gıda ve hazır giyim ürünleri göndermeye başlamış.

Semi Necib Abdullah abu Hikmet: Suriye Halep ili Ayn el Tel Mahallesi’ndenim. 58 yaşımdayım. 4 çocuk babasıyım. Konfeksiyoncuym. 2 çocuğum ve 16 çalışanımla birlikte Ürdün, Suudi Arabistan, Katar ve Kuveyt’e kadara kadar hem iç hem de dış giyim ürünlerimizi ulaştırıyoruz. İç savaş başlayınca ticaret yolları kapandı, talepler azaldı. Önce dış piyasaya ihraç imkanı kalmadı, sonrasında ise iç pazarda. İşçileri işten çıkarmaya başladım. Üretim için alınan kumaşlar, aksesuarlar elimde kaldı. Milyonlarca Suriye Lirası değerindeki sermayem hiçbir işe yaramaz oldu.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Semi Necib Abdullah abu Hikmet: Dükkanımın olduğu iş merkezi bombalandı. Mahallem işgal edildi. Her taraf yakılıp yıkılınca herkes gitmeye başladı. Bende can derdine düştüm ve Halep’i terk ederek Türkiye’ye geldim. Biraz birikmişim vardı. Ayrıca Ortadoğu’da tanıdığım iş adamlarından maddi yardım talep ettim. Reyhanlı’da bir işyeri açarak gıda ve hazır giyim üzerine Suriye’ye mal göndermeye başladım. Hatay Reyhanlı’da olup Suriye’ye mal götürenler hisseli ticaret yapıyorlar. Kırsal kesimlere, köylere veya az zarar görmüş beldelere giderek malları orada ambarlıyorlar. Bölgenin ihtiyacına göre de satış yapıyorlar. En büyük sıkıntı Suriye Lirasının değer kaybetmesi ve halkın nakit sıkıntısının gitgide artması. Daha önce 300 500 lira arasında satılan bir gömlek şu an 1000 liraya satılmakta. Geçmişte 750 1000 liraya satılan bir pardösü bugün 3000 liraya satılıyor. En çok talep odun sobasına. Zira şu an Suriye’de akaryakıt karaborsaya düşmüş durumda. Halk artık odun tahta parçalarını, çuval ve benzeri şeyleri yakarak ısınmaya çalışıyor.

Ben göç ettiğim Türkiye’de iş kurdum, ekmek paramı kazanmaya başladım. Hatta benim gibi hayatlarını kurtarmak için gelen Suriyelilere iş imkanı sağladım.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’nin İdlib Bölgesinden Türkiye’ye gelerek Hatay’a yerleşen Mahmut İdris el Selim abu İbrahim ile söyleşi

Çiftçilik yapan Mahmut İdris el Selim çatışmalarda oğlunu kaybetmiş. Can güvenliği, ekonomik sıkıntı ve savaşın verdiği baskı sonucu göç etme kararı almış.

Mahmut İdris el Selim abu İbrahim: Suriye İdlib’e bağlı Kefellesin köyündenim. 62 yaşındayım. İki eşim var ve 11 çocuk babasıyım. Çocuklarım 15-28 yaş arasında. 8 oğlum var. Çocuklarımdan 5’i evli, 12 torunum var. Köyümüzde arazilerimiz var. Zeytin, üzüm, incir yetiştiriyoruz. Tek gelir kaynağımız tarım hayvancılık.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mahmut İdris el Selim abu İbrahim: İç savaş başlayınca 26 yaşındaki oğlum Ceyş el Hür’e katıldı. Yaşanan çatışmalarda oğlum şehit oldu. İki oğlu var. Onun ölümüyle tüm aileyi bir huzursuzluk ve endişe kapladı. Zeytinliklerimize, bahçemize zarar verildi. Mahsullerimizi toplayamadık. Ekonomik olarak çok zarar gördük. Hayvanlarımızı otlatmak mera kalmamıştı. Elektrik kesintisi, yiyecek sıkıntısı.. Ekmek bile bulamıyorduk. Tarlamı ve hayvanlarımı satmak istedim. Ancak herkesin göç etmesi, alınacak arazilerin ekilecek durumda olmaması, hayvanları otlatmak mera bulunmaması nedeniyle kimse almadı. Hayvanları

kesilmeleri için ucuz bedellerle kasaplara sattım. Bir yandan can güvenliği diğer yandan ekonomik sıkıntı ve savaşın verdiği baskı sonucu göç etme kararı aldık. Reyhanlı’ya geldik ve ev kiraladık. Bahçe içinde, 4 odalı bir eve tüm aile yerleştik. Gelirken yanımızda bir kamyonet getirdik. Bu kamyonetle hem kendi ihtiyaçlarımızı karşılıyoruz hem de hududa veya şehir içine nakliye yapıyoruz. Zeytin mevsiminde Reyhanlı’daki tarlalarda çalıştık. Soğan ektik, ağaç budadık. Ailedeki kadınlar evde Suriye ekmeği yapıp çevremizde oturan Suriyelilere satıyorlar. Suriye’ye gidip gelenlerle sürekli irtibat halindeyiz. Onlardan duyduğumuza göre evlerimizde bıraktığımız eşyalar talan edilmiş. Maddi manevi çok zarar gördük. En büyük sıkıntım ise torunlarımızın eğitiminin yarım kalmış olması.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Hatay’ın Reyhanlı ilçesine gelen Nayıf Abdo Zahir abu Ekrem ile söyleşi

Suriye’nin Hama bölgesinde yaşayan Nayıf Abdo Zahir abu Ekrem türlü zorluklardan geçerek Türkiye’ye gelmiş.

Nayıf Abdo Zahir abu Ekrem: Suriye’nin Hama ili El Rif bölgesindenim.

ORSAM: Türkiye’ye geliş nedeninizi ve geliş sürecinizi anlatır mısınız?

Nayıf Abdo Zahir abu Ekrem: 6 çocuğumdan ikisi ve bir torunum hayatını kaybetti. Bunun üzerine kızlarımı, gelinlerimi ve torunlarımı alarak Türkiye’ye geldim. Bir kamyonete bindik. Birkaç ev eşyası ve gıda malzemesiyle yollar düştük. Hama ile Türkiye sınırı arasında 130 km’lik bir mesafe var. Bölgemizde

yüzlerce insan bombardıman sonucu hayatını kaybetti. Bunun üzerine herkes bizim gibi on binlerce insan göç etti. Benzinin olmaması, yolların bozukluğu gibi birçok olumsuz etken vardı. Ana yollarda ulaşım imkanı yok. Ulaşım için köy yolları kullanılıyor. Ayrıca Ceyş el Hür'ün olmadığı bazı bölgelerde çeteler ve hırsızlar var. Oradan geçen insanları sorguluyor, fazla eşyası olanların eşyalarını alıyorlar. İnsanlara uzun süre yol vermiyorlar. Saatlerce bekletiyorlar. Yaralı birçok insan yollarda ilkel bir şekilde tedavi ediliyor. Bazılarına ise ilkel bir tedavi bile uygulanamıyor. Bombardıman bölgesinde yaşanmaz. Ama oradan kurtulup sınıra gelene kadar da hayatınızı kaybetme ihtimaliniz var. Yaralılar kan kaybından, diğer insanlar ise hastalıktan ölüyorlar. Uçaklar yollarda oluşan kalabalık bir topluluk gördüğü anda bombalamaya başlıyorlar. Uzaktan top atışları yapılıyor. Türkiye sınırına 20 km kala top atışları bitiyor. Zira bu bölge Ceyş el Hür'ün elinde. İdlib'in tüm kırsal kesimi kurtarılmış ise de şehir merkezinde hala Beşşar güçleri var. Yol boyunca çocuklara kuru ekmek ve peynirden başka bir şey yediremedik. Durup dinlenme, sıcak bir yemek bulma imkansızdı. Bunun için ne vaktimiz vardı ne de güvende olabileceğimiz bir yer.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Türkiye'ye gelecek Hatay'a yerleşen Numan el Haşim abu İbrahim ile söyleşi

İşçi emeklisi Numan el Haşim abu İbrahim kendisi gibi Suriye'den Reyhanlı'ya gelenlerle birlikte ev tutmuş, gününbirlik işlerde çalışıyor.

Numan el Haşim abu İbrahim: Halep'in Hamdaniye Mahallesi'ndenim. 53 yaşında-

yım. 5 çocuk babasıyım. Belediyeden işçi emeklisiyim. Büyük oğlum Suriye'nin Tartus bölgesinde askerlik yapıyor. 3 aydır ondan haber alamıyoruz.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Numan el Haşim abu İbrahim: İç savaşta mahallemize atılan fıçı bombalar nedeniyle evimiz hasar gördü. Birçok duvarın hasarlı olmasına rağmen evde oturmaya devam ettik. Belediyeden emekli bir işçi 20 bin Suriye parası maaş alır (Türk parası ile yaklaşık 400 TL). Suriye'de ekonomi çökünce her şeyin fiyatı arttı. 25 liradan aldığımız bir ekmek torbasını (1 ekmek torbası 8 ekmekten oluşmakta) 150 liradan almaya başladık. Durum bu olunca 8 ekmekle tüm aile 2-3 gün idare etmek zorunda kaldık. Yarı aç yarı tok yaşıyorduk. Aynı durum sebze fiyatları içinde geçerliydi, meyveyi ise hiç yiyemiyorduk. Elektrik genelde kesik oluyordu. Tüp gaz karaborsa idi. kış mevsimi yaklaşıncı mazotlu soba kurmayı düşündük ancak mazotta 40 liradan 200 liraya yükselmişti. Çocuklarımızla beraber Türkiye'ye gelmek için eşime ısrar etmeye başladım. Ancak eşim askerdeki oğlumuz olmadan hiçbir yere gitmeyeceğini söylüyordu. Bende eşimi ve çocuklarımı bırakarak Türkiye'ye geldim. Eşim vekaleten emekli maaşımı alıyor ve yaşam savaşını veriyor. Birkaç Suriyeli birlikte ev tutuk ve orada yaşıyorum. Gününbirlik işlerde çalışıyorum; bazen tarım işçiliği bazen hamallık yapıyorum bazen de Suriye'den getirdiğimiz eşyaları satıyorum. (Hatay'da Suriye'den getirilen ikinci el ev araç gereçleri hatta giyim eşyaları bile satılmaya başlandı. Suriye'deki bazı insanların hiçbir gelir kaynağı kalmadığı için boş evlere girip ne var ne yoksa alıyorlar.) İç savaş ve kış şartları çoğu insanı hırsızlığa sürükledi. Üretim yok, paranın değeri sürekli düşmekte. Hırsızlık yapan insanların sayısı daha da artacak.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib Bölgesinden Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Naci Hassun el Kasravi ile söyleşi

Çiftçilik yapan Naci Hassun el Kasravi "Umudumuz bu rejimin biran önce devrilmesidir" diyor.

Naci Hassun el Kasravi: Suriye İdlib İli, Kille Köyü'ndenim. 55 yaşındayım. 6 çocuk babasıyım. Yıllardan beri çiftçilik yapıyorum. Traktörüm, kamyonetim, her türlü arazi aracı var. İnsanlar göç etmeye başlayınca onların arazilerini aldım. Göç edenler arazilerini ekmemi ve mahsul zamanında ne kadar kar verirsem kabul edeceklerini söylediler. Yetişkin iki oğlumla arazileri sürdük, hububat ekimine başladık. Ama helikopterler üzerimize uçuyor ve bize taciz atışı yapıyorlardı. Kendi ülkemizde, kendi ordumuz tarafından çiftçilik yapmamız, boş arazileri sürmemiz, gıda üretmemiz engelleniyordu. Bir yandan korku bir yandan araçları çalıştırmak için mazot bulamama. Arazileri ekemedik.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Naci Hassun el Kasravi: Çocuklarım korkuyorlardı. Odunla ekmek pişiriyor, jeneratör ile elektrik ürettiyorduk. Benzin ve mazotta karaborsa olunca sadece kişisel ihtiyaçlarımızı alarak Türkiye'ye geldik. Biz çiftçiyiz. Burada yapabileceğimiz bir iş yok. Bazı arazi sahipleri bizleri birkaç gün çalıştırdı. Ancak verdikleri yevmiye ihtiyaçlarımızı karşılamıyordu. 4 odalı bir evde çocuklarım, gelinlerim ve torunlarımla toplam 13 kişi kalıyoruz. Yıl-

başı geldi biz daha soba kuramadık. Evimizde doğru dürüst halı, kilim yok. İnce örtülerle, eski battaniyelerle döşedik evi. Zaman zaman elektrik sobası yaksak da Türkiye'de elektrik pahalı olduğundan sürekli kullanamıyoruz. Çeşitli işlerde ırgatlık yapıyoruz. İkinci el eşyalar üzerinde çalışmaya başladık. Ancak bu işi yapan çok olduğundan bir getirisi olmuyor. Zaman zaman çocuklarımla hududu geçiyor ve Suriye'ye gidiyoruz. Evimizde kalan eşyaları getiriyoruz. Terk edilmiş evlerden de ihtiyaç malzemeleri alıyoruz. Gündüz kalabalık olduğunda hemen bombardıman başlıyor. Ancak gece karalıktaki gidip gelebiliyoruz. Gıdamız yetersiz, soğuktan korunacak giysilerimiz yok. Umudumuz bu rejimin biran önce devrilmesidir. Yoksa fakir ve açıkta kalan tüm Suriyeliler gibi bizlerde sefaletten ve yoksulluktan öleceğiz.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Nevvaf Muhsin el Seyyid ile söyleşi

Hukuk Fakültesi son sınıf öğrencisi Nevvaf Muhsin el Seyyid yaşam koşullarının zorlaşması ve can güvenliği yüzünden ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç etmiş.

Nevvaf Muhsin el Seyyid: Suriye Halep İli'nden Kellese Mahallesi'ndenim. Bekarım. Halep Üniversitesi'nde Hukuk Fakültesi son sınıf öğrencisiyim.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Nevvaf Muhsin el Seyyid: Üniversitede rejime karşı olan bir gruba üyeyim. Birçok arkadaşım vurularak öldürüldü. Bende ailemin hayatının tehlikede olduğunu düşündüğüm için babamı, annemi, iki kız kardeşimi ve bir yeğenimi alarak Türkiye'ye geldim. Babam Hatay'da bir tezgah açtı ve dürüm satıyor. Bende hamallık yapıyorum. Yükleme işi olmadığında ise kömür paketleme işinde çalışıyorum. Mevcut rejim sürdükçe Suriye'ye dönmem imkansız. Hatta Türkiye'deki bazı Suriyelilerden bile korkuyorum. İç savaş başladıktan sonra birçok eyleme katıldım. Arkadaşlarımdan bazıları kayıp, aileleri bile nerede olduklarını bilmiyorlar. Halep'in uçaklarla, misket bombalarıyla vurulduğu dönemlerde onlarca insanın enkaz altında kaldığına tanık oldum. Yaralanan insanları götürecek bir hastane, tedavilerini sağlayacak tıbbi imkan yoktu. Halk yaralananları ilkel yöntemlerle tedavi ediyordu. Gündüzleri hiçbir cenazeyle müdahale edilemiyor, ölenleri ancak gece gömebiliyorduk. Kendi askerlerimiz ve kendi insanlarımız tarafından zulme uğrarken işgal altında kalmış bir şehrin görüntüsüne büründü Halep. Bir yanda yıkılmış evler, yangınlar, gaz ve barut kokuları diğer yanda ise kamyonlarla dolaşıp yıkılmış evleri, işyerlerini soyan hırsızlık çeteleri. Bir yerde can bir yerde mal derdi. Sıcak bir kap yemeğe hatta ekmeğe hasret kaldığımız günler oldu. Üstümüzdeki giysileri değiştirmemiz imkansızdı. Yıkınmak için su yoktu. Çamaşır makinesi, deterjan, sabun yoktu. Leş gibi kokuyorduk. Bu şartlar altında Halep'te kalmak, evimizde kalmak imkansızdı. Tek çaremiz Türkiye'ye göç etmekte.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye Halep'ten Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Şakir el Zammar Tillavi abu Şahab ile söyleşi

Market işleten Şakir el Zammar Tillavi abu Şahab kış sonuna kadar iç savaş biterse geri dönmeyi umuyor.

Şakir el Zammar Tillavi abu Şahab: Suriye Halep İli Muarra Beldesi'ndenim. 55 yaşındayım. 4 çocuğum var. Market işletiyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Şakir el Zammar Tillavi abu Şahab: 6 ay önce İdlib'ten Reyhanlı'ya geldim. Evli olan oğlum iç savaş sırasında yaralandı. Sağlık durumu nedeniyle çalışmıyor. Onun 3 çocuğu benim 3 çocuğum, sobası bile olmayan bir evde oturuyorlar. Oturduğumuz evin kirasını zor ödüyoruz. Tarlalarda çalışıyor, zeytin topluyor, soğan ekıyor, hamallık yapıyorum. Bazen bir kap sıcak yemeğimiz bile olmuyor, ekmek bile alamıyoruz. Çalışarak kazandığım paranın hepimize yetmesine imkan yok. Suriye'den gelirken biraz birikmişim vardı, o da bitmek üzere. Karnı doymayan, sıcak bir evleri bile olmayan çocuklar kış boyunca iyice perişan olacaklar. Bizim ülkemizde fakirler açlığa sefaletle terk edilir. Gıda, kömür, tüp yardımı yapılmaz kimseye. Suriye'deki evim bombalandı. Marketim yağmalandı. Hiçbir malım, servetim kalmadı. Bugüne kadar hiç ağır işlerde çalışmamıştım ama burada ağır işlerde çalışıyorum.

Suriyeliler olarak bizler birbirimize merhametli değiliz. Bazı hayırseverlerden Reyhanlı'ya çeşitli gıda malzemeleri, battaniye ve soba geliyormuş. Birçok Suriyeli bunlardan almış ama benim gibi birçok ailenin haberi bile olmadı bu yardımlardan. Dağıtımın rastgele yapılması bizim gibi aileleri mağdur etmiştir. Mahalle mahalle, ev ev arama yapılsa ve yoksul Suriyeliler tespit edilseydi bende bu yardımlardan faydalanabilirdim. Herkes

kendi köylüsüne yardımı ulaştırıyor. Bazen muhtaç olmayanlar bile yardımlardan faydalanabiliyor.

Bazı giyim eşyalarımızı komşularımız verdi. Bazen semt pazarından, pazar sonunda satılmayan meyve sebzeler veriliyor. Ancak aylık elektrik, gaz ve kira parası beni perişan ediyor. Umudum kış sonuna kadar iç savaşın bitmesi ve memleketimize geri dönmemizdir.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib ilinden Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Kaddur Hacı Nuri el Kad ile söyleşi

Kaddur Hacı Nuri el Kad Türkiye sınırına yakın Sermade beldesinde kahvehane çalıştırmış. Tanklar gümrük sahasına yerleştirilip bölgeyi bombalayınca işyeri yıkılmış.

Kaddur Hacı Nuri el Kad: Suriye'nin İdlib ili Sermade Beldesi'ndenim. 41 yaşındayım. 3 çocuk babasıyım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Kaddur Hacı Nuri el Kad: Sermade belde-si Türkiye sınırına en yakın nokta. Yıllardan beri orada kahvehane çalıştırıyorum. Tır şoförlerinin uğrak yeridir. Türkiye'den gelirken ve Türkiye'ye dönerken gümrükte sıra bekleyenler araçlarını bırakır benim yanımda kalırlardı. Günlerce bekleyenler olurdu. Bu sayede Hataylı çok dostum oldu. İç savaş başlayınca Sermade bölgesindeki iş alanları tamamen durdu. Tanklar gümrük sahasına yerleştirilip

buraları bombalayınca benim işyerimde yok oldu. Ne tırlar geldi ne de benim onlara hizmet edecek bir yerim kalmıştı. Ailece tel örgülerden geçtim ve Reyhanlı'ya yerleştik. Tanıdık şoförler bana ev tuttu, yardım etti. Ama Reyhanlı'ya gelen Suriyelilerin sayısı arttıkça yardımlarda kesilmeye başladı. Reyhanlı'da bir iş yeri açtım. Sandviç, humus, dürüm gibi yiyecekler satıyorum. Kiraladığım ev 500 TL. Diğer masraflar ise en az 600 TL. Elektrik, su, gaz derken aylık en az 1500 TL gerekiyor. Ancak ben bu parayı kazanamıyorum. Çocuğum ilkokul 7. sınıf öğrencisi. Suriye'de ilköğretim 8 sene. Reyhanlı'da çocuklar için okul açılmış. Servis ücreti 20 TL. Ama benim o ücreti verecek durumum bile yok.

Suriye'deki evim işgal edilmiş. Birçok ev gibi harabeye dönmüş, içindeki eşyalar alınmış. Daha önceleri Suriye'den ucuz ekmek ve gıda malzemeleri getirme imkanımız oluyordu ama artık hiçbir kalmadı. Suriye'de ticaret ve üretim tamamen durdu. Akrabalarım un ve buğday stoklamışlar. Ancak şu an Suriye'de buğday satmak esrar satmaktan daha büyük suç olmuş. Halk ne un yapmak için değirmen bulabiliyor ne de buğdayını satabiliyor.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Mahmud el Bereci el Vihebi ile söyleşi

Gıda ticareti yapan Mahmud el Bereci el Vihebi "Şehirde ekmek kuyruğunda bekleyen insanlar bile bombalandı" diyor.

Mahmud el Bereci el Vihebi: Suriye İdlib'e bağlı Keferderyan Köyü'ndenim. 47 yaşındayım. Tüccarım.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mahmud el Bereci el Vihebi: Memleketimde her türlü hububat, zeytin ve çeşitli gıda maddeleri üzerine ticaret yapıyordum. İdlib ilinde bir ambarım ve satış bürom var. Köyde de ambarım bulunmakta. Köylünün ürettiği malları satın alıyor, stokluyor, İdlib’deki ambarda toplayıp tüm Suriye’ye dağıtımını yapıyordum. Bölgemize Ceyş el Hür yerleşince Suriye’nin diğer bölgeleriyle olan ticaret yollarım kapandı. Stoklanmış malların bazılarının zamanında satılması/tüketilmesi gerekiyordu ancak olmadı. Bazı malların ise bakımı, ilaçlanması, havalandırılması gerekiyordu ama bunları yapacak imkanda yoktu. Yanımda çalışanlar bombardımanlar sonucu göç ettiler.

Çocuklarımda biri askerlik görevini yaparken gördüğü eziyetler sonucu firar edip Türkiye’ye kaçtı. Bende korkumdan aile fertlerimi alarak Türkiye’ye geldim. 3 aydır Türkiye’deyim. Benden sonra gelenlere sorduğumda evimin de ambarımın da yağmalandığını duydum.

Bölgede birçok yerde stok yapılmış tahıl hububat bulunmakta ancak değirmen yok. Bende gizlice Suriye’ye gidip geliyorum. Türkiye’den bir un değirmeni almayı ve un öğütterek Suriye’de halka ekmek sağlamaya çalışıyorum.

Şehirde ekmek kuyruğunda bekleyen insanlar bile bombalanınca, halk Ceyş el Hür’ün hakim olduğu kırsal kesimlere kaçıyor. Ancak kırsal kesimlerde de fırın yok. Halk ekmeğini kendi evinde, tandırda yapıyor. Bende ucuz bir rakama halka un temin edeceğim. Suriye parasının değer kaybetmesi sonucu ekmek yapmak yüksek maliyetlere çıksa da bölgenin bir insanı olarak bunu yapmak görevim. Birçok kişi bana bu konuda yardımcı oluyor. Halkın beslenme ihtiyacının karşılanması için bu riske girmek zorundayız.

** Bu söyleşi, 27 Aralık 2012 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den gelip Hatay Reyhanlı’da kalan Adil Süleyman el Kallavi abu Ahmed ile söyleşi

Emekli olan Adil Süleyman el Kallavi abu Ahmed bir gösteri sırasında yapılan bombardıman sonucu oğlunu kaybetmiş. Rejim değişse bile Suriye’ye dönmeyi düşünmediğini söylüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Adil Süleyman el Kallavi abu Ahmed: Halep Vakıflarda görevli hizmetli iken emekli oldum. 63 yaşındayım. İki kızım ve bir oğlum vardı. Oğlumu iç bombardıman sırasında kaybettik, dul gelinim ve üç torunum ile Halep’den Türkiye’ye göç ettik.

ORSAM: Suriye’de iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren sebepler nelerdir, anlatır mısınız?

Adil Süleyman el Kallavi abu Ahmed: Oğlum Ahmet, Halep Üniversitesi Arap Dili Edebiyatı mezunu. Aynı okuldan mezun arkadaşları Baas yanlısı, iktidar yanlısı olduklarından görev aldılar, üst makamlara geldiler. Onlar iyi maaş ve iyi imkanlar elde ederken ben Baas dışı olduğumdan, ailem ve çevremde rejim aleyhtarı akrabalarım olduğundan, benim ve bütün akrabalarımın hiçbir çocuğu görev alamadı. Oğlum üniversite mezunu bir genç. Ancak sebze halinde bir tezgah açmış çalışıyordu. Seyyar olarak itilerek ve devamlı baskı görerek çalışıyordu. İç savaş olunca ister istemez Ceyş el Hür ordusuna katılıp onlarla savaşmaya, gösteriler yapmaya, eylemlere katılmaya başladı. Bir eylem sırasında Halep’te

vuruldu. Akrabalarımın, komşularımın, yakın çevremın bazıları Lübnan'a bazıları Ürdün'e gitti. Ben ise Türkiye'ye geldim. Kimse kim-seden haber alamıyor. Herkes kendi canının derdine düştü.

Hatay Reyhanlı'da ev kiraladım. Çocuklarım, gelinim ve torunlarımla iki odalı bir evde otu-ruyoruz. Suriyeli bir şahıs burada bir lokanta açmış. Bende temizlik işlerinde çalışıyorum. Günlük yirmi lira veriyorlar. Lokantada ar-tan yemekler, sebze meyve varsa alıp evime getiriyorum. Çeşitli yardım cemiyetlerinden de yardım aldım. Şimdilik evimin ihtiyaçla-rını karşılayabilecek durumdayım. Halep'teki evim bombardıman sonucu yıkılmış. Rejim değişse bile orada barınacak bir yerim olma-dığından uzun süre Türkiye'de kalmayı düşünüyorum.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Beşir Nazmi el Hamdo ile söyleşi

Suriye'de nakliyecilik yapan Beşir Nazmi el Hamdo "Göç etmek isteyip de edemeyen binlerce insan var. Ulaşım sorunu, yoksulluk nedeniyle göç edemiyorlar. Suriye'de yaşam bitmiştir." diyor.

ORSAM: Öncelikle bize kendinizden biraz bahseder misiniz?

Beşir Nazmi el Hamdo: Suriye İdlib'e bağlı Murattıl el Numan Beldesindenim. 48 yaşın-da, iki çocuk babasıyım. Suriye'den Ürdün'e nakliye işinde çalışıyorum. Tır sahibi olarak yıllardan beri ekmeğimi şoförlükten kazanı-yorum.

ORSAM: Suriye'deki iç savaş sürecinde neler yaşadınız ve Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Beşir Nazmi el Hamdo: Beldemiz aniden ku-şatıldı ve bombalanmaya başlandı. Komşula-rımdan ve çevremden 17 kişi öldü, yaralı sayı-sını bilmiyorum. İçimizde herhangi bir suçlu, terörist ya da devlet düşmanı da yoktu. Tek suçumuz Sünni olmamız Günahsız, sebep-siz yere bombalandık. Evim kısmen yıkıldı. Ben ve aile fertlerim şans eseri yara almadan kurtulduk ama komşularım aynı şansa sahip değildi. Bu hadise 30 Aralık'ta meydana gel-di. Bölgemizle hudut arasında yaklaşık 60 km vardır. Hududa varıncaya kadar çok eziyetler çektim. Birikmiş param vardı, ev eşyalarımızı da kamyonete yükledik, oğlum kamyonetle ben otomobilimle Türkiye'ye gelmek üzere yola koyulduk. Yolda aramalar, barikatlar var-dı. Hudut bölgesine geldiğimizde bazı gruplar bizleri aramaya başladılar. Gıda malzemele-rimiz arabalardan indirdiler, bazı ev eşyaları-mızı aldılar. Türkiye'ye geldiğimizde ev kirala-dık ama hiçbir eşyamız kalmamıştı. Cebimde 120 bin Suriye lirası vardı. Birkaç eşya aldım ve cebimde sadece bir ay yetecek kadar pa-ram kaldı. Ben arabamla, oğlum kamyonetle taşımacılık, dolmuşçuluk yapıyoruz. Hudut bölgesine gerektiğinde de Suriye'ye nakliye işi yapıyoruz.

Suriyeli olup Türkiye'de yaşayan herkesin bir akrabası, bir yakını kalmıştır. Onların Suriye'de hiçbir geliri beslenme imkanı kal-madığından onların yaşamı için parası kar-şılığında ya da bazı hayırseverlerim yardım-larıyla ihtiyaçlarını onlara götürüyoruz. Göç etmek isteyip de edemeyen binlerce insan var. Ulaşım sorunu, yoksulluk nedeniyle göç ede-miyorlar. Suriye'de yaşam bitmiştir.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Derviş Talib el Hasavi abu Mahir ile Söyleşi

Suriye'nin İdlib ili Muarra ilçesi el Rif Bölgesinden göç etmek zorunda kalan 34 yaşındaki Derviş Talib el Hasavi, eğitimini Halep Üniversitesi Edebiyat Bölümü'nde tamamlamış. 2 çocuk babası ve lise öğretmeni.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Derviş Talib el Hasavi abu Mahir: Babam birkaç küçükbaş hayvana sahip, 8 dönümde arazisi olan fakir bir köylü, 2'de kız kardeşim var. Büyük fedakârlıklar ile beni okuttu. Huzurlu bir yaşamımızı vardı.

Muarre Bölge'si Ceyş el Hür'ün ve el Nasr birliklerinin olduğu yerlerden birisidir. İç savaşın kızışması ile birlikte SUVVAR denilen gönüllü ve fedai birliklerde bölgemize gelince çatışmalar çoğaldı. Yıllarca yoksulluk çeken ve rejime karşı mücadele etmiş birisi olarak, görevimi bıraktım ve bende savaşçı birliğe katıldım. Görevimi bırakınca, öğretmenlik maaşımda kesildi, yaşadığımız bölgede bombalandı ne ev kaldı nede hayvan her şeyimizi kaybettik. Yaşlı babam, yaşlı annem, eşim ve çocuklarım ile birlikte ailemi Türkiye'ye gönderdim. Ailem 4 aydır Türkiye'de ben ise yılbaşında geldim.

Hem savaştım hemde arkadaşlarımın yiyecek, giyecek ve her türlü ihtiyaçlarını karşılamak için uğraştım. Birçok yaralıyı hududa kadar yetiştirip tekrar birliğime katıldım. Ceyş el Hür'da savaşanlara aylık veriliyordu. Bende aldığım paraları aileme gönderiyordum. Kumanyalar ile idare ediyor, baraka gibi yerlerde

arkadaşlarımla yatıp kalkıyordum. Çok defa Taftanaz Bölgesi'ndeki havaalanını kuşattık, bizi geri püskürttüler. Düz bir arazi olduğundan fazla şansımız yoktu, her defasında yaralanıyor ya da şehit veriyorduk. Elimizde mevcut silahlar bir zırhlı birliği teslim almaya yetmiyordu, bize de güçlü silahlar gelmiyor, bazen de mermisiz bile kalıyorduk. Çoğu kez günde bir kez yemek yeme fırsatı buluyorduk. Dinlenme, yıkanma, çamaşır değiştirme ise ayda bir kere oluyordu. Şartlarımız zor olduğundan, arkadaşlarımızın çoğunun psikolojisi de bozuldu, bıktılar, yoruldu ve bazıları birliklerini terk etti. Fırar ettiler. Aydan aya nöbetleşerek, geri bölgelere çekilip dinlenme imkânı olsa da, geri bölgelerde de ekmek, su, elektrik, barınma gibi sorunlar mevcuttu. Cepheadekilerden bir farkımız yoktu yine bombalanıyordu çevre köyler, yerleşim alanları... Nerede bir ışık görürlerse, nerede bir baca tüterse bombardımana tutuyorlardı.

Sonunda ben de dayanamadım ve Türkiye'ye geldim. Ne iş bulursam çalışıyorum. Hamallıkta yaptım, nakliye yapan Suriyelilerin mallarını yükleyip Suriye'ye götürüp sattığımızda oldu. Ticari kazancı olan bazı eşyaları Türkiye'ye getirip satıyoruz. Kışı Türkiye'de geçirdikten sonra durum düzelmese yeniden savaşmaya döneceğim.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Macid Salman el Zührevi ile söyleşi

Macid Salman el Zührevi, Halep'i "açlığın ve sefaletin" şehri olarak tanımlıyor. Bu şartlar altında Halep'e dönmesinin imkansız olduğunu söylüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Macid Salman el Zührevi: Suriye'nin Halep ilinde yaşıyorum. 55 yaşındayım. 3 çocuğum var. Halep kapalı çarşısında gelinlik, kına kıyafetleri ve gece kıyafetleri satardım. Ayrıca mahallede bir atölyem ve 30 çalışanımdı. Bu çalışanlarıma bıçkı dikiş ve benzeri işler yaptırarak bu ürünleri Ortadoğu ülkelerine pazarladım. Bütün Arap devletlerinden bana sipariş gelirdi.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Macid Salman el Zührevi: Suriye'deki ticaretin durması, hiçbir ihracatın yapılma imkânının kalmaması ve Ortadoğu ülkelerinden kimsenin artık Halep'e gelmemesi sonucu işlerim durdu ve işçiler ayrıldı. Bende dükkanımda kalan malları satarak geçiniyordum. Son aylarda da kapalı çarşının bombalanması ve iş yerimin de zarar görmesi sonucu her şeyi yerinde bırakarak, canımı kurtarmak amacıyla eşim ve çocuklarımı alarak Türkiye'ye geldim.

Türkiye'ye benden sonra gelen tanıdıklarım sordum ne iş yerim kalmış ne de içindeki eşyalar. İç savaş fırsatçıları hırsızlık peşine düşmüş. İş yerlerini ve evleri işgal ederek, kapı pencere kırarak ganimet peşine düşenlerin şehri olmuş Halep.

Türkiye'ye geleli bir ay oldu, ancak aklım hala Halep'te. Çöp yığınlarının dağ gibi olduğu, pis kokuların yayıldığı, elektriğin bazen hiç gelmediği, bazen de belli semtlere günde iki üç saat geldiği bir şehir Halep. Çevre köylerden ve beldelerden kimsenin uğramadığı ekmeğin bin bir güçlükle alındığı bir şehir. Yıkılmış iş yerleri, yıkılmış evler arasında çaresizce ka-

lan, hiçbir iş yapamayan, geliri olmayan, açlık ve sefaletle mücadele eden, bir çuval unun, bir şişe yağın, bir makarnanın, sebzenin hasretle beklendiği türlü güçlüklerle elde edildiği bir şehir. Bu şartlar altında Halep'e geri dönmem imkansız.

Hatay Reyhanlı'da bir iş yeri açmayı ve kendi mesleğimi burada sürdürmeyi düşünüyorum. Yurt dışında tanıdıklarım ile telefonlaşıyorum, onlardan yardım, kredi, borç bekliyorum. Eğer bana para gönderirlerse ticaret hayatıma burada devam edeceğim. Eğer bana yardım etmezlerse kendi mevcut imkanlarımla bir şeyler yapmayı düşünüyorum. Şu anda işsiz durumdayım ancak henüz muhtaçlık durumunda değilim.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Muhyiddin Kermo el Cebeli abu Tarık ile söyleşi

Muhyiddin Kermo el Cebeli abu Tarık bombalama ve yağmalama nedeniyle her şeyi Suriye'de bırakarak Türkiye'ye geldiklerini anlatıyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Muhyiddin Kermo el Cebeli abu Tarık: Suriye'nin İdlib İli Muarra Rif bölgesindenim. 3 çocuğum var. Eşimi, kızımı, damadımı ve 2 torunumu alarak Hatay'a geldim. Bölgemizde rastgele bombalama ve yağmalama nedeniyle insanlar ve arazilerimiz zarar görüyordu. İnsanların yaşadığı işkencenin sonu yoktu. Bu nedenle her şeyi bırakarak gelmek zorunda kaldım.

ORSAM: İç savaşta yaşadıklarınızı bize anlatır mısınız?

Muhyiddin Kermo el Cebeli abu Tarık: 15 Ocak 2013 tarihinde Halep'de meydana gelen üniversite öğrencilerinin bulunduğu, öğrenci yurdundaki patlamada ağabeyimin oğlunu kaybettim. Ziraat Mühendisliği son sınıf öğrencisiydi. Bende durumu Halep'de bulunan bir yakınım aracılığıyla telefonda öğrendim. O gün Halep Üniversitesi Mühendislik Fakültesinde yıllık yapılan sınavlardan biri varmış. Halep'in merkezi bir yer olması nedeniyle, ordu da hakim olduğu bir bölgede yer alan üniversitede sınav düzenlenmiş. Çevre illerde ve ilçelerde yaşayan bütün öğrencilerde Üniversitenin yatakhaneğinde kalabilmek için içeri akşamdan girmişler. Belli bir saat sonra yurdun iç ve dış kapılarının tamamı kitlenmiş. Oraya gelen öğrenci sayısını kimse bilmiyor ancak bu sayıyı içerdeki öğretim üyeleri bilir. Öğrencilerin yanı sıra Halep dışından gelen sınav denetçileri, görevlilerde yatakhane de iken Halep semalarından bir uçak, fıçı bombalar ile okul öğrencilerinin ve bazı görevlilerin toplu olarak bulunduğu binayı vurdular. Bombalama sonunda, yüzlerce insan öldü, yüzlercesi de yaralandı. Anlatılanlara göre bu planlı bir katliamdı. Geleceğin Ziraat Mühendisleri, İnşaat Mühendisleri, Mimarları öldürüldü.

** Bu söyleşi, 20 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Musa Salih el Hassaviy abu Halid ile söyleşi

Çiftçilik yapan Musa Salih el Hassaviy abu Halid, ziraat yapacak hammadde kalmaması akaryakıt, elektrik temini yüzünden tarım

yapılamaz hale gelince Türkiye'ye gelmiş. İç savaş başlayınca gelecek için umutlarını kaybettiklerini söylüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Musa Salih el Hassaviy abu Halid: Suriye'nin İdlib İli'ne bağlı Salkin ilçesindenim. 46 yaşındayım. 3 çocuk babasıyım. Çiftçiyim. Yaşlı anne babam ve engelli kız kardeşimle birlikte yaşıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Musa Salih el Hassaviy abu Halid: İç savaşta bağımız, bahçemiz, tarlamız, elimizde neyimiz varsa hepsi zarar gördü. Geleceğimiz içinde bir umut kalmamıştı. Zira ziraat yapacak hammadde, akaryakıt, elektrik yoktu. Tarım yapılamaz hale gelmişti. Her tarafın yakılıp, yıkıldığı; yolların tahrip edildiği bir yerdik artık Salkin.

Bir yanda Nizam Ordusu, bir yanda Ceyş el Hür derken çatışmalar sonucu çok sayıda ev tahrip oldu. Çok sayıda insan öldü. En fazla zararı kendi halinde, hiçbir suçu olmayan köylüler gördüler. İnsanlar tartaklandı, dövüldü, öldürüldü. Tarlalar yakıldı, ekinler ateşe verildi. Hiçbir suçları yoktu. Ne için işkence gördüklerini bilmiyorlardı. Şikayet edecek, bu zulme, katliama dur diyecek bir merci yoktu.

Bende çok defalar acı çektim. Aileme karşı bir sorumluluğum vardı ve Suriye'de bu koşullara daha fazla dayanamazlardı. Sadece giyim eşyalarımızı alarak Türkiye'ye geldik. Hatay Reyhanlı'da Harran denilen bir köyde yaşıyoruz. Bir çiftçinin yanında çalışıyorum. Suriye'nin her bölgesinden gelen çok kişi bu köye yerleşti. Tarım işinden anlayan Suriyeliler soğan ve zeytin toplama işinde çalışıyorlar.

Çoğumuzun evinde soba yok, battaniye yok. Zaman zaman yardım kuruluşları Suriyelilere yardım dağıtıyor. Ancak bu yardımlar Reyhanlı merkezde olanlara ulaşıyor. Bize yardım geldiği haber ulaşınca kadar gelenler bitmiş, dağıtılmış oluyor.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Necmi Ali Kiro abu Mahfuz ile Söyleşi

Suriye'nin İdlib ili Harim ilçesinde bağlı el Rif Bölgesi'nden göç eden 53 yaşındaki Necmi Ali Kiro, 5 çocuk babası.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Necmi Ali Kiro abu Mahfuz: Harim ilçesinde 20 dönümlük bir arazim vardı, çocuklarımla birlikte bu araziye sebzeler ekerek yaşamamızı sürdürüyorduk. Bu yıl bakla, soğan, nane, tere, maydanoz ektilim. Harim'de, Salkın'deki ve Sermade beldesindeki lokantalara kasaplara ve pazarda da halka satıyordum. Önceleri toplama esnasından can güvenliğimiz dahi olmuyordu ancak bölgemizde Ceyş el Hür hakim olunca ve jeneratörle elektrik, santrifüj makinesi sayesinde suyumuzu arıtma imkanı bulunca hem çiftçilik yapabiliyorduk hem de suya ve elektriğe sahip olmuştuk. Böylece temel ihtiyaçlarımızı sağlayabiliyorduk ancak halkın alım gücünün azalması, bölgede az sayıda insan kalması nedeniyle çiftçiler ürettikleri malları mecburen araçlarla bazen de çuvallarla sırtlarında getirerek Türkiye'ye satılması için getiriyordu.

Çocuklarımdan biri askerlik çağına geldi ancak onu göndermedim, halen Ceyş el Hür'da

görevli. Bölgemize yakın olan Taftanaz Ha-vaalanının kuşatılmasında ve savaşı birliktelik görev yapıyor, diğer aile fertleri Türkiye'de. İki günde bir Suriye'ye gidip geliyoruz, tarlamızda hangi mahsul yetişmişse toplayıp değerlendiriyoruz. Bu şekilde git gel yapmak çok sıkıntılı ancak başka bir işimiz ve gelirimiz yok.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Ömer Asım el Hadravi abu Rıdvan ile söyleşi

Mutfak eşyaları satarak geçimini sağlayan Ömer Asım el Hadravi abu Rıdvan, işyerinin bombalanması nedeniyle Türkiye'ye gelmiş. Suriye'nin yıkıldığını ve uzun zaman daha düzelemeyeceğini söylüyor.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Ömer Asım el Hadravi abu Rıdvan: Suriye'nin Halep ili El Safa Mahallesi'ndenim. 45 yaşındayım ve 3 çocuk babasıyım. Mutfak araç gereçleri satılan bir mağazam var. Benim mağazama alışveriş için Halep'in zenginleri ve üst düzey görevliler gelirdi. Halep'te 2012 yılı Ağustos ayından sonra şiddetli çarpışmalar başladı. İç savaşın başlamasıyla Halep'in zenginleri şehri terk etmeye başladı. Çarşı bombalandı. Muhafızlar çarşı ve çevresini ele geçirdi artık müşteri gelmez oldu. Dükkanı kapattım. Tüm malzemeler içeride kaldı. Çocuklarımla da alıp Türkiye'ye geldim. O tarihten bu yana iki defa Halep'e gittim. Dükkanların çoğu yağmalanmış ve yıkılmıştı. Taş ve beton yığınları arasında dükkanımı aramaya başladım. Kısmen yıkılmıştı ve bazı eşyalar alınmıştı. Kalan eşyaları almak istedim ancak taşıma imkanım yoktu. Araçlar artık çarşıımızın yakınına dahi gelemiyorlardı.

Türkiye’de bir işyeri açtım. Araçlar kiraladım, şoförler tuttum. Maddi durumum iyi. Temiz ve güzel bir ev kiraladım. Başta Kilis olmak üzere Cilvegözü üzerinden İdlib ve Halep’e ve çevre ilçelerine un, şeker, bisküvi, çocuk bezi, çocuk maması ve süt tozu gönderiyorum. Suriye parasının değer kaybetmesi nedeniyle halkın alım gücü azalmış durumda. Ben çok az bir karla yapıyorum bu işi. İşsiz kalan, buraya göç edemeyen insanlara yardımcı olmak amacındayım. Hem ben kazanıyorum hem de Suriye’de yaşayan şoförler kazanıyor. Suriye’de un, ekmek, bulgur, pirinç bekleyen, açlık sefillik yaşayan aileler var. Suriye yıkılmış durumda ve düzelmesi uzun yıllar alacak.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Taha Allavi el Hüseyin abu Nazmi ile Söyleşi

Suriye’nin Hama ili Karm el Cebel Rif Bölgesinden göç eden Taha Allavi el Hüseyin Hama’da ulaşımın tamamen durduğunu, yolların tahrip edildiğini ve güvenliğin kalmadığını akaryakıt sıkıntısından birçok insan yollarda kaldığını anlatıyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Taha Allavi el Hüseyin abu Nazmi: Suriye’nin Hama ili Karm el Cebel Rif Bölgesindenim. 65 yaşındayım. 6 çocuğum ve 3 torunum var. Suriye’de yaşarken şehir içi ve şehirlerarası otomobil dolmuşluğu yapıyordum. 1 otomobil durağım ve 8 aracım vardı.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Taha Allavi el Hüseyin abu Nazmi: Yıllardan beri otomobil şoförlüğü yaparım, şehir içi şehir dışı bütün Suriye’yi dolaştım. Çocuklarımda şoförlük yaparak ekmek parası kazanmaktalar. İç savaş başlayınca bombalanan ilk vilayetlerden biri Hama oldu. Eski tarihlerde de bombalanmış yıkım ve ölüm görmüş bir yerdir Hama. Bombalamalardan sonra, şehir içi yollar, cadde ve sokaklar ulaşımına kapanacak derecede tahrip oldu. Her yerde barikat, her yerde kontrol olunca bizimde çalışmalarımız aksadı. Hama’ya dışarıdan gelen kimse kalmayınca ulaşım sektörü tamamen durdu. Şehirlerarası yollarda da güvenliğe dair bir şey kalmamıştı. Ayrıca akaryakıt sıkıntısından birçok insan yollarda kaldı ve vurulma endişesiyle yaşamak zorunda kaldı. Daha sonra da güvenlik sebebiyle çalışmalar tamamen durdu. Çok kez uçaklar, helikopterler ve şehir içinde bulunan keskin nişancılar halkımızı vurdu. Birçok araç içinde bulunan yolcular ile birlikte vuruldu, onlarca insan bu şekilde ölüp gitti. Benimde 8 aracım vardı, ikisini kaybettim. İç savaş başlayınca da 4’ünü sattım. Kalan ikisini de ben ve oğlum kendi ihtiyaçlarımız için kullanıyoruz.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Cemal Nasır al Sarhani abu Kamil ile söyleşi

Turistik lokanta işletmecisi Cemal Nasır al Sarhani “Herkesin kendi can derdine düştüğü bu ortamda yardımlaşma ve insanı duygular yok olmuştu kuru ekmek bile saklanır hale gelmişti. Evinde gıda maddesi olan insanlar bir başkasına vermiyordu” diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Cemal Nasır al Sarhani abu Kamil: Suriye'nin Halep ilinde Maşarka semtinde yaşıyordum. 52 yaşındayım. Turistik lokanta işletiyordum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Cemal Nasır al Sarhani abu Kamil: Halep Kalesi Bölgesinde geniş bir iş yerim vardı, semtin en lüks lokantası ve nargile yeri olarak biliniyordu. 6 çalışanımla birlikte yıllarca bu sektöre hizmet verdim. İç savaş başlamadan önce Halep sosyetesinin bulunduğu dinlenme yerlerinden biriydi. Her türlü Arap ve Ortadoğu yemekleri kebab ve meze çeşitleri ile ünlü bir yerdi. İç savaş ile birlikte bölge diğer bölgeler gibi bombalandı, ana yollar kapatıldı, elektrik ve sular kesildi bu nedenle iş yerimi terk etmek zorunda kaldım.

Halkın toplu olarak oturma imkanı kalmadığı gibi lokantaya ve nargileye ayıracak zamanları da imkanları da kalmamıştı. Çok zenginler göç etmişti çevremde sadece yoksul ve az geliri olan insanlar kalmıştı. Bombardımanla Halep'in alt yapısı tamamen bozulmuştu, Halep'e çevre illerden kimse gelmiyordu, ticaret hayatı yok olmuştu, hiçbir sebze meyve hatta kuru maddeler bile getirilemez olmuştu. Böyle bir ortamda lokantada çalışamaz, insanlar evlerinde barınamaz duruma gelmişti.

Birkaç bombalama olayına şahit oldum, evler yıkıldı iş yerleri tahrip edildi ve yağmacılar tarafından soyuldu. Herkesin kendi can derdine düştüğü bu ortamda yardımlaşma ve insanı duygular yok olmuştu kuru ekmek bile saklanırm hale gelmişti. Evinde unu pirinci ve başka gıda maddesi olan insanlar bir başkasına vermiyordu. Soğuk günlerde yüzlerce aile sobasız evlerde yıkıntılar içerisinde battaniyelere sarılarak hapis hayatı yaşıyordu.

Bu ortamdan kurulmak için ben de mecburen göç ettim ve hala Türkiye'deyim. Burada işsiz durumdayım ancak iş bulursam çalışacağım.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Vasfi Hüseyin el Bagari abu Nahsen ile söyleşi

Yedek parça ve tarım sulama tesisatları satan Vasfi Hüseyin el Bagari "Bölgemizdeki bazı insanlar göç etmiyor acılara sıkıntılara baskılara dayanıyor, bir kısmı malını terk edemiyor, bir kısmı maaşlı insanlar geldikleri an maaşları kesilir, gelirleri kalmaz" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Vasfi Hüseyin el Bagari abu Nahsen: Suriye'nin Halep ilinde Al Bab ilçesinde yaşıyordum. 47 yaşındayım 3 çocuğum var. Lastik, yedek parça ve tarım sulama tesisatları satıyordum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Vasfi Hüseyin el Bagari abu Nahsen: İlçede çok güzel bir evim vardı zamanında 7 milyon Suriye parası ile almıştım o tarihlerde, TL olarak 200 binin üzerinde eder. Geniş bahçeli bir ev. İş yerim de bana aitti, içinde malzemelerin olduğu bir ambar ve perakende satış yerinin olduğu raflı dekorlu bir iş yeri. Oğlum Nahsen ile düzenli ve huzurlu bir hayatımız vardı. Kimseye muhtaçlığım yoktu. Her türlü aracın yedek parçalarını bulundururdum, tarım alanında sulamada kullanılabilecek her türlü

boru, jeneratör ve benzeri şeyler satardım, iyi bir sermayem vardı.

İç savaş başlayınca tarım arazileri ekilemez oldu, göçte başlayınca satışım tamamen durdu. Mahsulden mahsule bana hesap ödemesi yapan köylüler ödeme imkanını kaybedince alacaklarım gitti. Paranın değeri düştü. Göç edenler maddi zarara uğrasa da baskıdan zulümden kurtuldular. Göç etmeyenler sıkıntı içinde kaldılar. Ben göçmesem de kardeşim akrabam göç etti, ister istemez bir huzursuzluk ve yalnızlık yaşadım. Aile fertleri birbirimizden haber alamaz hale geldik. Bombardıman oldu istilacı guruplar mallarımızı elimizden zorla aldılar, suyumuz elektriğimiz kesildi, buğday stoklarımız azaldı, evde pişirdiğimiz ekmeğe bir katık bulamaz hale geldik. Etrafımdaki gençler katıldıkları savaşlarda öldüler Suriye'de kalan ailelerin çoğu yaşlı, yoksulluk içindeler.

Böyle bir ortamda kalmam mümkün olamazdı, bende çevremdeki insanlar gibi göç ettim. Bölgemizdeki bazı insanlar göç etmiyor acılara sıkıntılara baskılara dayanıyor, bir kısmı

malını terk edemiyor, bir kısmı maaşlı insanlar geldikleri an maaşları kesilir, gelirleri kalmaz. Bir kısmının çocuğu Halep'te Şam'da Suriye'nin birçok bölgesinde görevli okumuş insanlar. Bu insanların aileleri göç ettiği an haber alınamıyor çocukları zarar görüyor.

Şu anda kiralık bir evde oturuyorum, eskiden oturduğum lüks evim ne oldu ne hale geldi bilmiyorum. Türkiye'de can güvenliğim olsa da huzur ve mutluluğum yoktur.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Haşim Necmeddin el Salahi abu Zeldan ile söyleşi

Toptan gıda malzemeleri satan Haşim Necmeddin el Salahi satacak ürün ve yeni mahsul olmayınca iş yerini kapatmış. Ticaret yapma olanağı bitip, gelir imkanı kalmayınca ve orta-

da can güvenliği de olmayınca çocuklarını da alıp Türkiye'ye göçmüş.

Haşim Necmeddin el Salahi abu Zeldan: Suriye'nin İdlib iline bağlı Serakıb beldesindenim. 51 yaşında, dört çocuk babası bir tüccarım.

ORSAM: Suriye'deki hayatınız nasıldı, Türkiye'ye geliş sebebiniz nelerdir?

Haşim Necmeddin el Salahi abu Zeldan: Suriye'de toptan gıda malzemeleri satarım. Genelde bütün kuru maddelerin yanı sıra bölgenin zeytin bağı olanların zeytinlerini alırım. Zeytinyağı tenekelerini köylülere veririm, köylülerde mahsul sonrası zeytinyağı ile birlikte bana teslim ederler. Başta Halep İdlib Hama ve Şam'a kadar bağlantılı olduğum tüccar arkadaşlarıma gönderirdim. İyi bir ticaretim vardı. İç savaş çıkınca köylüler zeytinliklerini toplayamadan göç etmek zorunda kaldılar. Bakımı yapılmayan ağaçlar ve tanesi toplanamayan ağaçların çoğu başkaları tarafından istila edildi. Çoğu ağaçlar odun amaçlı olarak yerinden sökülüp götürüldü. Bölge halkı elektrik ve mazot olmadığından bağlara ekili bütün ağaç türlerine hücum edip sökmeğe başladılar. Isınmak ve yemek amacıyla artık odun kullanılmaktadır. İş yerimde ne var ne yok hepsini satıp tükettim. Satacak bir malım kalmadı yeni mahsul olmayınca iş yerimi kapattım. Ticaret kalmayınca, gelir kalmayınca ve ortada can güvenliği de olmayınca çocuklarımı da alıp Türkiye'ye göçtüm.

Benim gibi maddi durumu iyi olan birkaç kişiyle birlikte hareket edip, Suriye'de kalan yoksullara Reyhanlı'da oturup yerleşenlere her türlü desteği veriyoruz. Gıda maddesi, battaniye ve çeşitli giyim kuşam eşyaları dağıttık vatandaşlarımıza. Kış ortasında sobası olmayan çok aile var. Suriye'ye gidip geliyorum. İdlib'in kırsal kesiminde Nizam Ordusu yoktur. Beşşar'ın birlikleri şehir merkezinde

ve Şam Halep arasında hakimiyet kurmuş. Ulaşım yolları kapalı, bir cadde, bir ara, sokak açık değil. Her yerde barikatlar, yakılmış arabalar, taş toprak yığını, kontrol noktaları var. Halep'in içi de öyle. Hiçbir caddesinde ulaşım yoktur. Kış mevsimi olmasına rağmen pis kokular yayılmış, ileride havalar ısınca hiçbir canlı bu kokular içinde yaşayamaz. Savaşta, bombardımanda ölmeyenler, ileride pislik kokularından, hastalıklardan ölecekler. Enkaz altında gömülmemiş insan cesetleri bile var.

Bazı aileler yakınlarının nerede olduğundan haberdar değil. Kardeşler, yetişkin evli çocuklu her biri bir yerde. Herkes kendi can derdine düşmüş. Kimin nereye göçtüğü belli değil.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip Hatay Reyhanlı'da kalan Hurşid Cabir el Salahi ile söyleşi

Hurşid Cabir el Salahi, İçsavaş başlayınca eşini ve çocuklarını, anne, baba ve kardeşleriyle birlikte Türkiye'ye göndermiş, kendisi Ceyş el Hür saflarında savaşmak amacıyla kalmış. "Göç olaylarının çoğu Ceyş el Hür'e destek gelmesin diye bölgenin bombalanması neticesidir" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Hurşid Cabir el Salahi: Suriye'nin İdlib İli'ne bağlı Taftanaz Beldesi'ndenim. 32 yaşında, evli ve iki çocuk babasıyım.

ORSAM: Suriye'deki iç savaş sizi ve ailenizi ne şekilde etkiledi? Türkiye'ye geliş sebepleriniz nelerdir?

Hurşid Cabir el Salahi: İçsavaş başlayınca eşim ve çocuklarımı, annem, babam ve küçük kardeşlerimle birlikte Türkiye'ye gönderdim ve ben Ceyş el Hür saflarında savaşmak amacıyla kaldım. İdlib bölgesinde bütün çalışmalarında hazır oldum. Çok sayıda asker öldürdük. Çok sayıda tank tahrip ettik ve çok sayıda askeri malzeme ele geçirdik. Taftanaz ilçesi 15 bin nüfuslu bir yerleşim, havaalanına 2 km.lik bir mesafededir. Suriye'de ilçeler ve beldeler arasında en çok bombalanan yer, en azından 150 şehidimiz var ilçemizde. Yüzlerce ev, cami, iş yeri ve akla gelen ne varsa bombardıman sırasında yıkıldı.

Havaalanını birkaç kez kuşattık ancak yeterli kadar askeri malzeme olmadığından bir türlü bu ele geçiremedik. Uçakta düşürdük, helikopter de. Ancak tesadüflerle veya şans eseri, gerçek bir ölçüm aracımız yoktu. Rastgele yayılım ateşleri ile uçakları vuruyorduk, isabet oranımız azdı. Bölgemizde ortalama 400 bine yakın Mücahit var. Ancak çoğu askeri eğitimden uzak, sadece gönüllü olarak gelmişler. Iraklı, Yemenli, Libyalı ve Filistinli de var aramızda. Bizlerin bu bölgede varlığı sebebiyle köylülerden bize yiyecek, giyecek ve barınma yardımı engellensin diye bu yerler bombardıman altında kalıyor. Biz savaşırken yemeğimiz, dinlenecek yerimiz olmadığından yorgun düşüyoruz ve dağılıp uzak yerlerde dinlenmek zorunda kalıyoruz.

Göç olaylarının çoğu Ceyş el Hür'ün bu bölgede olması ve bizlere destek gelmesin diye bombalanması neticesidir. Bizi sindirmek, halkı sindirmek amacıyla ulaşım yolları kapatıldı, belli noktalar bombalandı ve tarım arazilerimizdeki mahsullerimiz yakıldı. Sırf faydalanmayalım diye ağaçlar kökünden söküldü.

Bir iki yara aldım ama ciddi değil. Sağlık ekibimiz var, tıbbi malzemelerimiz de var. Ancak yataklı hiçbir hastanemiz yok bölgede. Ya

geniş bir evi veya ambarı hastaneye çevirmiş durumdayız ya da bir çadırı. Türkiye'nin yardımları ile Cilvegözü Hudut kapısından sonraki Suriye Babel Hava da bir hastane açıldı. Türk yetkililer gelip açılışa katıldılar güzel bir hastane oldu ancak çadırkentlerde yaşayanlara ve çevre köylere hizmet verebilecek kapasitede ağır yaralıları ameliyat edecek derecede tıbbi cihaz ve malzeme olduğunu sanmıyorum.

Biz mücahitlere parasal yardım, Türkiye'deki aile fertlerimize de gıda yiyecek türlü her şey veriliyor, giyim kuşamda dağıtılmış. Belli bir parasal yardımda geliyor. Dinlenmek için Türkiye'ye geldim.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Mahmut el İbrahim Nasiri ile söyleşi

Halep'li mobilya doğrama ustası Mahmut el İbrahim Nasiri "Türkiye hududuna yakın yerlerde ikamet edenler var ancak elektrik, su, ekmek sıkıntısı içindeydiler. Böyle devam ederse onlarda gıda yetersizliğinden açlık ve sefaletten dolayı göç edeceklerdir" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Mahmut el İbrahim Nasiri: Suriye'nin Halep ili Aziziye Mahallesi'nde yaşıyordum. 25 yaşındayım mobilya doğrama ustasıyım. Yaşlı annem babam ve dört kız kardeşimle birlikte yaşıyorduk.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi

Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mahmut el İbrahim Nasiri: Halep'te yaşayacak durumum kalmadı, annem ev hanımı, babam emekli. Babamın emekli aylığı 20 bin Suriye parası, TL olarak 400 lira civarında. Bana bir iş yeri açmıştı babam, askerliğimi de yeni bitirmiştım. Mobilya atölyesinde koltuk, kanepeler, dolap, büro malzemeleri yapıyordum. İyi bir işim ve gelirim vardı, kız kardeşlerim ise çalışmıyordu. Bombardımanda bütün Haleplilerin başına gelenler gibi benimde iş yerim ve çevresi bombalandı, evimiz de kısmen yıkıldı oturulamaz hale geldi. Açlık sefalet ve kapalı alanda sıkışıp kalmak bir yana hastalıklar da başladı.

7 kişilik bir aile olarak Hatay Reyhanlı'da bir ev kiraladık. Mesleğimle ilgili bir iş buldum bana burada 20 lira yevmiye veriyorlar ve evimizin kirası 600 lira. 7 kişilik bir ailenin aylık masrafı en az 1500 TL, bazı Suriyeli dostlardan tanıdıklardan borçlandım, şu an Suriye'ye gidip babamın emekli maaşını da alamıyoruz, babam da gidemeyecek durumda. Halep'e geri dönmek intihar gibidir. Reyhanlı'da tarım işleri var kadınlar tarlalara gidip çalışıyor ancak benim aile fertlerim bugüne kadar hiç arazide çalışmadı bu kış mevsiminde açık alanda sabah 07.00 dan 15.30 a kadar tarlada çalışmak için alışkın olmak gerek ama mecbur kaldık.

Çalışmaya gittiler 1 günü zor geçirdiler zaten bilmedikleri bir iş olduğu için ertesi gün gitseler de işe almayacaklarını söylendi. Şu an Ocak ayındayız ve hala evimizde bir sobamız yok, yeteri kadar yorgan ve battaniyemiz de yok. Soğuk bir evde küçük bir tüpten ısınmaya çalışıyoruz.

Ailemden gizli Halep'e gittim ne evimizde eşya kalmış ne de bir komşu. Mahalle ve semt olduğu gibi terk edilmiş her tarafta pis koku, elektrik su da yok, dumanlar ve ev yıkıntılarından başka bir şey yok. Suriye bitmiş Halep tanınmaz halde. Her taraf asker, tank ve soygun çeteleri ile dolu, aile kalmamış, ticaret durmuş.

İdlib'e bağlı köylerden birine uğradım Türkiye hududuna yakın yerlerde ikamet edenler var ancak elektrik, su, un ve ekmek sıkıntısı içindeydiler. Sebze meyve denilen bir şey kalmamış herkesin geçmişten kalma birkaç kahvaltılık yemeği, çayı, şekeri var ama ancak bir mevsim zor yeter. Böyle devam ederse onlarda gıda yetersizliğinden açlık ve sefaletten dolayı göç edeceklerdir.

** Bu söyleşi, 15 Ocak 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

ORSAM RAPORLARI

ORSAM Rapor No: 1 Mart 2009 Deniz Haydutluğu ile Mücadele ve Türkiye'nin Konumu: Somali Örneği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 12 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 2 Şubat 2010 Rusya Federasyonu'nun Bakışı: Irak Faktörünün Türkiye'nin Ortadoğu Politikasına Etkisi (1990-2008) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 21 Kasım 2010 Irak'tan İrağa: 2003 Sonrası Irak'tan Komşu Ülkelere ve Türkiye'ye Yönelik Göçler (Tr)	ORSAM Rapor No: 30 Şubat 2011 Kerkük'te Mülk Anlaşmazlıkları: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma (Tr)
ORSAM Rapor No: 2 Nisan 2009 60. Yılında Nato ve Türkiye (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 13 Şubat 2010 7 Mart 2010 Irak Seçimleri Öncesi Şii Kökenli Parti ve Seçmenlerin Politik Davranışlarının Analizi (Tr)	ORSAM Rapor No: 22 Ocak 2011 Türkiye-Yemen İlişkileri ve Yemen'deki Türkiye Algısı (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 31 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 7 Mart 2011 Afganistan ve Pakistan'da Yaşanan Gelişmeler ve Uluslararası Güvenliğe Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 3 Mayıs 2009 Irak'ın Kilit Noktası: Telafer (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 14 Şubat 2010 Seçim Öncesi Irak'ta Siyasal Durum ve Seçime İlişkin Beklentiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 23 Ocak 2011 Katar-Irak-Türkiye-Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Projesi Mümkün mü? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 32 Mart 2011 Suudi Arabistan'da Şii Muhalefet Sorunu ve Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 4 Temmuz 2009 2009 Lübnan Seçimleri: Kazananlar, Kaybedenler ve Türkiye (Tr)	ORSAM Rapor No: 15 Mart 2010 Orsam Heyetinin 7 Mart 2010 Irak Seçimlerine İlişkin Gözlem Raporu (Tr)	ORSAM Rapor No: 24 Ocak 2011 Kuveyt Emirliği: Savaş ve Barış Arasındaki El Sabah İktidarı ve Türkiye ile İlişkiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 33 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Varlığı (Tr)
ORSAM Rapor No: 5 Ağustos 2009 Türkiye-Lübnan İlişkileri: Lübnanlı Dinsel ve Mezhepsel Grupların Türkiye Algılaması (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 16 Nisan 2010 Oman Sultanlığı: Arap Yarımadasında Geleneksel ile Modernite Arasında Bir Ülke (Tr)	ORSAM Rapor No: 25 Ocak 2011 Hukuki ve Siyasi Yönleriyle Güvenlik Konseyi'nin İran Ambargosu (Tr)	ORSAM Rapor No: 34 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Basını (Tr - Ar)
ORSAM Rapor No: 6 Kasım 2009 Tuzhurmatu Türkmenleri: Bir Başarı Hikayesi (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 17 Nisan 2010 7 Mart 2010 Irak Parlamento Seçim Sonuçlarının ve Yeni Siyasal Denklemin Değerlendirilmesi (Tr)	ORSAM Rapor No: 26 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 5 Şubat 2011 Kırgızistan'da Son Gelişmeler: Dün, Bugün, Yarın (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 35 Mart 2011 Irak'ta Mevcut Siyasi Durum ve Önemli Siyasi Gelişmeler (Tr)
ORSAM Rapor No: 7 Kasım 2009 Unutulmuş Türkmen Diyarı: Diyala (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 18 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 3 Mayıs 2010 Komşuluktan Stratejik İşbirliğine: Türk-Rus İlişkileri (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 27 Şubat 2011 Mısır Devriminin Ayak Sesleri: Bir Devrin Sonu mu? (Tr)	ORSAM Rapor No: 36 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 1 Mart 2011 Eu's Water Framework Directive Implementation in Turkey: The Draft National Implementation Plan (Eng)
ORSAM Rapor No: 8 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 1 Aralık 2009 Karadeniz'in Bütünleşmesi İçin Abhazya (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 19 Eylül 2010 Türkiye'ye Yönelik Türkmen Göçü ve Türkiye'deki Türkmen Varlığı (Tr)	ORSAM Rapor No: 28 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 6 Şubat 2011 Uluslararası Deniz Hukukunda Kıyı Devletlerinin Gemilere El Koyma Yetkisinin Sınırları: Gürcistan'ın Karadeniz'de Seyreden Gemilere El Koyması (Tr)	ORSAM Rapor No: 37 Mart 2011 Tunus Halk Devrimi ve Sonrası (Tr)
ORSAM Rapor No: 9 Ocak 2010 Yemen Sorunu: Bölgesel Savaşa Doğru mu? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 20 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 4 Ekim 2010 Kırgızistan'da Mevcut Durum, İktidar Değişiminin Nedenleri ve Kısa Vadeli Öngörüler (Tr)	ORSAM Rapor No: 29 Şubat 2011 Tunus Halk Devrimi ve Türkiye Deneyimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 38 Mart 2011 Libya Savaşı, Uluslararası Müdahale ve Türkiye (Tr)
ORSAM Rapor No: 10 Yemen İç Savaşı: İktidar Mücadelesi, Bölgesel Etkiler ve Türkiye ile İlişkiler (Tr - Eng)			
ORSAM Rapor No: 11 Şubat 2010 Unutulan Türkler: Lübnan'da Türk Varlığı (Tr - Eng - Ar)			

ORSAM Rapor No: 40
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 2
Mart 2011
İklim Değişiminin Güvenlik Boyu-
tu ve Ortadoğu'ya Etkileri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 41
Mart 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı An-
lamak-1
(Tr)

ORSAM Rapor No: 42
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 3
Nisan 2011
Nil Nehri Havzasının Hidropolitik
Tarihi ve Son Gelişmeler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 43
Nisan 2011
Kuzey Irak'ın Sosyal-Siyasal
Yapısı ve Kürt Bölgesel
Yönetimi'nin
Türkiye ile İlişkileri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 44
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 4
Nisan 2011
Meriç Nehri Havzası Su
Yönetimi'nde "Uluslararası
İşbirliği" Zorunluluğu
(Tr)

ORSAM Rapor No: 45
Nisan 2011
Suriye'de Demokrasi mi İç Savaş
mı? :
Toplumsal-Siyasal Yapı, Değişim
Senaryoları ve Sürecin Türkiye'ye
Etkisi
(Tr)

ORSAM Rapor No: 46
Mayıs 2011
Suriye'de İktidar Mücadelesi,
Uluslararası Toplumun Tepkisi ve
Türkiye'nin Konumu
(Tr)

ORSAM Rapor No: 47
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 5
Mayıs 2011
Türkiye-Suriye İlişkileri: Sınır-
aşan Sularda Örnek İşbirliği Olarak Asi
Dostluk Barajı
(Tr)

ORSAM Rapor No: 48
Mayıs 2011
Orsam Söyleşileri - 2
Iraklı Araplar, Azınlıklar ve Aka-
demisyenler-1
(Tr)

ORSAM Rapor No: 49
Mayıs 2011
Orsam Söyleşileri - 2
Irak Türkmenleri-1
(Tr)

ORSAM Rapor No: 50
Mayıs 2011
Orsam Söyleşileri - 3
Iraklı Kürt Yetkililer, Akademisy-
enler ve Gazeteciler-1
(Tr)

ORSAM Rapor No: 51
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 8
Mayıs 2011
75. Yılında Montrö Boğazlar
Sözleşmesi
Karadeniz'in Değişen Jeopolitiği
Çerçevesinde
(Tr)

ORSAM Rapor No: 52
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 9
Mayıs 2011
Afganistan ve Bölgesel Güvenlik
(Ortadoğu, Orta ve Güney Asya,
Rusya Federasyonu)
(Tr - Rus)

ORSAM Rapor No: 53
Mayıs 2011
Madagaskar: Bağımsızlığın 50.
Yılında Kazanımlar,
Kaçan Fırsatlar ve Türkiye ile
İlişkiler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 54
Mayıs 2011
Iraklı Grupların Temel Siyasi
Sorunlara Bakışı ve Türkiye ile
İlişkiler: Saha Araştırmasına
Dayalı Bir Çalışma
(Tr)

ORSAM Rapor No: 55
Haziran 2011
Suriye Muhalefeti'nin Antalya
Toplantısı:
Sonuçlar, Temel Sorunlara Bakış
ve Türkiye'den Beklentiler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 56
Haziran 2011
Seçimler ve Ak Parti'nin Te-
crübesi
(Tr - Ar)

ORSAM Rapor No: 57
Haziran 2011
12 Haziran 2011 Türkiye Genel
Seçimlerinin Ortadoğu Ülkelerin-
deki Yansımaları
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 58
Temmuz 2011
Karikatürlerin Dilinden 12 Haziran
2011 Türkiye Genel Seçimlerinin
Ortadoğu'daki Yansımaları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 59
Temmuz 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı An-
lamak - 2
(Tr)

ORSAM Rapor No: 60
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 6
Temmuz 2011
Mekong Nehri Suları Üzerinde
İşbirliği ve İhtilaf
(Tr-Eng)

ORSAM Rapor No: 61
Temmuz 2011
Antalya'da 1-2 Haziran 2011 Tar-
ihlerinde Gerçekleşen "Suriye'de
Değişim
Konferansı" nın Tam Deşifresi
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 62
Ağustos 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı An-
lamak - 3
(Tr)

ORSAM Rapor No: 63
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 7
Ağustos 2011
Görünmez Stratejik Kaynak:
Sınır-aşan Yeraltı Suları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 64
Ağustos 2011
AK Parti'nin 12 Haziran 2011
Genel Seçimlerdeki Zaferi
(Tr - Ar)

ORSAM Rapor No: 65
Ağustos 2011
Karikatürlerin Dilinden Arap
Baharı - 1
(Tr)

ORSAM Rapor No: 66
Ağustos 2011
Karikatürlerin Dilinden Libya İç
savaşı ve Uluslararası Müda-
hale - 1
(Tr)

ORSAM Rapor No: 67
Ağustos 2011
Somali: Bir Ulusun Yok Oluşu ve
Türkiye'nin İnsani Yardım Girişimi
(Tr)

ORSAM Rapor No: 68
Eylül 2011
Karikatürlerde Usame Bin Ladin
Operasyonu ve Yankıları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 69
Eylül 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı An-
lamak - 4
(Tr)

ORSAM Rapor No: 70
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 10
Eylül 2011
XXI. Yüzyılda Rusya ve
Türkiye'nin İran Politikaları
(Tr - Rus)

ORSAM Rapor No: 71
Eylül 2011
Gazze Sorunu: İsrail Ablukası,
Uluslararası Hukuk, Palmer Rapo-
ru ve Türkiye'nin Yaklaşımı
(Tr)

ORSAM Rapor No: 72
Eylül 2011
Ortadoğu Ülkelerine Dair
İstatistikler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 73
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 11
Ekim 2011
Anadolu Etki Alanı
(Tr-Eng)

ORSAM Rapor No: 74
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 12
Ekim 2011
Ukraine in Regress: The Tymosh-
enko Trial
(Eng)

ORSAM Rapor No: 75
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 13
Ekim 2011
Kazaklar ve Kazakistanlılar
(Tr)

ORSAM Rapor No: 76
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 14
Ekim 2011
İtalya'da Unutulmuş Türk Varlığı:
Moena Türkleri
(Tr - It)

ORSAM Rapor No: 77
Ekim 2011
ABD'nin Çekilmesinin Ardından
Irak Politikasının Bölgesel,
Küresel Etkileri ve Türkiye'ye
Yansımaları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 78 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 8 Ekim 2011 Türkiye'de ve İsrail'de Yapay Sulak Alanlar ile Atıksu Arıtımı ve Atıksuyun Sulama Amaçlı Olarak Tekrar Kullanımı (Tr)	ORSAM Report No: 87 Kasım 2011 Türkmen in Iraq and Their Flight: A Demographic Question? (Eng)	ORSAM Rapor No: 98 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 17 Ocak 2012 Kırgızistan'da Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve Türkiye ile İlişkilerine Etkisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 107 Şubat 2012 Uluslararası Hukuk ve Irak Anayasası Açısından Azınlıkların İnsan Hakları (Tr)
ORSAM Rapor No: 79 Ekim 2011 Yaklaşan Seçim Öncesi Tunus'ta Siyasal Denklemler (Tr)	ORSAM Rapor No: 88 Kasım 2011 Irak'ta Bektaşilik (Türkmenler – Şebekler – Kakailer) (Tr)	ORSAM Rapor No: 99 Ocak 2012 Türk Siyasal Partilerinin Hatay'daki Suriyeli Sığınmacılar Konusundaki Açıklamaları ve Hatay'daki Siyasi Parti Tem- silcileri ile Hareketlerin Suriye Olaylarına Yaklaşımları (Mart-Aralık 2011) (Tr)	ORSAM Rapor No: 108 Şubat 2012 Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (EİT) Geleceği (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 80 Ekim 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı An- lamak - 5 (Tr)	ORSAM Rapor No: 89 Kasım 2011 Değişim Sürecindeki Fas Monarşisi: Evrim mi? Devrim mi? (Tr)	ORSAM Rapor No: 100 Ocak 2012 Irak İstatistikleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 109 Şubat 2012 Türkiye'nin Yükselişi ve "Bric" Bölgesi (It)
ORSAM Rapor No: 81 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 15 Ekim 2011 Büyük Güçlerin Afganistan Politikaları (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 90 Kasım 2011 Arap Dünyasının İstisnai Krallığı: Yerel Aktörler ve Arap-İsrail Uyuşmazlığı Çerçevesinde Ürdün Krallığı'nın Demokratikleşme Deneyimleri (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 101 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 11 Ocak 2012 Emniyetli İçme Suyu ve Sanita- syon Hakkı (Tr)	ORSAM Rapor No: 110 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 13 Mart 2012 İran'da Su Kaynakları ve Yönetimi (Tr)
ORSAM Rapor No: 82 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 16 Ekim 2011 Bölge Devletlerinin Perspektifin- den Afganistan (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 91 Aralık 2011 Türkiye ve Arap Birliği'nin Suriye'ye Yaptırım Kararları ve Olası Sonuçları (Tr)	ORSAM Rapor No: 102 Ocak 2012 Irak Hangi Şartlarda, Nasıl Par- çalanabilir?: En Kötüye Hazırlıklı Olmak (Tr – Eng)	ORSAM Rapor No: 111 Mart 2012 Suriye Kürt Muhalefetine Eleştirel Bir Bakış (Tr)
ORSAM Rapor No: 83 Kasım 2011 Suriye'de Değişimin Ortaya Çıkardığı Toplum: Suriye Türk- menleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 92 Aralık 2011 Irak'ta İhtilafı Bölgelerin Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 103 Ocak 2012 Irak'ta Petrol Mücadelesi: Çok Uluslu Şirketler, Uluslararası Anlaşmalar ve Anayasal Tartışmaların Işığında Bir Analiz (Tr)	ORSAM Rapor No: 112 Mart 2012 İran İslam Cumhuriyetinde Anayasal Sistem ve Siyasal Partiler (Tr)
ORSAM Rapor No: 84 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 9 Kasım 2011 Somali'nin Açlık Felaketi: "Siyasi Kuraklık" mı Yoksa Doğal Afet mi? (Tr-Eng)	ORSAM Report No: 93 ORSAM Water Research Pro- gramme Report: 10 December 2011 Turkey and Wfd Harmonization: A Silent, But Significant Process (Eng)	ORSAM Rapor No: 104 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 12 Şubat 2012 Sınırışan Akiferler Hukuku Taslak Maddeleri Üzerine Bir Değerlendirme (Tr – Eng)	ORSAM Rapor No: 113 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 18 Nisan 2012 Mongolia: A Developing Democ- racy and a Magnet for Mining (Eng)
ORSAM Rapor No: 85 Kasım 2011 Suriye Politik Kültüründe Tarihsele Pragmatizm, Beşar Esad Dönemi Suriye Dış Politikası ve Türkiye- Suriye İlişkileri (Tr)	ORSAM Rapor: 94 Aralık 2011 Türkiye-Fransa Krizinde Algının Rolü: Fransızların Türkiye Algısı (Tr)	ORSAM Rapor No: 105 Şubat 2012 Irak Hukuk Mevzuatında Azınlıkların Siyasal Hakları (Tr)	ORSAM Rapor No: 114 Nisan 2012 Karikatürlerle Suriye Sorununu Anlamak - 8 (Tr)
ORSAM Rapor No: 86 Kasım 2011 Geçmişten Günümüze Irak Türk- men Cephesi'nin Yapısı ve İdari Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 95 Aralık 2012 Karikatürlerle Arap Baharı – 2 (Tr)	ORSAM Rapor No: 106 Şubat 2012 Irak Hukuk Mevzuatında Azınlıkların Siyasal Hakları (Tr)	ORSAM Rapor No: 115 Nisan 2012 Suriye'de Güvenli Bölge Tartışmaları: Türkiye Açısından Riskler, Fırsatlar ve Senaryolar (Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 117
Nisan 2012
Musul'a Yatırım Geleceği
Yatırım Demektir
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 118
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 19
Mayıs 2012
Ukrayna - Türkiye Ticari - Eko-
nomik Münasebetlerinin Analizi
(Tr - Rus)

ORSAM Rapor No: 119
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 20
Mayıs 2012
Bölgesel Gelişimin Trend ve
Senaryolarının Araştırılmasındaki
Araç: Jeopolitik Dinamikler
(Tr - Rus)

ORSAM Rapor No: 120
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 21
Mayıs 2012
Kazakistan Siyasi Sisteminin
Gelişimi: 2012 Parlamento
Seçimleri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 121
Mayıs 2012
Musul'da Yerel Siyaset ve Irak
Siyasetinde Yeni Dinamikler
(Saha Çalışması)
(Tr - Eng - Ger)

ORSAM Rapor No: 122
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 15
Mayıs 2012
Irak'ta Su Kaynakları Yönetimi
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 123
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 22
Haziran 2012
Küresel Göç ve Avrupa Birliği ile
Türkiye'nin Göç Politikalarının
Gelişimi
(Tr)

ORSAM Rapor No: 124
Temmuz 2012
Türkiye Afrika'da: Eylem Planının
Uygulanması ve Değerlendirme
On Beş Yıl Sonra
(Tr - Eng - Fr)

ORSAM Rapor No: 125
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 23
Temmuz 2012
Rusya'nın Ortadoğu Politikası
(Tr)

ORSAM Rapor No: 126
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 16
Temmuz 2012
Yeni Çerçeve Su Kanunu'na
Doğru: Su Kanunu Taslağı
Üzerine Notlar
(Tr)

ORSAM Rapor No: 127
Ağustos 2012
Suriye'de Kürt Hareketleri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 128
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 24
Eylül 2012
Günümüz Şartlarında Türkiye
- Belarus Ekonomik Münas-
ebetlerinin Gelişimi
(Tr - Rus - Eng)

ORSAM Rapor No: 129
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 25
Eylül 2012
Belarus-Türkiye: Devletlerarası
İşbirliğinin Pozitif Dinamikleri
(Tr - Rus - Eng)

ORSAM Rapor No: 130
Kasım 2012
Suriye Çerkesleri
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 131
Kasım 2012
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 26
"Üçüncü Dalga": Postmoderniz-
min Jeopolitiği
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 132
Kasım 2012
Dışişleri Bakanı Ahmet
Davutoğlu'nun
Kerkük Ziyareti
(Tr)

ORSAM Rapor No: 133
Kasım 2012
Irak Kürdistan Bölgesi'nde Mu-
halefetin Doğuşu ve Geleceği
(Tr)

ORSAM Rapor No: 134
Kasım 2012
Irak Çerkesleri
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 135
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 27
Kasım 2012
Türkiye'nin Eski Sovyet Cum-
huriyetleriyle
Münasebetlerinin Özellikleri
(Tr - Rus - Eng)

ORSAM Rapor No: 136
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 28
Kasım 2012
Türk-Ukrayna İlişkilerinde Ente-
grasyon Faktörü Olarak
Türk-Kırım Münasebetleri
(Tr - Rus)

ORSAM Rapor No: 137
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 29
Aralık 2012
Belarus'un Enerji Politikası ve
Belarus'un Rusya ve AB ile En-
erji Alanında Geliştirdiği İşbirliği
(1992-2011)
(Tr - Rus)

ORSAM Rapor No: 138
Aralık 2012
Birlik mi, PYD'nin Güç Gösterisi
mi? Erbil Anlaşmasından Sonra
Suriye Kürt Dinamikleri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 139
Aralık 2012
Suriye'de Kürtler Arası Dengeler,
Rejim Muhafızları ve Türkiye:
Çatışma-İstikrar Ayrımındaki
İlişkiler Örneği
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 140
Aralık 2012
Kuzey Irak'ta İç Siyasal Dengeler
ve Stratejik İttifak'ın Geleceği
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 141
Aralık 2012
Irak'ta Türkmen Eğitiminin
Durumu
(Tr)

ORSAM Rapor No: 142
Ocak 2013
President Obama's Second Term:
Domestic and Foreign Challenges
(Eng)

ORSAM Rapor No: 143
Ocak 2013
2012 Irak Değerlendirmesi ve Irak
Kronolojisi
(Tr)

ORSAM Rapor No: 144
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 17
Ocak 2013
ORSAM Su Söyleşileri 2011
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 145
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 18
Ocak 2013
ORSAM Su Söyleşileri 2012
(Tr - Eng)

Rapor No: 146
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 30
Ocak 2013
2013 Yılında Avrasya: Siyasi ve
Ekonomik Analiz
(Eng)

ORSAM Rapor No: 147
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 31
Ocak 2013
Kültürler Arası Diyalog: İdil Ural
Bölgesinden Büyük Litvanya
Knezliğine
Belarus-Litvanya Tatarları
(Tr - Rus)

ORSAM Rapor No: 148
Ocak 2013
Uluslararası Politika ve Uyarlıklar
(Uyarlıklar Çatışması ve Diyalog)
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 149
Şubat 2013
David Cameron ve AB: Dönüşü
Olmayan Karar
(Eng)

ORSAM Rapor No: 150
Mart 2013
Suriye Türkmenleri: Siyasal
Hareketler ve Askeri Yapılanma
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 151
Nisan 2013
Irak Kürdistan Bölgesi'nde
Demokrasi Süreci ve Sorunları
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 152
Nisan 2013
Irak'ta 2013 Yerel Seçimlerine
İlişkin Temel Veriler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 153
Nisan 2013
Irak'ta Seçim Yasaları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 154
Mayıs 2013
Programı Rapor No: 19
Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi
Kapsamında Sınırdaş Sular
(Tr)

ORSAM Rapor No: 155
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 32
Mayıs 2013
Montreux Boğazlar Konferansı
Tutanaklarından Tarihe Düşen
Notlar ve Kanal İstanbul
(Tr)

ORSAM Rapor No: 156
ORSAM Reyhanlı Raporu
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 157
Reyhanlı'da Suriyeliler ile
Söyleşiler - I
(Tr - Eng)

AKADEMİK KADRO

Hasan Kanbolat	ORSAM Başkanı
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ORSAM Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar	ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
Prof. Dr. Tark Oğuzlu	ORSAM Danışmanı, Uluslararası Antalya Üniversitesi
Doç. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Danışmanı, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem Tür	ORSAM Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler
Habib Hümmüzlü	ORSAM Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Yrd. Doç. Dr. Canat Mominkulov	ORSAM Danışmanı, Al Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi
Elmira Cheremisova	ORSAM Danışmanı, St. Petersburg Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Didem Danış	ORSAM Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlyas Kemaloğlu (Kamalov)	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Dr. Jale Nur Ece	ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
Doç. Dr. Yaşar Sarı	ORSAM Danışmanı, Kırgızistan-Türkiye Manas Univ. Öğretim Üyesi
Dr. Süreyya Yiğit	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Elmira Cheremisova	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, St. Petersburg Üniversitesi
Av. Aslıhan Erbaş Açık	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
Pınar Arıkan Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
Noyan Gürel	ORSAM Danışmanı
Volkan Çakır	ORSAM Danışmanı, Afrika
Dr. Göknil Erbaş	ORSAM, Karadeniz
Tamer Koparan	ORSAM Yönetici Editörü
Bilgay Duman	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Oytun Orhan	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Fazıl Ahmet Burget	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu, Afganistan
Seval Kök	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nebahat Tanrıverdi	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Shalaw Fatah	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Aytekin Enver	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Tuğçe Kayıtmaz	Mütercim Tercüman
Uğur Çil	ORSAM, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
Dr. Seyfi Kılıç	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid	Irak Danıştay Eski Başkanı
Av. Aslıhan Erbaş Açık	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
Hasan Alsancak	İhlas Holding, Gn.Md.Yrd., Statejik İş Geliştirme ve Dış İlişkiler
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Ahat Andican	Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Ali Arslan	İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
Başar Ay	Türkiye Tekstil Sanayii İşveren Sendikası Genel Sekreteri
Prof. Dr. Mustafa Aydın	Kadir Has Üniversitesi Rektörü
Doç. Dr. Ersel Aydın	Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
Dr. Serdar Aziz	ORSAM Danışma Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı	ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. İdris Bal	TBMM 24. Dönem Milletvekili
Yrd. Doç. Dr. Ersan Başar	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölüm Başkanı
Kemal Beyatlı	Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı
Barbaros Binicioğlu	Ortadoğu Danışmanı
Prof. Dr. Ali Birinci	Polis Akademisi
Doç. Dr. Mustafa Budak	Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
Doç. Dr. Hasan Canpolat	Milli Savunma Bakanlığı Danışmanı
E. Hava Orjeneral Ergin Celasin	23. Hava Kuvvetleri Komutanı
Doç. Dr. Mitat Çelikpala	Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya	YÖK Başkanı
Doç. Dr. Didem Danış	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü
Prof. Dr. Ramazan Daurov	Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü, Direktör Yardımcısı
Prof. Dr. Volkan Ediger	İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
Prof. Dr. Cezmi Eraslan	Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
Prof. Dr. Çağrı Erhan	Ankara Üniversitesi, Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü
Dr. Amer Hasan Fayyadh	Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
Mete Göknel	BOTAŞ Eski Genel Müdürü
Osman Göksel	BTC ve NABUCCO Koordinatörü

Timur Göksel
Av. Niyazi Güney
Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani
Numan Hazer
Doç. Dr. Pınar İpek
Dr. Tuğrul İsmail
Doç. Dr. Şenol Kantarcı
Doç. Dr. Niliüfer Karacasulu
Selçuk Karavaş
Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman
Doç. Dr. Şaban Kardaş
Arslan Kaya
Dr. Hicran Kazancı
İzzettin Kerküklü
Prof. Dr. Ahmet Kesik
Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli
Prof. Dr. Mustafa Kibaroglu
Prof. Dr. Aleksandr Knyazev
Prof. Dr. Alexandr Kolesnikov
Prof. Dr. Erol Kurubas
Prof. Dr. Talip Küçükcan
Hediye Levent
Dr. Max Georg Meier
Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa
Büyükelçi Shaban Murati
Dr. Sami Al Taqi
Prof. Dr. Mahir Nakip
Prof. Dr. Vitaly Naumkin
Dr. Farhan Ahmad Nizami
Prof. Dr. Dorayd A. Noori
Muhammed Nurettin
Murat Özçelik
Prof. Dr. Çınar Özen
Doç. Dr. Harun Öztürkler
Prof. Dr. Victor Panin
Prof. Aftab Kamal Pasha
Dr. Bahadır Pehlivan Türk
Doç. Dr. Fırat Purtaş
Prof. Dr. Suphi Saatçi
Safarov Sayfulla Sadullaevich
Ersan Sarıkaya
Patrick Seale
Dr. Bayram Sinkaya
Doç. Dr. İbrahim Sirkeci
Dr. Aleksandr Sotnichenko
Zaher Sultan
Dr. Irina Svistunova
Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin
Mehmet Şüküroğlu
İlhan Tanır
Doç. Dr. Oktay Tanrısever
Prof. Dr. Erol Taymaz
Prof. Dr. Sabri Tekir
Dr. Gönül Tol
Dr. Umut Uzer
Dr. Ermanno Visintainer
M. Ragıp Vural
Prof. Dr. Vatanyar Yagya
Yaşar Yakış
Semir Yorulmaz
Volkan Çakır

Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
Prens Group Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
Emekli Büyükelçi
Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Vodafone Genel Müdür Yardımcısı
İstanbul Medeniyet Üniversitesi - (SBF) Uluslararası İlişkiler Bölümü
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
KPMG, Yeminli Mali Müşavir
Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
Kerkük Vakfı Başkanı
Kalkınma Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü
Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek)
Diplomat
Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
Gazeteci (Suriye)
Hanns Seidel Vakfı Proje Müdürü (Bişkek)
Bağdat Üniversitesi Rektörü
Arnavutluk Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü
Orient Research Center Başkanı
Erciyes Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü Direktörü
Oxford Üniversitesi İslami Çalışmalar Merkezi Yöneticisi
Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Beyrut Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Büyükelçi
Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya Federasyonu)
Hindistan Batı Asya Araştırmaları Merkezi Başkanı
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı
Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkan Yardımcısı
Türkmeneli TV (Kerkük, Irak)
Ortadoğu ve Suriye Uzmanı
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Lübnan Türk Cemiyeti Başkanı
Rusya Strateji Araştırmaları Merkezi, Türkiye-Ortadoğu Araştırmaları Masası Uzmanı
Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Enerji Uzmanı
ORSAM Danışma Kurulu Üyesi, Vatan Gazetesi Washington Temsilcisi
ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampüsü Rektör Yardımcısı
İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü
İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
Vox Populi Direktörü (Roma, İtalya)
2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
St. Petersburg Şehir Parlamentosu Milletvekili, St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Büyükelçi, Dışişleri Eski Bakanı
(Gazeteci, Mısır)
ORSAM Danışmanı, Afrika

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık
Bülent Aras
Tayyar An
İlker Aytürk
Recep Boztemur
Katerina Dalacoura
F. Gregory Gause
Fawaz Gerges
Ahmet K. Han
Raymond Hinnebusch

ODTÜ
Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Uludağ Üniversitesi
Bilkent Üniversitesi
ODTÜ
Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Vermont Üniversitesi (ABD)
Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Kadir Has Üniversitesi
St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)

Rosemary Hollis
Bahgat Korany
Peter Mandaville
Emma Murphy

City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
George Mason Üniversitesi (ABD)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
Hasan Kanbolat
Doç. Dr. Hasan Canpolat
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen

ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
ORSAM Başkanı
Milli Savunma Bakanlığı Başdanışmanı
ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

Mithatpaşa Caddesi 46/6 Kızılay-ANKARA
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr